

LIBROS 15

Časopis studenata Informacijskih znanosti
Filozofskog fakulteta u Osijeku

prosinac, 2025.

ISSN 2787-2544 (Online)
ISSN 2584-6965 (Tisak)

LIBROS

br. 15

Časopis studenata Informacijskih znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku

RIJEČ UREDNIŠTVA	4	Dfest 2025.	39
O Librosu		Medical information conference Croatia	40
AKTIVNOSTI		Nagrađeni studenti i studentice Odsjeka za informacijske znanosti	41
BAM	5	Seminar "Izrada kurikuluma s naglaskom na rodnu perspektivu"	42
Izrada slikovnice Mačkamama	6	RED 2025	43
49. skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva – Knjižnica i zajednica: inovativnost, inkluzivnost, raznolikost i održivost	8	Monografija "Zaštita pisane baštine - teorijski koncepti i praktični aspekti upravljanja zaštitom u kontekstu arhiva"	44
Sudjelovanje na 49. Skupštini Hrvatskoga knjižničarskog društva	9	Izv.prof.dr.sc. Anita Papić na Erasmusu mobilnosti nastavnika na Sveučilištu u Pisi	45
27. seminar AKM "Opisujemo, uvijek i zauvijek!"	10	By the Book 10: Divergence and convergence in publishing today	45
ESD konferencija: Building Resilient Society	11	"Jezik - identitet - pismenost"	46
Filozofski fakultet u Osijeku partner u Erasmus+ projekt TELL: Europske knjižnice koje uče	12	Kontinentalna konferencija	46
Sudjelovanje na stručnom skupu „Knjižnica u knjižnici 2025.: bajke i baština“	13	6. okrugli stol Zavičajni fondovi i zbirke u knjižnicama panonskog prostora	47
Konferencija LIDA	14	3. Festival održivosti	47
Izvešće o konferenciji InfoDaska 2025.	16	Obrazovanje za interkulturalizam	48
Izrada tezaurusa hrvatske paremiološke građe	17	USPJEŠNI STUDENTSKI RADOVI	49
GEDIS - izvještaj	18	PREDSTAVLJAMO	
Okrugli stol - izvještaj	21	Dječja knjižnica mira	52
Infobip Shift konferencija	23	DING	53
DARIAH-HR	24	Centar za stručno usavršavanje knjižničara iliti obrazovna meka informacijskih stručnjaka	53
DOGAĐANJA		AKTIVIRAJ SE	
ESIS 2024 ljetna škola Villach, Austrija	25	Erasmus+ i studiranje	55
Svečana sjednica povodom 20. godišnjice Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru	26	PRONI cetar u Osijeku	57
20. okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama	26	PREPORUČUJEMO	
Odsjeku za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku dodijeljena zahvalnica za suradnju s udrugom Aktivni umirovljenici Osijek	27	TV serija Star Wars: Andor i pobuna u dalekoj galaksiji...	59
Održan Information Cafe	28	Šok i strah u HNK Osijek: Gospodar Muha	60
Denona i Interliber 2024.	29	"I, Robot" - vizija budućnosti ili bliska realnost?	61
Nagrađeni profesori	30	Bliža povijest IT-ja kroz audio-vizualni sadržaj	61
U spomen Tefku Saračeviću	31	Žica (The Wire)	61
Perpektiva društva, znanosti i umjetnosti u dobu umjetne inteligencije	33	STUDENTSKI VODIČ	
27. Seminar AKM "Opisujemo, uvijek i zauvijek!"	33	Rječnik za bruoše	64
Nagrada za najbolje izlaganje na konferenciji BOBCATSSS 2025	34	KAKO UČITI?	
Tjedan znanosti na FFOS-u	35	Feynmanova tehnika učenja	66
Nagrađeni nastavnici	36	Kako colour coding neonskim markerima čini tvoju umnu mapu s avršenim saveznikom uspješnog učenja?	67
Rekreacija, priroda i edukacija na dva kotača Biciklijada - 2025.	37	Vodič korak po korak korištenja alata Zotero	68
Noć knjige 2025.	38	KAMO POSLIJE STUDIJA	
Festival znanosti 2025.	38	Kako napisati životopis i motivacijsko pismo?	70
7. stručni skup "Ostvarimo potencijale knjižnica"	39	Intervju s Josipom Galić	71
		USPJEŠNI STUDENTI	74

O LIBROSU

Drage kolegice i kolege, cijenjeni čitatelji, ovogodišnje izdanje Librosa ponovno svjedoči živosti našega Odsjeka, ali i trajnoj predanosti Kluba studenata informacijskih znanosti Libros, koji od 2009. sustavno okuplja entuzijaste knjižničarstva, informatologije i nakladništva. Kroz šesnaest brojeva časopisa, Klub je izgradio prepoznatljivu tradiciju koja obuhvaća dokumentiranje studentskih inicijativa, poticanje stručne znatiželje i povezivanje generacija studenata s profesorima te stručnjacima iz područja informacijskih i humanističkih znanosti.

Iza svake naslovnice Librosa stoji tim vrijednih novinara, lektora, dizajnera i fotografa. Kao i dosad, glavninu posla preuzimaju studenti našega Odsjeka, vođeni mentorstvom profesora. Upravo je ta suradnička dinamika razlog što je časopis ostao kontinuitet, a ne povremeni projekt. Ako tražite mjesto gdje svoje ideje možete pretvoriti u tekst, fotografiju ili dizajn, Klub je idealna polazna točka, a Vi ste dobrodošli pridružiti se već u sljedećem broju.

Proteklu akademsku godinu obilježili su brojni stručni skupovi, usavršavanja i studijska putovanja. Festival znanosti na Filozofskom fakultetu donio je niz zanimljivih predavanja i radionica, a kvaliteta rasprava potvrdila je vrijednost kontinuiranog promišljanja o vezama znanosti, tehnologije i kulture. Na stranicama ovog broja prenosimo dojmove sudionika i izdvajamo teme koje su potaknule nova istraživačka pitanja.

Posebnu pozornost posvetili smo skupštinama i gostujućim predavanjima profesora iz inozemstva, ali i domaćih stručnjaka čiji su doprinosi obogatili nastavni proces. U ovogodišnjem broju pronaći ćete prikaze terenskih posjeta, studentskih konferencija i putovanja te refleksije kolega o primjeni stečenih znanja na kolegijima i izvan njih.

Osim izvještaja, časopis donosi i izbor najboljih seminarskih i istraživačkih radova, intervju sa studentima koji su svojim projektima skrenuli pozornost struke, te preporuke knjiga, filmova i digitalnih alata korisnih u svakodnevnom radu.

Libros je ogledalo našega kolektiva, ali i pozivnica za sve koji žele oblikovati sadržaj i ritam budućih izdanja. Klub studenata informacijskih znanosti otvoren je novim članovima – bilo da želite pisati, fotografirati, uređivati ili samo podijeliti ideju. Vaše vještine, energija i perspektiva ono su što tradiciju čini živom i relevantnom.

Zahvaljujem svima koji su sudjelovali u pripremi ovog broja: autorima tekstova, uredničkom i grafičkom timu, mentoricama, kao i čitateljima koji nas svojim sugestijama usmjeravaju k još kvalitetnijem sadržaju.

Nadam se da ćete uživati u stranicama pred vama, pronaći inspiraciju za nove projekte i, možda već ove godine, postati dio našeg uredništva.

S poštovanjem,

Klara Krnjić, glavna urednica
studentica diplomskog studija

Hrvatskog jezika i književnosti i Informacijskih tehnologija

IMPRESUM

Libros
časopis studenata informacijskih
znanosti, broj 15
(listopad 2025 – rujan 2025.)

IZDAVAČ:
Filozofski fakultet Osijek
Klub studenata informacijskih znanosti LIBROS

Lorenza Jäger 9
31000 Osijek
libros@ffos.hr

GLAVNI UREDNIK:
Klara Krnjić
GRAFIČKO OBLIKOVANJE:
Doris Greger

LEKTURA:
Dorja Ivanović
Korina Bogdanović

NOVINARI:
Borna Petrović
Martina Slobodanac
Kristina Gagulić
Inga Pemper
Tamara Mikić
Roman Šimunović
Klara Krnjić
Stella Petovar
Maja Pilekić
Luka Marić
Helena Fajdetić
Lucija Ilić
Stjepan Vuksanović
Bernarda Kasić
Antonio Prgomet
Monika Ageljić

STRUČNI SURADNICI:
prof. dr. sc. Jelena Lakuš
izv. prof. dr. sc. Josipa Selthofer

BAM - Evropske smjernice za saradnju biblioteka, arhiva i muzeja: Baštinske institucije u (post)digitalnom dobu

Izlaganje rezultata projekta Centra za istraživanje kulturnog identiteta i regionalne baštine

Na izlaganju, predstavljen je cilj projekta, projektne aktivnosti u kojima su sudjelovali studenti istraživači zajedno sa svojim mentorima te je sudionicima predstavljeno sučelje Portala hrvatskih poslovia

Kolega Borna Petrović i kolegica Irena Poje

3. i 4. listopada 2024., izv. prof. dr. sc. Kristina Feldvari i studenti 5. godine diplomskog studija Informatologije Irena Poje i Borna Petrović sudjelovali su na konferenciji Evropske smjernice za sarad-

nju biblioteka, arhiva i muzeja: Baštinske institucije u (post) digitalnom dobu u Sarajevu s posterskim izlaganjem Izrada tezaurusa hrvatske paremiološke građe, nastalog u sklopu projekta Digitalizacija hrvat-

ske gramatikografske i paremiološke građe pri Centru za istraživanje kulturnog identiteta i regionalne baštine Filozofskog fakulteta u Osijeku. Na izlaganju, predstavljen je cilj projekta, projektne aktiv-

nosti u kojima su sudjelovali studenti istraživači zajedno sa svojim mentorima te je sudionicima predstavljeno sučelje Portala hrvatskih poslovia, paremiološke baze koja obuhvaća digitalizirane hrvatske poslovice od 12. do 19. stoljeća te su predstavljene strategije pretraživanja u njoj.

Uz raznovrstan znanstveni program i svakodnevne obilaskeske Sarajeva, na konferenciji smo imali priliku i posjetiti muzejsku izložbu Pregled: otisak uz razgovor s autoricom Natašom Mirtič, sudjelovati u Networking Team Buildingu te prisustvovati dodjeli nagrade Bibliotekar/Arhivist/Kustos godine.

Konferenciju je organizirao BAM – Asocijacija informacijskih stručnjaka: Bibliotekara, arhivista i muzeologa, a ovogodišnja konferencija fo-

kusirala se na ključna pitanja i izazove s kojima se susreću baštinske institucije u kontekstu digitalne transformacije.

Borna Petrović

Izrada slikovnice Mačkamama

Kroz ovu suradnju imali smo priliku upoznati se i sprijateljiti s djecom

Studenti dvopredmetnog diplomskog studija nakladništva i informacijske tehnologije ostvarili su suradnju s Centrom za odgoj i obrazovanje Ivan Štark Osijek u sklopu kolegija Društveno korisno učenje za IT stručnjake pod vodstvom izvanredne profesorice dr. sc. Anite Papić. Također, studentice apsolvence diplomskog studija nakladništva i informacijske tehnolo-

gije Leonarda Litvić i Izabela Novak osmislile su i izradile dizajn same slikovnice, napravile prijelom te dovele slikovnicu do njezinog završnog i trenutno tiskanog oblika. Cilj suradnje bila je izrada interaktivne slikovnice Mačkamama koja je prilagođena djeci s teškoćama. Suradnja je započela sastankom studenata, profesorice, ravna-

teljice centra i njihovih djelatnica na kojem su se predlagale razne ideje vezane uz sam tekst slikovnice, ilustracije, vremenske rokove, dizajn i slično. Studenti su najprije osmislili tekst slikovnice koji je pratio život Pauline Her-

mann, poznatije pod imenom Mačkamama. Studenti su najprije osmislili tekst slikovnice koji je pratio život Pauline Hermann, poznatije pod imenom Mačkamama. Skupina djece iz centra dobila je zadatak crtežima popratiti tekst. Crtali su Mačkamamu, njezine ljubimce, njezin dom, raskošne zabave, kočiju i slično. Tijekom razdoblja od nekoliko tjedana studenti su osmislili tekst slikovnice, snimali su glasovne zapise koji su sadržavali upute za brojne zabavne zadatke unutar slikovnice te izradili QR kodove tih audio zapisa. Također su se osmišljavale brojne interaktivne igre. Kroz ovu suradnju imali smo priliku upoznati se i sprijateljiti s djecom, pogotovo u razdoblju kada su djeca crtala različite prizore koji prikazuju život Mačkamame, pri čemu smo imali priliku bolje ih upoznati, pričati s njima, navoditi ih i najbitnije od svega pohvaliti ih za njihov odličan rad i trud. Nakon što je slikovnica otisnuta, dana 29. listopada

2024. s početkom u 14.00 sati u Maloj svečanoj dvorani održano je svečano predstavljanje interaktivne slikovnice “Mačkamama” u organizaciji Filozofskog fakulteta u Osijeku, Centra za odgoj i obrazovanje “Ivan Štark” i Grada Osijeka. Slikovnicu su predstavili mr. sc. Maja Radoš Bućma, ravnateljica Centra za odgoj i obrazovanje “Ivan Štark”, izv. prof. dr. sc. Anita Papić, Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku, gospodin Davor Horvat, predsjednik udruge Snaga kulture, dr. sc. Anica Perković, prof., tajnica udruge Snaga kulture i Martina Slobodanac, studentica 2. godine diplomskog studija informacijske tehnologije i nakladništva na Odsjeku za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku. Sve u svemu, jedno uistinu lijepo i nezaboravno iskustvo koje je rezultiralo predivnom slikovnicom.

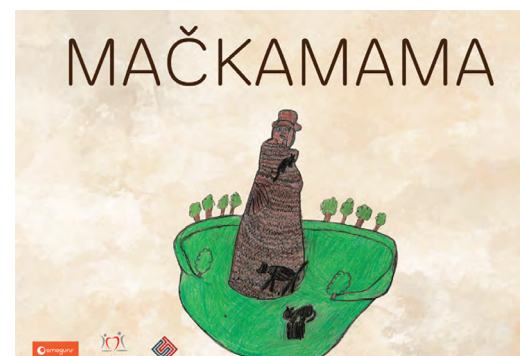
Sudionici su također razmijenili iskustva o uspješnim progra-

mima i primjerima dobre prakse u knjižničnim službama.

Volontiranje na ovom događaju bilo je izuzetno korisno iskustvo. Kao volonter imala sam priliku sudjelovati u organizaciji i logistici događaja, što je uključivalo pripremu prostora, tehničku podršku te usmjeravanje sudionika. Također, volonteri su pomagali u komunikaciji između gostiju i govornika, osiguravajući da sve teče glatko. Kroz ovo iskustvo, stekla sam vrijedne organizacijske vještine i produbila razumijevanje o specifičnim potrebama osoba s ADHD-om te načinu na koji knjižnice mogu pozitivno utjecati na njihove živote.

Ovaj okrugli stol otvorio je važna pitanja i ohrabrio knjižničare i ostale stručnjake na nastavak rada na poboljšanju pristupa informacijama za sve korisnike, bez obzira na njihove poteškoće.

Martina Slobodanac

Naslovnica slikovnice Mačkamama, Govor kolegice Martina, Gosti na predstavljanju slikovnice Mačkamama Slobodanac

49. skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva – Knjižnica i zajednica: inovativnost, inkluzivnost, raznolikost i održivost

Izlaganje istraživanja o primjerima dobre prakse dvije hrvatske narodne knjižnice

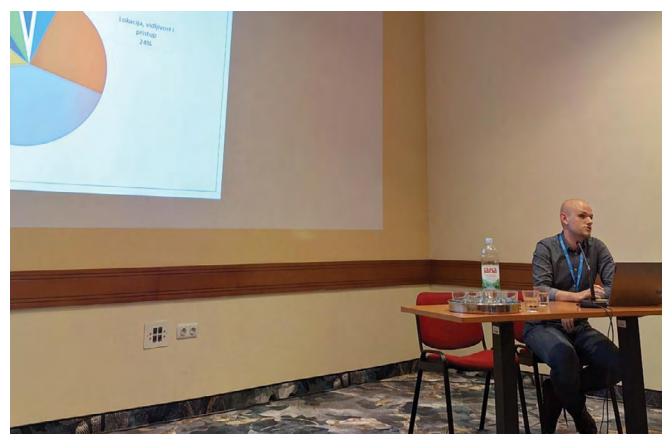
Ovogodišnja Skupština okupila je stručnjake iz akademske zajednice iz Hrvatske i cijeloga svijeta

Od 13. do 15. studenoga 2024. godine, studenti diplomskog studija Informatologije Borna Petrović, Bruno Sadiković i Mirna Turčinović sudjelovali su pod mentorstvom prof. dr. sc. Kornelije Petr Balog na 49. skupštini Hrvatskoga knjižničarskog društva u Opatiji.

Na Skupštini je Borna Petrović u tematskom bloku Knjižnice u multikulturalnom kontekstu: inkluzivnost, raznolikost i održivost – istraživanja održao izlaganje 'Tajni kupac' u

hrvatskim narodnim knjižnicama, gdje je predstavio rezultate vrednovanja Gradske knjižnice Požega i Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci, metodom tajnog kupca. Istraživanje su proveli studenti 2. godine diplomskog studija Informatologije Borna Petrović, Irena Poje i Bruno Sadiković u okviru kolegija Vrednovanje informacijskih usluga kod prof. Kornelije Petr Balog. Izlaganje je potaknulo raspravu među sudionicima, a rezultati se planiraju

objaviti u stručnom časopisu. Osim raznolikog znanstvenog programa, na Skupštini je organizirana šetnja Opatijom uz stručno vodstvo, tematski posjet Gradskoj knjižnici i čitaonici „Viktor Car Emin” Opatija te posjet Art-kvartu Benčić uz organizirane obilazke Gradske knjižnice Rijeka, Muzeja grada Rijeke, Muzeja moderne i suvremene umjetnosti te Dječje kuće. Ovogodišnja Skupština okupila je stručnjake akademske zajednice iz Hrvatske i cijeloga svijeta. Tijekom četiri dana, kroz predavanja, radionice i panel-diskusije na teme knjižnica i umjetne inteligencije, knjižnica u multikulturalnom kontekstu te knjižnica i knjižničnih usluga u kontekstu zelene tranzicije i ekološke osviještenosti društva, raspravljalo se o aktualnim izazovima u struci, kao i o mogućim smjerovima razvoja iste.

Kolega Borna Petrović izlaže na HKD-u

Borna Petrović

Sudjelovanje na 49. Skupštini Hrvatskoga knjižničarskog društva

Hrvatsko knjižničarsko društvo
Croatian Library Association

85 godina
1940.-2025.

Izv. prof. dr. sc. Darko Lacović sudjelovao je na 49. Skupštini Hrvatskoga knjižničarskog društva "Knjižnica i zajednica: inovativnost, inkluzivnost, raznolikost i održivost" koja se održavala od 13. do 16. studenoga 2024. godine u Opatiji. Na navedenom skupu imao je izlaganje pod nazivom "Kontemplativne prakse i

inkluzivne usluge u knjižnicama" koje je pripremio u suautorstvu s bivšom studenticom Bernardom Bošnjak.

preuzeto s
Novosti Odsjeka za
informacijske znanosti

Izlaganje profesora Lacovića

27. seminar AKM “Opisujemo, uvijek i zauvijek!”

U Poreču, od 27.11. do 29.11.2024. održao se 27. seminar Arhivi, knjižnice i muzeji “Opisujemo, uvijek i zauvijek!”. AKM seminar organizira Hrvatsko arhivističko društvo, Hrvatsko knjižničarsko društvo i Hrvatsko muzejsko društvo, a jedan od suorganizatora je i Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku. Na ovogodišnjem seminaru,

sudjelovale su i izv. prof. dr. sc. Josipa Selthofer i dr. sc. Ines Hocenski. Izv. prof. dr. sc. Josipa Selthofer održala je radionicu pod nazivom *Kako izgraditi vizualno prepoznatljiv brand baštinskih ustanova u Hrvatskoj* putem izdavačke djelatnosti, a dr. sc. Ines Hocenski održala je radionicu pod nazivom *Nakladnički projekti koji educiraju javnost o kulturnoj baštini*. Na radio-

nicama su sudjelovali knjižničari, kustosti i arhivisti iz različitih dijelova Hrvatske. Na radionicama su kolege iz struke dobili priliku čuti za novosti i mogućnosti unaprjeđenja za svoja poslovanja, vezana uz nakladničku djelatnost.

preuzeto s Novosti Odsjeka
za informacijske znanosti
Leonarda Litvić

Izlaganje profesorice Hocenski

ESD konferencija: Building Resilient Society

Dana 13. i 14. prosinca 2024. godine, izv. prof. dr. sc. Kristina Feldvari i Borna Petrović, student 2. godine diplomskog studija Informatologije, sudjelovali su na 120. međunarodnoj znanstvenoj

konferenciji ESD-a “Building Resilient Society” u Zagrebu s izlaganjem rada “Satisfaction and Usability of the Intranet for Knowledge Management in Higher Education Institutions: a Case Study of the Fa-

culty of Humanities and Social Sciences, Osijek”, napisanog u koautorstvu s prof. dr. sc. Borisom Badurinom.

Preuzeto s Novosti
Odsjeka za informacijske
znanosti

Informativni plakat o
pripovijedanju, Službeni
plakat stručnog
skupa Knjižnica u
knjižnici

Filozofski fakultet u Osijeku partner u Erasmus+ projekt TELL: Europske knjižnice koje uče

Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku partner je u dvogodišnjem (2024. – 2026.) Erasmus+ projektu TELL (The Transforming European Learning Libraries). Projekt polazi od Preporuke Vijeća Europe o knjižničnom zakonodavstvu koja naglašava važnost (narodnih) knjižnica u osiguravanju intelektualnih sloboda, društvene uključenosti i demokratskog sudjelovanja građana te održivog razvoja. Kako bi

knjižnice postale ključni akteri suvremene informacijske politike, u okviru projekta organizirat će se niz edukacija koje bi trebale osnažiti knjižničare za proaktivnije djelovanje u navedenim područjima i pristupanje europskim fondovima.

U projektu sudjeluju visokoškolske ustanove, knjižnična društva i udruge civilnog društva iz Hrvatske, Rumunjske, Francuske, Italije, Portugala, Grčke i Bugarske. Hrvatski

partneri u projektu – Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Osijek i Hrvatsko knjižničarsko društvo – zaduženi su za organizaciju ljetne škole 2026. godine.

Više informacija o projektu može se pronaći na službenim kanalima sudionika, a uskoro će biti dostupno i na mrežnoj stranici projekta.

preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

TRANS-EUROPEAN **LEARNING** LIBRARIES

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

Sudjelovanje na stručnom skupu „Knjižnica u knjižnici 2025.: bajke i baština“

Asistentica Mirna Gilman Ranogajec i izv. prof. dr. sc. Ivana Martinović sudjelovale su na stručnom skupu *Knjižnica u knjižnici 2025.: bajke i baština* s poster izlaganjem pod naslovom *Pripovijedanje kao način promicanja multikulturalnosti i inkluzivnosti u knjižnicama*. Tematski okvir ovogodišnjeg skupa bio je Pripovijedanje u službi izgradnje angažiranih korisničkih zajednica knjižnica, a poster je sadržajno prikazao pripovijedanje kao efikasan i prilagodljiv način za prijenos znanja, jačanje iden-

titeta i međukulturnu razmjenu. U kontekstu suvremenih izazova, kao što su migracijska kretanja i nedostatak prilagođenih programa za nacionalne manjine i migrante, knjižnice mogu postati središnja mjesta inkluzivnosti i interkulturnog dijaloga. Poster prikazuje na koji način pripovijedanje može imati višestruke pozitivne učinke: jačanje osjećaja pripadnosti među djecom različitih kulturnih pozadina, promicanje međusobnog razumijevanja i poštovanja kulturne raznolikosti, razvoj pi-

smenosti, kritičkog mišljenja te kulturne svijesti. Knjižnice, kao inkluzivne i edukativne ustanove, imaju značajan potencijal da kroz pripovjedačke programe postanu ključni akteri interkulturnog dijaloga i društvene kohezije. Predstavljani primjeri mogu poslužiti kao vrijedan poticaj za daljnji razvoj i implementaciju sličnih inicijativa u narodnim knjižnicama u Hrvatskoj.

Preuzeto s Novosti
Odsjeka za informacijske
znanosti
Leonarda Litvić

Konferencija LIDA

LIDA 2025: Globalni susret informacijskih stručnjaka u srcu Dubrovnika

Njezin je rad otvorio prostor za razmišljanje o ulozi narodnih knjižnica u stvaranju inkluzivnijeg i pristupačnijeg informacijskog okruženja.

U razdoblju od 19. do 21. svibnja 2025. godine, u prostorima Inter-University Centra (IUC) u Dubrovniku, održana je međunarodna konferencija Libraries and Information Institutions in the Digital Age (LIDA). Nakon 25 godina, LIDA se ponovno vratila u Dubrovnik, a organizirana je uz potporu Filozofskog fakulteta u Osijeku, Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru i Škole za informacije i komunikacije Sveučilišta Rutgers iz Sjedinjenih Američkih Država. Tema ovogodišnje konferencije bila je "Navigating Disruptive Times: Embracing Uncertainty, Ensuring Credibility", a u tri dana konferencijskog programa izlagalo je 120 autora iz 19 država diljem svijeta (među kojima su Austrija, Bosna i Hercegovina, Estonija, Filipini, Južnoafrička Republika, Kanada, Španjolska i druge). Izlaganja su govorila o aktualnim temama

Profesorice Faletar i Horvat sa studenticama diplomskog Informatologije

poput digitalne transformacije, generativne umjetne inteligencije i njezina utjecaja na svakodnevicu, obrazovanje, baštinske ustanove te izazove vezane uz intelektualne slobode, informacijska prava i nejednakosti, kao i inovativne knjižnične usluge povezane s mentalnim zdravljem, građanskom znanošću i digitalnim pravima. Prvi je dan konferencije otvoren posebnim predavanjem kojim je prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić odala počast Tefku Saracevi-

cu, značajnom znanstveniku u području informacijskih znanosti i dugogodišnjem suradniku LIDA-e. Uz nju su govorili i profesori: Srećko Jelušić, Marie Radford, Nick Belkin te kći Tefka Saracevica, Aida Tanaka. U okviru programa održana su tri pozvana predavanja (Abebe Rorissa, Marijana Tomić i Andrew Cox), 35 prihvaćenih izlaganja, 12 postera, tri panela te jedna demonstracija. Održan je i doktorski forum s izlaganjima doktorandica iz Hrvatske, Irske i Poljske, kao

i Student Showcase s projektima studenata iz BiH, Hrvatske, Kanade i SAD-a.

Na konferenciji su sudjelovali i brojni profesori s našeg Odsjeka, koji su svojim izlaganjima i posterima pridonijeli raznolikosti i kvaliteti programa. Među njima je dr. sc. Ines Hocenski predstavila zajednički rad „Verification of Content Generated by Artificial Intelligence“, nastao u suradnji s izv. prof. dr. sc. Tomislavom Jakopecom i izv. prof. dr. sc. Josipom Selthofer. Predstavljeno je i nekoliko postera koji su obuhvaćali različite aspekte informacijskih znanosti. Svoja su istraživanja ovim putem predstavili profesori: Sanjica Faletar, Damir Hasenay i Ines Horvat te Milijana Mićunović, Boris Bosančić i Boris Badurina.

Posebnu pažnju zaslužuje naša kolegica Irena Poje, studentica druge godine diplomskog studija Informatologije i Hrvatskog jezika i književnosti, koja je samouvjereno izlagala rad „Easy-to-Read Book Material in Croatian Public Libraries“, izrađen u suradnji s kolegom Bornom Petrovićem. Irena je u svom izlaganju ukazala na važnost dostupnosti građe lagane za čitanje te na izazove s kojima se susreću korisnici s teškoćama u čitanju. Njezin je rad otvorio prostor za razmišljanje o ulozi narodnih knjižnica u stvaranju

Izlaganje kolegice Irene Poje na konferenciji LIDA

inkluzivnijeg i pristupačnijeg informacijskog okruženja. Svojim je izlaganjem kolegica pokazala koliko je važno uključivati studente u znanstvenu zajednicu i pružati im prilike za profesionalni razvoj i javno predstavljanje vlastitih projekata.

Tijekom konferencije volontiralo je pet studentica diplomskog studija Informatologije: Monika Ageljić, Monika Brandić, Kristina Gagulić, Inga Pemper i Irena Poje koje su svojim angažmanom doprinijele organizaciji i provedbi konferencije, pokazujući kako studenti aktivno i

odgovorno mogu sudjelovati u znanstvenim i stručnim događanjima.

Sudjelovanje i volontiranje na ovakvim događajima donosi neprocjenjivo iskustvo; ne samo u smislu stručnog razvoja, već i kroz upoznavanje kolega iz drugih zemalja, stvaranje novih prijateljstava i izgradnju samopouzdanja u profesionalnom okruženju. Zbog toga svakako preporučujemo studentima da se uključe u ovakve prilike kada im se ukažu jer one uistinu obogaćuju i osnažuju.

Inga Pemper i
Kristina Gagulić

Izvešće o konferenciji InfoDaska 2025.

InfoDaska 2025: Studenti u fokusu multimedijских izazova i novih znanja

Osim izlaganja profesora i studenata, nije manjkalo ni odmora i zabave, uz brojne pauze za druženja studenata, organizirane ručkove, a organizacijski odbor pripremio je i zabavan kviz općeg znanja u večernjim satima prvog dana konferencije.

Međunarodna studentska konferencija InfoDaska 2025. održala se 22. i 23. svibnja na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, u organizaciji Kluba studenata informacijskih znanosti (KSIZ). Glavna tema konferencije bila je „Svijet multimedija - korisnik u fokusu“, omogućujući studentima jedinstveno mjesto za izlaganje svojih radova s naglaskom na korisnike multimedija u različitim ustanovama, sigurnost podataka u internetskom okruženju, naglog razvoja i porasta korištenja umjetne inteligencije i brojnih drugih aktualnih tema u informacijskim i srodnim znanostima. Ovogodišnja konferen-

ja, devetnaesta InfoDaska po redu, okupila je preko dvadeset studenata iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, a među njima i studente Filozofskog fakulteta u Osijeku. Studenti FFOS-a, Klara Krnjić, Tamara Mikić i Robert Šimunović, predstavili su svoja izlaganja tijekom oba dana konferencije, a studentica Klara Krnjić osvojila je nagradu za najbolje napisan sažetak rada. Osim izlaganja profesora i studenata, nije manjkalo ni odmora i zabave, uz brojne pauze za druženja studenata, organizirane ručkove, a organizacijski odbor pripremio je i zabavan kviz općeg znanja u večernjim satima prvog dana konferen-

je. InfoDaska 2025. završena je Okruglim stolom informacijskih znanosti, tijekom kojeg su studenti imali priliku raspravljati o aktivnosti informacijskih klubova na svojim fakultetima, prijedlozima za popularizaciju učešća u klubovima i poticanje aktivnosti među mlađim studentima, kao i planovima za iduću InfoDasku. Nakon Okruglog stola, studenti izlagači imali su priliku obilaska bogate knjižnice FFZG-a uz vodstvo knjižničarke Fakulteta, nakon čega je uslijedio povratak za Osijek uz nova iskustva i uspomene s još jedne uspješne konferencije za studente FFOS-a.

Tamara Mikić

Izrada tezaurusa hrvatske paremiološke građe

Istraživački projekt Centra za istraživanje kulturnog identiteta i regionalne baštine

U sklopu projekta izrađena je jedinstvena baza hrvatskih poslovice od 12. do 19. stoljeća koja, osim što je prva svoje vrste, nudi mogućnosti prilagodbe sadržaja osobama s poteškoćama u čitanju.

Izrada tezaurusa hrvatske paremiološke građe istraživački je projekt koji se proveo pri Centru za istraživanje kulturnog identiteta i regionalne baštine Filozofskog fakulteta u Osijeku. Cilj projekta bio je stvoriti prvu javno dostupnu digitalnu bazu hrvatskih poslovice iz razdoblja od 12. do 19. stoljeća, kojom bi digitalizirane poslovice postale dostupne istraživačima i široj javnosti, odnosno svima zainteresiranim za ovu materiju, a pritom doprinoseći očuvanju hrvatskog narodnog blaga te potičući dijakronijska istraživanja hrvatske jezične baštine. Većina je hrvatskih poslovice dokumentirana u zbirkama iz 19. i 20. stoljeća te do sada nije postojala nikakva zbirka hrvatskih poslovice koja bi zadovoljavala očekivanja suvremene paremiologije i paremiografije. Stoga se u sklopu projekta izradila jedinstvena baza hrvatskih poslovice od 12. do 19. stoljeća koja, osim što je prva svoje vrste, nudi mogućnosti prilagodbe sadr-

žaja osobama s poteškoćama u čitanju, posebice onima s disleksijom, kako bi im se omogućio jednakovrijedan pristup sadržaju.

Voditeljica projekta bila je izv. prof. dr. sc. Kristina Feldvari te su na njemu sudjelovali izv. prof. dr. sc. Melita Aleksa Varga s Odsjeka za njemački jezik i književnost, prof. dr. sc. Boris Badurina te Borna Petrović i Irena Poje, studenti istraživači 5. godine diplomskog studija Informatologije. Posao studenata istraživača uključivao je u velikom dijelu sadržaje kolegija Predmetno označivanje i pretraživanje te Napredno označivanje i sažimanje za informacijske stručnjake, odnosno filološku analizu prikupljene građe (opis značenja poslovice i dodavanje ključnih riječi), sadržajnu analizu (predmetno označivanje – izradu deskriptora i pridruženih sinonima) te unos svih navedenih elemenata u mrežno sučelje koje je izradio prof. Badurina.

Promocija rezultata projek-

tnih aktivnosti ostvarila se sudjelovanjem na konferenciji Evropske smjernice za suradnju biblioteka, arhiva i muzeja: Baštinske institucije u (post)digitalnom dobu u Sarajevu s posterskim izlaganjem *Izrada tezaurusa hrvatske paremiološke građe*, predstavljanjem rada studenata istraživača na kolegiju Predmetno označivanje i pretraživanje, izlaganjem *Izrada tezaurusa hrvatske paremiološke građe* na Tjednu znanosti 2025. na Filozofskom fakultetu, pisanjem priloga za e-brošuru Studenti istraživači Filozofskog fakulteta u Osijeku, prijavljenim izlaganjem *The Croatian Paremiological Thesaurus: A Digital Tool for Teaching and Preserving Proverbs* na konferenciji EUROPHRAS 2025 u Aarhusu.

Portal poslovice dostupan je na poveznici poslovice.ffos.hr ili skeniranjem QR koda ispod/pored teksta.

Borna Petrović

GEDIS – izvještaj

Sudjelovanje na ESSISGEN Summer Schoolu bilo je iznimno vrijedno iskustvo koje nam je omogućilo razvoj profesionalnih i komunikacijskih vještina, dublje razumijevanje rodne raznolikosti u informacijskim znanostima te priliku za razmjenu znanja i ideja s kolegama iz različitih zemalja.

Cilj Biciklijade je poticati zdrav život, boravak u prirodi, kretanje te upoznavanje lokalne prirodne baštine, a posebno informiranje građana o problemima s kojima se suočavaju osobe s teškoćama čitanja te izazove s kojima se susreću starije i zapuštene osobe. Prema podacima Hrvatskog logopedskog društva, svaki deseti učenik ima teškoće čitanja, a zakašnjela dijagnoza i nepravovremena terapija mogu dovesti do ozbiljnih problema s učenjem i životnim uspjehom.

Studenti prve godine diplomskog studija Informatologije na Odsjeku za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku Kristina Gaglić, Inga Pemper i Antonio Prgomet sudjelovali su na međunarodnoj ljetnoj školi ESSISGEN (European Summer School of Information Science and Gender), održanoj u Barceloni od utorka, 2. rujna, do subote, 6. rujna. Ova ljetna škola organizirana je u okviru projekta GEDIS (Gender Diversity in Information Science) i okupila je studente te stručnjake iz različitih europskih zemalja s ciljem istraživanja i promicanja rodne raznolikosti u informacijskim znanostima. Program je bio intenzivan, raznolik i strukturiran po danima. Prije dolaska u Barcelonu pripremili smo OER (Open Educational Resource) na temu *Games and gender*, a ondje smo radili na

drugom OER-u u suradnji sa studentima drugih sveučilišta. Prvi dan ljetne škole započeo je službenim otvaranjem ESSISGEN-a 2025, koje je vodio Juan-José Boté (Sveučilište u Barceloni). Sudionici su upoznati s ciljevima i programom ljetne škole te s projektom GEDIS, koji se bavi promicanjem rodne raznolikosti u informacijskim znanostima. Nakon uvodnog dijela uslijedilo je predavanje „Uvod u Python“ koje je održao Stefan Dreisebenner (CUAS – Carinthia University of Applied Sciences), pruživši osnovne smjernice za rad u ovom programskom jeziku. Poslijepodnevni dio dana bio je posvećen interkulturalnoj aktivnosti timskog povezivanja, koju je vodila Eithne Knappitsch (CUAS – Carinthia University of Applied Sciences). Kroz kreativne igre sudionici su se međusobno

upoznavali, gradili suradnički duh i razmjenjivali iskustva. Dan je završen opuštenijim druženjem uz vođeni obilazak Barcelone, nakon čega je uslijedila zajednička večera u restoranu Salamanca, što je dodatno pridonijelo stvaranju prijateljske i suradničke atmosfere. Drugi dan započeo je predavanjem „LLM-ovi i njihova etička pitanja“ koje je održao Thomas Mandl (Sveučilište u Hildesheimu). Sudionici su se upoznali s aktualnim raspravama o etičkim izazovima velikih jezičnih modela i njihovom utjecaju na informacijske znanosti. Nakon kratke stanke za kavu, uslijedila je radionica „Students Assignment“, koju je vodio Juan-José Boté (Sveučilište u Barceloni), gdje su sudionici dobili smjernice i zadatke vezane uz izradu vlastitih OER-ova te se podijelili u timove kako bi započeli rad. Nakon ručka,

program je nastavljen predavanjem „Hate Speech“ koje je održala Sylvia Jaki (Sveučilište u Hildesheimu). Predavanje je otvorilo raspravu o govoru mržnje u digitalnom okruženju te ulozu informacijskih stručnjaka u njegovom prepoznavanju i suzbijanju. Dan je zaključen izlaganjem „Information Practices“ koje je održala Alica Kolarić (Sveučilište u Zadru), a završni dio predavanja potaknuo je zanimljivu debatu među studentima o tome treba li uvesti LGBTIQ+ prostore u knjižnicama. Poslijepodne je završilo drugim dijelom vođenog razgledavanja Barcelone, što je bila odlična prilika za nastavak neformalnog druženja i međunarodnog povezivanja. Treći dan započeo je predavanjem „Inclusive Language“ koje je održala Michaela Dombrowska (Silesian University). Sudionici su raspravljali o važnosti korištenja inkluzivnog jezika u akademskom i profesionalnom kontekstu te o tome kako izbor riječi može pridonijeti stvaranju inkluzivnijeg informacijskog okruženja. Nakon kratke pauze za kavu uslijedilo je predavanje „Basic Introduction to Methodologies“ koje je održao Boris Badurina (Sveučilište u Osijeku), pruživši pregled osnovnih istraživačkih metodologija i njihovu praktičnu primjenu u informacijskim znanostima. Poslijepodne je nastavljeno izlaganjem „Cataloging Code of Ethics – Inclusive Meta-

data“ koje je održala Dzejlja Khattab (UNSA – Univerzitet u Sarajevu), otvarajući važna pitanja o etičkim smjernicama u katalogizaciji i načinima oblikovanja inkluzivnih metapodataka. Dan je zaključen predavanjem „Vocabularies“ koje je održala Drahomira Cupar (Sveučilište u Zadru), pruživši detaljan uvid u važnost i načine izgradnje kontroliranih rječnika te njihovu ulogu u boljoj organizaciji i pretraživanju informacija. Tijekom dana sudionici su aktivno povezivali teorijska znanja s praktičnim zadacima i nastavili razvijati svoje projekte. Predzadnji dan obilježio je odlazak u centralnu knjižnicu Central Library of University of Barcelona. Studenti su bili podjeljeni u dvije grupe, a nakon 45 min grupe su bile zamjenjene. Prva grupa odslušala je predavanje jednog od zaposlenika navedene knjižnice, a glavna tema bila je upoznavanje sa građom, poviješću, ciljevima i poslanjem ove knjižnice. Studenti su uživo mogli vidjeti razno-

like primjerke starih knjiga, manuskripta, inkunabula te ostalih vrijednih primjeraka iz španjolske prošlosti koje datiraju iz srednjeg vijeka pa nadalje. Razgovor sa knjižničarkom bio je interesantan i poučan, a u vrlo kratkom vremenu dobili smo uvid u to kako knjižnica posluje, koju pisanu baštinu posjeduje, kako ostali studenti koriste prostor knjižnice za učenje i druge aktivnosti te kolika je važnost očuvanja te iste građe. Također, dobili smo i upute kako koristiti mrežnu stranicu knjižnice te koje se mogućnosti nude, a jedna od njih je i pregled digitaliziranih primjeraka stare građe. Druga grupa za to je vrijeme sudjelovala u fokus grupi, gdje je zadatak bio odgovaranje na pitanja profesora José Botéa o stavovima o ljetnoj školi općenito. Nakon kraće pauze, studenti su zajedno završavali svoj OER projekt u rektoratu Sveučilišta uz asistenciju profesora. Potom je uslijedio ručak, a zatim smo odslušali

Sudionici ljetne škole

Zajedničke aktivnosti ljetne škole

predavanje Marie Paule Sabogal Serrano (Sveučilište u Barceloni) pod nazivom „Epistemic Injustice.“ Za kraj dana, studenti su imali ostatak vremena slobodno za uživanje te istraživanje grada. Posljednji dan bio je u znaku dovršavanja i predstavljanja projekata. U prijedpodnevnim satima timovi su finalizirali svoje OER-ove i pripremali se za izlaganje. Nakon toga uslijedile su

prezentacije projekata pred ostalim sudionicima i profesorima, gdje su svi imali priliku pokazati svoj rad, podijeliti iskustva i dobiti konstruktivne povratne informacije. Atmosfera je bila vrlo poticajna i prijateljska, a izlaganja su pružila uvid u različite pristupe i ideje razvijene tijekom tjedna. Na kraju je održana kratka zajednička evaluacija i refleksija o cijelom programu, nakon čega

su uslijedili oproštaji i odlazak sudionika. Sudjelovanje na ESSIGEN Summer Schoolu bilo je iznimno vrijedno iskustvo koje nam je omogućilo razvoj profesionalnih i komunikacijskih vještina, dublje razumijevanje rodne raznolikosti u informacijskim znanostima te priliku za razmjenu znanja i ideja s kolegama iz različitih zemalja. Ovakav program omogućio je da više slušamo o temama koje nisu toliko zastupljene na našem fakultetu, a osim toga potaknuo nas je da kritički promišljamo o tome kako mi u budućnosti možemo sudjelovati u tome da knjižnice postanu više otvorene prema članovima LGBTIQ+ zajednice.

Inga Pemper,
Kristina Gagulić,
Antonio Prgomet

Okrugli stol – izvještaj

Skup je istaknuo koliko su inkluzivne prakse i prilagođeni programi od ključnog značaja za ravnopravno sudjelovanje osoba s invaliditetom u svim područjima društva.

Ovogodišnja tema konferencije bila je „Umjetna inteligencija – izazovi i mogućnosti“, a izlagali su studenti s Odsjeka za informacijske znanosti iz Osijeka, Zagreba, Mostara i Sarajeva s ukupno 22 zložena rada. Tijekom prvog dana Konferencije studenti Odsjeka za informacijske znanosti u Osijeku predstavili su svoje teme

21. okrugli stol za prilagodbu i pristupačnost knjižničnih usluga pod nazivom „Politika raznolikosti i uključenosti u knjižnicama“ održan je 26. rujna 2025. godine u Zagrebu u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici. Organizator skupa je Komisija za prilagodbu i pristupačnost knjižničnih usluga, koja djeluje unutar Hrvatskog knjižničarskog društva.

Skup je posvećen temama prilagodbe i pristupačnosti knjižničnih usluga za osobe s invaliditetom i osobe u riziku od socijalne isključenosti. Sudionici su imali priliku poslušati izlaganja o navedenim temama te su dobili uvid o primjerima iz knjižničarske prakse. Također, mogli su sudjelovati u raspravama o kreiranju politike raznolikosti i uključenosti u različitim vrstama knjižnica. Cilj ovogodišnjeg okruglog stola bio je informirati sudionike o najnovijim knjižničnim programima i relevantnoj terminologiji vezanoj za osobe s invaliditetom i one u riziku od socijalne isključenosti. Skup

je također poslužio kao prilika za umrežavanje stručnjaka iz različitih područja, zagovaranje prava ciljnih skupina te predstavljanje rezultata istraživanja i aktivnosti proizašlih iz Nacionalne kampanje „I ja želim čitati!“, usmjerene osobama s teškoćama u čitanju i disleksijom. Osim toga, događanje je obilježilo 25 godina rada Komisije za prilagodbu i pristupačnost knjižničnih usluga te uključilo izložbu koja retrospektivno prikazuje dvadeset okruglih stolova posvećenih knjižničnim uslugama za navedene skupine korisnika.

Na okruglom stolu sudjelovale su i studentici Filozofskog fakulteta Osijek, zajedno sa prof. dr. sc. Sanjicom Faletar. Studentice Kristina Gagulić i Monika Brandić volontirale su u organizacijskom timu skupa pružajući aktivnu podršku u različitim segmentima.

Skup je ugostio strane i domaće stručnjake iz područja i predstavnike ciljanih skupina. Na skupu je održano devet izlaganja koja su podijeljena u

dva dijela. Prvi dio obuhvaćao je pozvana izlaganja, dok je drugi dio bio posvećen izlaganjima koja prikazuju primjere dobre prakse.

Neka od izlaganja koja su se istaknula studenticama bila su: „Osobe s invaliditetom u Republici Hrvatskoj“, „Vršnjačka potpora studentima s invaliditetom – sveučilišni izborni predmet koji potiče raznolikost i uključenost“, „Čitam priče vješto, u knjižnici sam gost često – knjižnica kao mjesto inkluzivnih čitalačkih susreta“ i „Šezdeset godina Hrvatske knjižnice za slijepe“. Izlaganje „Osobe s invaliditetom u Republici Hrvatskoj“ održao je Dario Jurišić, predstavnik nezavisne državne institucije Pravobranitelj za osobe s invaliditetom (POSI). Glavni fokus izlaganja bila su načela „razumne prilagodbe“ i „univerzalnog dizajna“. Načelo „razumne prilagodbe“ odnosi se na prilagođavanje različitih segmenta društvenog života kako bi se osobama s invaliditetom osigurala temeljna sloboda na ravnoprav-

nost s drugima. Načelo „univerzalnog dizajna“ označava oblikovanje proizvoda, okruženja, programa i sl. kako bi se njima mogli koristiti svi ljudi u najvećoj mogućoj mjeri bez potrebe prilagođavanja ili posebnih oblikovanja. Izlaganje prikazuje svakodnevne probleme osoba s invaliditetom i načine na koje im se može pripomoći. Također, izlaganje prikazuje da prilagodbe nisu namijenjene samo za osobe s invaliditetom, nego one mogu pomoći i drugim osobama, primjerice starijim osobama, djeci, trudnicama i sl.

Izlaganje „Vršnjačka potpora studentima s invaliditetom – sveučilišni izborni predmet koji potiče raznolikost i uključivost“ održala je Lelia Kiš-Glavaš, profesorica s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Izlaganje prikazuje važnost uvođenja kolegija koji se bave temama raznolikosti i uključivosti u visoko obrazovanje. Izborni kolegij „Vršnjačka potpora studentima s invaliditetom“ uveden je u akademskoj godini 2011./2012. i do danas ga je uspješno položilo 243 studenta. Kolegij je dostupan studentima sa svih sastavnica Sveučilišta u Zagrebu i na svim razinama studija. Cilj kolegija je da studenti prepoznaju moguće prepreke u društvu i okolišu te da aktivno utječu na stvaranje trajnijih rješenja.

Izlaganje „Čitam priče vješto, u knjižnici sam gost često –

Kolegice Brandić i Gagulić s članicom Programskog i organizacijskog odbora 21. Okruglog stola Irom Tuzlančić

knjižnica kao mjesto inkluzivnih čitalačkih susreta“ izložile su Ana Dragičević iz Centra za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku Bjelovar i Branka Mikacević iz Narodne knjižnice „Petar Preradović“ u Bjelovaru. U sklopu različitih programa, dječji odjel knjižnice „Petar Preradović“ održao je razne tematske radionice koje su namijenjene učenicima s poremećajem iz spektra autizma. Cilj radionica bio je pridonijeti razvoju socijalizacije, poboljšanju komunikacijskih vještina i uključivanju učenika s autizmom u društvo. Također, radionicama se žele ukloniti predrasude i stereotipi prema ovoj populaciji.

Izlaganje „Sezdeset godina Hrvatske knjižnice za slijepe“ izložile su Jelena Lešaja i Karolina Zlatar Radigović iz Hrvatske knjižnice za slijepe. Poseban fokus stavljen je na raznovrsne formate i usluge koje knjižnica nudi, od vlastite tiskare za izradu knjiga na Braileovu pismu do produkcije

i distribucije zvučnih knjiga i zapisa prilagođenih slijepim i slabovidnim korisnicima. Na taj način knjižnica korisnicima omogućuje pristup znanju, informacijama i kulturi, u skladu s njihovim specifičnim potrebama.

Skup je istaknuo koliko su inkluzivne prakse i prilagođeni programi od ključnog značaja za ravnopravno sudjelovanje osoba s invaliditetom u svim područjima društva. Naglašena je važnost stručnih skupova, edukacija i stalnog unapređivanja pristupačnosti kao temelja za stvaranje okruženja u kojem svatko ima mogućnost biti aktivni sudionik zajednice.

Monika Brandić, 2. godina diplomskog studija informatologije i informacijske tehnologije
Kristina Gagulić, 2. godina diplomskog studija informatologije i informacijske tehnologije

Infobip Shift konferencija

Infobip Shift konferencija koja okuplja globalnu zajednicu programera, ljubitelja tehnologije, studenata i svih drugih zainteresiranih, pružajući interaktivan, zanimljiv i uzbudljiv sadržaj u jedinstvenoj atmosferi ove se godine u Zadru održala u razdoblju od 14. do 16. rujna u dvorani Višnjik. Ovogodišnja konferencija okupila je velik broj izlagača i govornika koji rade za popularne tvrtke poput Microsoft-a, Netflix-a, Sofascore-a i mnogih drugih.

S Filozofskog fakulteta u Osijeku putovalo je osam studenata Odsjeka za informacijske znanosti.

Put je započeo 14. rujna u 22h, a idući dan u 5h i 30min stigli smo u Zadar. Prvi dan konferencije iskorišten je za obilazak lokacije, slušanje zanimljivih predavanja, upoznavanje sa studentima informacijskih znanosti u Zadru koji su dočekali osječke studente na konferenciji kao i za sudjelovanje u različitim interaktivnim sadržajima poput upravljanja

dronovima i mini nagradnim igrama.

Drugi dan konferencije proveden je na nekoliko predavanja te smo još jednom obišli izlagače na konferenciji. Upoznali smo velik broj ljudi, stekli nova poznanstva, pronašli potencijalne prilike za praksu i zapošljavanje te smo se u Osijek vratili s jednim velikim, korisnim i zanimljivim iskustvom.

Patricia Dermisek

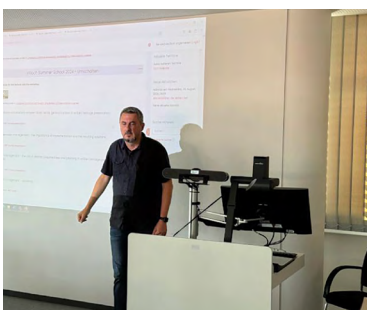

Kolegice Brandić i Gagulić s članicom Programskog i organizacijskog odbora 21. Okruglog stola Irom Tuzlančić

DARIAH-HR

Od 22. do 24. listopada 2025., doc. dr. sc. Tihana Lubina i Borna Petrović, mag. sudjelovali su na međunarodnoj konferenciji 5th DARIAH-HR International Conference – Digital Humanities & Heritage 2025: Rethinking Heritage across STEM, Humanities, and Arts. Posterskim izlaganjem predstavili su projektne aktivnosti koje će provesti u okviru njihove radne skupine, koja se bavi tematizacijom žudnje u povijesnoj periodici kroz digitalizaciju i sadržajnu analizu članaka iz osječčkog dnevnog lista Narodna obrana. Projektne aktivnosti odvijat će se u sklopu institucijskog projekta Jezik žudnje u književnosti i kulturi (voditeljica: prof. dr. sc. Biljana Oklopčić).

Borna Petrović

ESSIS 2024: Međunarodna ljetna škola koja povezuje buduće informatičke stručnjake

Sam program ljetne škole bio je izuzetno bogat i kvalitetan, nudilo se puno aktivnosti kojima su studenti mogli ispuniti svoje slobodno vrijeme, a najbitnije od svega stekla su se nova poznanstva i prijateljstva te su se otvorila vrata za potencijalne suradnje u budućnosti.

Dana 25. kolovoza studentice Filozofskog fakulteta Klara Krnjaković (dipl.), Martina Slobodanac (dipl.), Lorena Martinušić (dipl.), Lea Mihaljević (preddipl.), Meri Banović (preddipl.) i Tina Jakić (preddipl.) putovala su u Villach (Austrija) kako bi sudjelovale u ESSIS 2024 ljetnoj školi na fakultetu Carinthia University of Applied Sciences.

U ljetnoj školi sudjelovali su brojni fakulteti: University of Hildesheim (Njemačka), University of Barcelona (Španjolska), International Hellenic University (Grčka) te naravno Filozofski fakultet Osijek. Samu ljetnu školu, uz studentice Filozofskog fakulteta Osijek, pohađalo je i troje grčkih studenata, četvero njemačkih studenata te šestoro

ESSIS 2024 ljetna škola Villach, Austrija

španjolskih studenata. Program ljetne škole trajao je od 26. do 30. kolovoza te je bio ispunjen brojnim predavanjima i radionicama tematski vezanim za definiranje same informacijske znanosti i njezine povijesti, umjetnu inteligenciju te njezin odnos s kreativnosti, baze podataka, metapodataka, programski jezik Python, zaštitu građe i podataka, pronalazak informacija (IR), predmetno pretraživanje, digitalizaciju u javnom sektoru i menadžmentu, QCA mapiranje, kvalitativnu analizu, znanstvene metode te informacijsko ponašanje. Predavanja su držali profesori iz Španjolske (Jorge Frangnillo, Juanjo Bote), Austrije (Stefan Dreisiebner, Wolfgang Eixeslberger, Thomas

Fenzl), Njemačke (Thomas Mandl, Philipp Mayring, Christa Womser-Hacker), Grčke (Manolis Garoufallou) i Hrvatske (Kristina Feldvari, Tomislav Jakopac, Damir Hasenay, Ines Horvat).

Predavanja su trajala od 09:00 do 17:00, a u sam program bile su uključene dvije velike pauze za doručak i ručak u fakultetskoj kantini, uz naravno brojne manje stanke za kavu i slastice. Tijekom ljetne škole organizirane su dvije večere studenata i profesora 26. kolovoza (restoran Zauchner Mostschenke) i 29. kolovoza (restoran Gasthof Bacher). 28. kolovoza organiziran je put na jezero Wörthersee gdje su studenti prošli obuku na SUP daskama. U sklopu samog programa ljetne škole

ponuđene su i druge aktivnosti poput besplatne dvosatne posjete u Thermal Spa of Villach, multimedijске vodene predstave u gradskom centru na Dravi, planinarenje i sl.

Ljetna je škola završila 30. kolovoza, a studenti su se vratili 31. kolovoza u večernjim satima. Sam program ljetne škole bio je izuzetno bogat i kvalitetan, nudilo se puno aktivnosti kojima su studenti mogli ispuniti svoje slobodno vrijeme, a najbitnije od svega stekla su se nova poznanstva i prijateljstva te su se otvorila vrata za potencijalne suradnje u budućnosti.

Martina Slobodanac / tekst preuzet s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

Zajednička fotografija svih sudionika ljetne škole s Filozofskog fakulteta u Osijeku

Svečana sjednica povodom 20. godišnjice Odsjeka za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru

Ishodi trojednog boravka prof. dr. sc. Sande Erdelez na našem Odsjeku

Govor profesorice Papić

Izv. prof. dr. sc. Anita Papić u svojstvu je zamjenice pročelnice Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku sudjelovala s kratkim izlaganjem vezano uz dugogodišnju partnersku

suradnju na Svečanoj sjednici u povodu obilježavanja 20. godišnjice osnutka Odsjeka za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru.

Sjednica se održala u ponedjeljak, 23. rujna 2024. u 14:00

sati u Multimedijalnoj dvorani Novog kampusa Sveučilišta u Zadru.

Preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

20. okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama: Inkluzivne i pristupačne knjižnice

Prof. dr. sc. Sanjica Faletar održala je izlaganjem pod nazivom „Knjižnične usluge za osobe s Alzheimerovom bolešću: kako rezultate znanstvenih istraživanja primijeniti u praksi?“ te sudjelovala u panel-raspravi na 20. okruglom

stolu za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama: Inkluzivne i pristupačne knjižnice. Skup se održao 27. 9. 2024. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u suorganizaciji Hrvatskog knjižničarskog društva – Komisija za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama, Komisija za čitanje i Komisija za slobodan pristup informacijama, Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, Filozofskog fakulteta u Osijeku i Knjižnica grada Zagreba. Na

skupu su sudjelovali i studenti 1. godine dipl. studija Informatologije, Borna Petrović i Irena Poje.

Preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

Kolega Petrović i kolegica Poje na registracijskom stolu

Odsjeku za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku dodijeljena zahvalnica za suradnju s udrugom Aktivni umirovljenici Osijek

Prof. dr. sc. Sanjica Faletar s Odsjeka za informacijske znanosti sudjelovala je na svečanosti obilježavanja 10. obljetnice rada udruge Aktivni umirovljenici Osijek koja je održana 3. listopada 2024. Tom su prigodom dodijeljene zahvalnice partnerima Udruge, koji su, između ostalih, uključivali Osječko-baranjsku županiju, Grad Osijek, Pravni fakultet Osijek, DKolektiv te Filozofski fakultet u Osijeku. Odsjeku za informacijske zna-

nosti dodijeljena je zahvalnica za višegodišnju suradnju s udrugom Aktivni umirovljenici Osijek i vođenje gradskog dnevnog boravka za umirovljenike. Nastavnice s Odsjeka (Sanjica Faletar i Kornelija Petr Balog) organizirale su, u okviru projekta “Izgradnja demenciji prijateljskih narodnih knjižnica” niz radionica usmjerenih na poticanje zdravih životnih navika i kognitivnog osnaživanja umirovljenika, razvijanje njihove digitalne

i informacijske pismenosti te na kvalitetno provođenje slobodnog vremena i međugeneracijsko druženje. Ovo priznanje još je jedna potvrda predanosti Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku rješavanju prepoznatih društvenih problema u zajednici te podizanju kvalitete života starijih sugrađana i njihovu aktivnom uključivanju u društvo.

preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

Primljene zahvalnice za rad i suradnju

Službena zahvalnica Odsjeku za informacijske znanosti

Održan Information Café

Klub studenata informacijskih znanosti Libros danas je održao Information Café, događanje koje je okupilo studente i profesore informacijskih znanosti koji su imali priliku čuti zanimljive prezentacije o prošlim aktivnostima i događanjima kluba, kao i o mogućnostima za uključivanje u buduće projekte

Klub studenata informacijskih znanosti Libros 11. prosinca 2024. godine održao je Information Café, događanje koje je okupilo studente i profesore informacijskih znanosti koji su imali priliku čuti zanimljive prezentacije o prošlim aktivnostima i događanjima Kluba, kao i o mogućnostima za uključivanje u buduće projekte. Studenti koji su sudjelovali u različitim događanjima, aktivnostima i putovanjima na ovaj način htjeli su potaknuti studente na aktiviranje u istim. Iskra Matijanić predstavila je studentima aktivnosti i rad studentskog Kluba Libros, približila je časopis studentima prve godine prijediplomskog studija Informatologije. Kolega Borna Petrović objasnio je i prikazao urednički rad i primjere časopisa Libros. Borna Petrović također je ispričao iskustvo na BOBCATSSS konferenciji te tako potaknuo studente na sudjelovanje. Kolegica Ana Plivelić opisala je svoja iskustva i doživljaje s putovanja i izleta na Sajam knjiga u Beogradu. Leonarda Litvić prikazala je i objasnila IT pub kviz te je time prikazala važnost održavanja

Izlaganja aktivnosti studenata

ovakvih kvizova zbog druženja, zabave, razvijanja Information Café natjecateljskog duha te učenja o novim stvarima. Također je ispričala svoje iskustvo u Work and Travel, objasnila načine na koje se ona prijavila, što je doživjela, pričala je i o problemima s kojima se susrela te podijelila nekoliko savjeta koji bi mogli pomoći zainteresiranim studentima. Slikovnicu o Mačkama predstavila je Martina Slobodanac. Objasnila je put do takve slikovnice i neko svoje iskustvo. Također je ispričala iskustvo o ljetnoj školi Villach i savjete kako sigurno putovati. Luka Marić istaknuo je važnost sudjelovanja na Kulendayz konferenciji, objasnio je kako ta konferencija funkcionira i u čemu se može su-

djelovati. Predstavio je LIDU Student Showcase koji pruža priliku studentima za predstavljanje i raspravu o njihovim projektima i istraživanjima. Kolegica Lea Mihaljević ispričala je nešto o Državnom arhivu u Osijeku i Biciklijadi. Navela je kako biciklijada promiče čitanje te upozorava na probleme s kojima se susreću osobe s disleksijom. Posljednja Biciklijada održana je 2023. godine Osijek-Kopački rit, a rutu su odvozila 54 sudionika. Ovakav događaj potiče studente prvih godina na sudjelovanje u različitim aktivnostima Filozofskog fakulteta u Osijeku.

Helena Fajdetic
preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

Denona i Interliber 2024.

Studenti diplomskog studija prve i druge godine Nakladništva, u pratnji profesorica, dr.sc. Ines Hocenski i izv.prof. dr.sc. Josipe Selthofer, otputovali su 14. studenoga 2024. u Zagreb na 46. sajam knjiga Interliber te u posjet tiskari Denona. Prilikom dolaska u Zagreb posjetili smo tiskaru Denonu kako bi se upoznali s radom tiskare kroz koju nas je proveo direktor, Robert Valpotic. Tiskara Denona izvozi 50 do 60% tiskanih materijala za strano tržište.

Od proizvoda nude tvrdi, meki, spiralni i klamani uvez te osim knjiga tiskaju i kalendare, etikete, omote za CD/DVD i ostalo. Tiskara je u privatnom obiteljskom vlasništvu od 1992. godine te do sada imaju oko 120 radnika koji rade u 5 velikih hala u kojima se odvija proces tiskanja knjiga. Proizvodnja je podijeljena na dizajn, pripremu, tisak, dora-

du i distribuciju. Nakon posjete tiskare, studenti su se uputili na sajam knjiga Interliber na Zagrebačkom Velesajmu. Ulaz je bio besplatan te je sajam bio podijeljen na 4 paviljona u kojemu je bilo više od 300 izlagača iz Hrvatske i inozemstva. Ponuda je bila raznolika, osim velikog broja naslova iz područja publicistike i beletristike nudila se dječja literatura, antikvarijati te dječje društvene igre. Bili su uključeni razgovori s autorima uz potpisivanje knjiga, sajamski popusti, susret s nakladnicima, knjižara i knjižničara te radionice. Ove godine je zemlja u fokusu bila Mađarska što znači da je Mađarska predstavila svoju kulturu što uključuje književnu, umjetničku i gastronomsku ponudu. Počasni gost bio je Péter Nádas, autor Paralelnih pripovijesti i Knjige sjećanja. Studenti su, osim kupovine

knjige, sudjelovali i na raznim događanjima, poput kvizova, poslušali predavanja, susreli se s manje poznatim nakladnicima te osobno upoznali autore djela. Studenti su uz sajamske popuste kupovali velik broj knjiga kao što su romani i rječnici. Nakon posjete Interlibera, studenti su imali slobodno vrijeme koje su iskoristili u krugu paviljona gdje su bili dostupni štandovi s hranom i pićem, glazbene skladbe te ostale zanimljivosti sajma. Prije polaska, studenti su sudjelovali na promociji pjesmarice grupe Psihomodo pop. Većini studenata, ovogodišnji Interliber nije bio prvi posjet. Dio studenata prvi je put posjetio Interliber koji je na njih ostavio pozitivne dojmove sa željom ponovnog dolaska.

preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

Studenti ispred tvrtke Denona

Studenti se upoznaju s radom tvrtke

Nagrađeni profesori

Temeljem Odluke o dodjeli nagrade za znanstveni rad objavljen u 2023. godini, nagrada je dodijeljena: izv. prof. dr. sc. Kristini Feldvari i doc. dr. sc. Milijani Mićunović za znanstveni rad Open Educational Resources (OERs) at European Higher Education Institutions in the Field of Library and Information Science during COVID-19 Pandemic // Publications /MDPI, 11 (2023), 3; 1–26. doi: <https://doi.org/10.3390/publications11030038> (suaustorstvo sa Sabinom Rako)

Temeljem Odluke o dodjeli znanstvene monografije za 2023. godinu, nagrada je dodijeljena: izv. prof. dr. sc. Borisu Bosančiću za znanstvenu monografiju Informacija u teoriji, Zagreb, Naklada Ljevak, 2023.

Iskrene čestitke kolegama na nagradama!

preuzeto s Novosti
Odsjeka za informacijske
znanosti

U spomen izlaganju T. Saračevića

U spomen Tefku Saračeviću

Tefko Saračević, profesor emeritus Sveučilišta Rutgers (Sjedinjene Američke Države) i ugledni znanstvenik i sveučilišni profesor u području informacijskih znanosti, preminuo je dana 5. listopada 2024. u 93. godini.

Tefko, kako su ga jednostavno zvali i studenti i kolege diljem svijeta, rođen je u Zagrebu 24. studenog 1930. godine. Nakon završetka studija elektrotehnike na Sveučilištu u Zagrebu, preselio se u Sjedinjene Američke Države gdje je na Sveučilištu Case Western Reserve u Clevelandu, Ohio, doktorirao u području informacijskih znanosti. Na tom je Sveučilištu radio od 1962. do 1985. godine kada odlazi na Fakultet za komunikacije, informacije i knjižničarstvo na Sveučilištu Rutgers u New Jerseyju, gdje je ostao sve do kraja svog radnog vijeka. Tijekom svoje dugogodišnje nastavničke karijere predavao je kao gostujući

profesor na brojnim sveučilištima, a Sveučilište u Zadru dodijelilo mu je 2011. počasni doktorat znanosti za višegodišnju suradnju i izniman doprinos razvoju zadarskog Odsjeka za knjižničarstvo (današnjeg Odsjeka za informacijske znanosti). Tefko se uvijek rado odazvao pozivu da svoje znanje podijeli i s nastavnicima i studentima na Odsjeku za informacijske znanosti Sveučilišta u Osijeku na kojem je gostovao u više navrata. Štoviše, osjećkom je Odsjeku pružio nesebičnu podršku i pri oblikovanju „bolonjskih“ studijskih programa dijeleći svoje znanje i iskustvo u sveučilišnom obrazovanju budućih informacijskih stručnjaka. O njegovoj nepresušnoj energiji i želji da prenosi svoje bogato znanje te razvija ljubav prema kontinuiranom obrazovanju i znanstvenom radu govori i činjenica da je godinama nakon što je otišao u mirovinu predavao svoj online kolegij Digitalne knjiž-

nice te izlagao na brojnim međunarodnim konferencijama diljem svijeta, na kojima bi uvijek pronašao vremena za neformalno druženje i motivirajući razgovor s mladim znanstvenicima i studentima. Tijekom svoje plodne znanstvene karijere, objavio je više od 150 znanstvenih radova, uključujući nekoliko monografskih publikacija i poglavlja u knjigama te brojne članke u časopisima i zbornicima konferencija. Pored koncepta relevantnosti u informacijskim znanostima, čime se bavio u svom doktorskom radu, Tefko se bavio istraživanjem problema kao što su vrednovanje sustava za pretraživanje informacija, istraživanje korisnika i interakcija čovjeka i računala tijekom procesa pretraživanja i pronalaženja informacija te vrednovanje digitalnih knjižnica. Svojim je dugogodišnjim i bogatim znanstvenim radom značajno pridonio razvoju teorijske misli koja je bila neophodna za razvoj

suvremenih informacijske tehnologija i informacijske djelatnosti. Dao je i poseban doprinos razvoju medicinskih informacijskih sustava u zemljama u razvoju te proučavanju teorijsko-metodoloških uporišta informacijske znanosti i tumačenju njezinih osnovnih pojmova ili pristupa. Zanimljivo je ovdje, primjerice, istaknuti da je upravo on autor enciklopedijske natuknice „Information Science“ u prestižnoj Encyclopedia of Information Science iz 2009. godine, koja predstavlja nezaobilaznu ispitnu literaturu na knjižničarskim i informacijskim školama diljem svijeta. U svom je istraživačkom radu, tijekom karijere, uživao potporu brojnih američkih i međunarodnih organizacija kao što su Američka zaklada za znanost, Zaklada Rockefeller, UNESCO itd. Pored nastavnih i znanstvenih postignuća, Tefko je obnašao i brojne (profesionalne) dužnosti. Od 1990. do 1991. godine bio je predsjednik Američkog udruženja za informacijske znanosti i tehnologiju (ASIST), a više od dva desetljeća obnašao

je ulogu glavnog urednika uglednog časopisa Information Processing & Management.

Zajedno s prof. Tatjanom Aparac-Jelušić pokrenuo je međunarodnu konferenciju Libraries in the Digital Age (LIDA), koja se od 2000. godine redovito održava u Hrvatskoj (Dubrovnik, Zadar, Osijek) u suorganizaciji Odsjeka za informacijske znanosti Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, Odjela za informacijske znanosti Sveučilište u Zadru i Sveučilišta Rutgers iz SAD-a. Tijekom godina, LIDA je postala ključno mjesto susreta i suradnje hrvatskih i američkih, a potom i svjetskih, znanstvenika i stručnjaka iz područja knjižničnih i informacijskih znanosti te je postavila Hrvatsku na svjetsku kartu informacijskih znanosti.

Recentna bibliometrijska istraživanja pokazala su da je Tefko jedan od najcitiranijih autora u području informacijskih znanosti, a za svoj izniman doprinos knjižničnoj i informacijskoj znanosti, još je za života dobio brojne nagrade i priznanja,

kao što su Award of Merit, najznačajnija ASIS&T-ova nagrada (1995.), Nagrada za izvrsnost u znanosti Gerard Salton Award for Excellence in Research koju dodjeljuje Association for Computing Machinery (1997.), ASIS&T-ovu nagradu za najboljeg nastavnika Outstanding Information Science Teacher Award (1985.) itd. Tefko Saracevic dao je izniman doprinos razvoju knjižnične i informacijske znanosti i djelatnosti u Hrvatskoj i svijetu, a imao je i neprocjenjiv utjecaj na razvoj Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku. Pamti ćemo ga po njegovoj životnoj energiji, vedrom duhu i ljubavi prema planinama te neumornoj podršci studentima i mladim znanstvenicima koje je uvijek poticao da propituju svrhu i društvenu korisnost svojih (doktorskih) istraživanja postavljanjem onog nezaboravnog pitanja And so what?

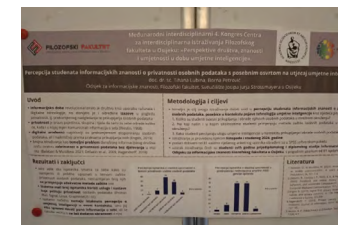
Tekst preuzet s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

Perspektive društva, znanosti i umjetnosti u dobu umjetne inteligencije

Dana 5. i 6. prosinca 2024. godine, doc. dr. sc. Tihana Lubina i Borna Petrović, student 2. godine diplomskog studija Informatologije, sudjelovali su na Međunarodnom interdisciplinarnom 4. kongresu Centra za interdisciplinarna istraživanja Filozofskog fakulteta u Osijeku: »Perspektive društva, znanosti i umjetnosti u dobu umjetne inteligenci-

je« s posterskim izlaganjem Percepcija studenata informacijskih znanosti o privatnosti osobnih podataka s posebnim osvrtom na utjecaj umjetne inteligencije.

Borna Petrović /
preuzeto s Novosti
Odsjeka za informacijske
znanosti

Plakat profesorce Lubine i kolege Petrovića na temu percepcija studenata

27. seminar AKM “Opisujemo, uvijek i zauvijek!”

Izlaganje profesorice Hocenski

U Poreču, od 27. studenog do 29. studenog 2024. održao se 27. seminar Arhivi, knjižnice i muzeji “Opisujemo, uvijek i zauvijek!”. AKM seminar organizira Hrvatsko arhivističko društvo, Hrvatsko knjižničarsko društvo i Hrvatsko muzejsko društvo, a jedan od suorganizatora je i Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku. Na ovogodišnjem seminaru,

sudjelovale su i izv. prof. dr. sc. Josipa Selthofer i dr. sc. Ines Hocenski. Izv. prof. dr. sc. Josipa Selthofer održala je radionicu pod nazivom *Kako izgraditi vizualno prepoznatljiv brand baštinskih ustanova u Hrvatskoj putem izdavačke djelatnosti*, a dr. sc. Ines Hocenski održala je radionicu pod nazivom *Nakladnički projekti koji educiraju javnost o kulturnoj baštini*. Na radio-

nicama su sudjelovali knjižničari, kustosi i arhivisti iz različitih dijelova Hrvatske. Na radionicama su kolege iz struke dobili priliku čuti za novosti i mogućnosti unaprjeđenja za svoja poslovanja, a vezana uz nakladničku djelatnost.

preuzeto s
Novosti Odsjeka za
informacijske znanosti

Nagrada za najbolje izlaganje na konferenciji BOBCATSSS 2025

Studentica 3. godine dvopredmetnog studija informatologije i filozofije Stella Edl i dr. sc. Ines Horvat, viša asistentica su od 21. do 23. siječnja 2025. u Istanbulu sudjelovale na međunarodnoj konferen-

ciji BOBCATSSS 2025 čija je krovna tema bila „Artificial Intelligence in Library and Information Science: Exploring the Intersection“. Osvojile su nagradu za najbolje izlaganje pod naslovom „Artificial In-

telligence Application in Written Heritage Preservation and Access.

Čestitke kolegicama!

preuzeto s naslovne stranice Odsjeka za informacijske znanosti

Službena nagrada kolegici Edl za najbolje izlaganje na konferenciji

Tjedan znanosti na FFOS-u

Tjedan znanosti započeo je Danom otvorenih vrata gdje su srednjoškolci mogli iz prve ruke upoznati studentske programe, istraživačke projekte i studentske aktivnosti na fakultetu.

Na Filozofskom fakultetu u Osijeku od 10. do 14. veljače 2025. održan je četvrti Tjedan znanosti, posvećen znanstvenim istraživanjima i akademskoj suradnji. Kroz pet dana programa, studenti, profesori i gosti imali su priliku sudjelovati u predavanjima, radionicama i predstavljanjima projekata koji su obuhvaćali teme iz humanističkih i društvenih znanosti. Tjedan znanosti započeo je u ponedjeljak, 10. veljače kada je i održan Dan otvorenih vrata. Na danu otvorenih vrata učenici srednjih škola mogli su prisustvovati predstavljanju fakulteta i studentskih programa. Dan otvorenih vrata počeo je prijemom svih učenika gdje su dekan, prodekanice i predstavnici studenata predstavili fakultet. Također u sklopu predstavljanja fakulteta održan je i Kahoot kviz te podjela promidžbenih paketa. Nakon ge-

neralnog predstavljanja učenici su mogli odabrati studentske programe koji ih zanimaju te prisustvovati predstavljanju istih. Predstavljanje Odsjeka za informacijske znanosti vodili su profesori s odsjeka te neki od studenata, a prisustvovalo je desetak zainteresiranih učenika. Na predstavljanju učenici su mogli saznati što rade budući informatolozi, kako izgledaju nastavni sati, općenito o studiju, raznim aktivnostima koji se provode te nešto o studentskom časopisu Libros i studentskom klubu

Libros. Nakon predstavljanja studentskog programa učenici su mogli ostati na druženju sa studentima te ih pitati sve što ih zanima o studiju i mogli su čuti i pokoji savjet od studenata. Također, na tjednu znanosti predstavljeni su istraživački projekti na kojima su sudjelovali studenti, a neki od njih su sa odsjeka informacijskih znanosti čime se naglasila uloga mladih istraživača u akademskoj zajednici.

Luka Marić

Nagrađeni nastavnici

U sklopu Tjedna znanosti koji se održao na Filozofskom fakultetu, od 10. veljače do 14. veljače 2025., održana je i podjela priznanja i nagrada studentima i djelatnicima

fakulteta. Ispred Odsjeka za informacijske znanosti, priznanja su dodijeljena doc. dr. sc. Milijani Mićunović i dr. sc. Ines Hocenski, višoj asistentici. Profesorice Mićunović i

Hocenski dobile su priznanje za izvrsnu ocjenu (5.0) na temelju rezultata jedinstvene sveučilišne studentske ankete za akademsku 2023./2024. godinu.

preuzeto s
Novosti Odsjeka
za informacijske znanosti

Nagrada uručena
profesorici
Hocenski

Rekreacija, priroda i edukacija na dva kotača

Biciklijada Filozofskog fakulteta Osijek – 2025.

Vožnja biciklom kroz prirodu, razgovori s prijateljima čine ovo događanje posebnim iskustvom.

Biciklijada Filozofskog fakulteta u Osijeku već je postala tradicija. Svake godine okuplja studente, profesore i ljubitelje biciklizma svih generacija. Osim što potiče zdrav način života i boravak u prirodi, Biciklijada se održava i kao dio kampanje "I ja želim čitati", koja podiže svijest o poteškoćama s čitanjem i podržava osobe s disleksijom i drugim poteškoćama.

Unatoč kišnim danima koji su prethodili, u nedjelju, 30. ožujka 2025., održana je još jedna uspješna Biciklijada na ruti Osijek – Kopački rit, starim nasipom uz Dravu. Organizatori događaja bili su Filozofski fakultet u Osijeku, Klub studenata psihologije PsihOS i studentski časopis LibrOS. Ove godine, Biciklijadu su podržali brojni sponzori, među kojima su "Sport za sve Osijek", Gradska i

sveučilišna knjižnica Osijek, Hrvatsko čitateljsko društvo, Društvo knjižničara Slavonije, Baranje i Srijema te Poliklinika SUVAG.

Zahvaljujući sponzoru, Gradskom prijevozu putnika (GPP), sudjelovalo je i nekoliko studenata koji nisu imali vlastite bicikle.

Biciklijada je okupila oko 60 sudionika, među kojima i nekoliko studenata s različitih odsjeka Filozofskog fakulteta. Sudionici su tijekom dana prešli rutu dugu otprilike 30 kilometara. Naši studenti aktivno su sudjelovali u organizaciji – pomagali su u promociji samog događaja, izradili promotivnih materijala te zaprimali prijave i pružali podršku tijekom provedbe.

Prije samog početka, policijska službenica Eleonora Matić održala je kratku edukaciju o sigurnosti u prometu, nagla-

šavajući važnost odgovornog ponašanja biciklista na cestama. Dolaskom u Kopački rit, sudionici su se osvježili uz pripremljenu okrepju, nakon čega su domaćini iz Parka prirode Kopački rit održali zanimljivo predavanje o prirodnom bogatstvu i ekosustavu ovog zaštićenog područja.

Dok su neki sudionici iskoristili priliku za dodatno istraživanje prirode i fotografiranje, drugi su se nakon odmora zaputili natrag prema Osijeku.

Biciklijada je još jednom pokazala da je idealan način za spajanje rekreacije, edukacije i druženja. Vožnja biciklom kroz prirodu, razgovori s prijateljima čine ovo događanje posebnim iskustvom. Vesećimo se idućoj godini i novim biciklističkim avanturama!

Stella Petovar,
Maja Pilekić

Noć knjige 2025.

U sklopu Noći knjige, 23. travnja 2025. godine, dr. sc. Tamara Zdravec, predavačica i Borna Petrović u predvorju Filozofskog fakulteta održali su postersko izlaganje na temu *Životinjsko carstvo riječi: simbolika i značaj životinja kroz književnu povijest*. Izlaganje su poslušali studenti 2. godine prijediplomskog studija Informatologije u okviru kolegija Knjižnični programi i usluge za djecu i mlade, nakon čega su imali priliku provjeriti svoje znanje o životinjama u književnosti rješavanjem križaljke o simbolici životinja u kanonima svjetske književnosti. Poster je bio dostupan od 17 do 21 sat, a razgledali su ga i drugi studenti i posjetitelji Fakulteta.

Borna Petrović

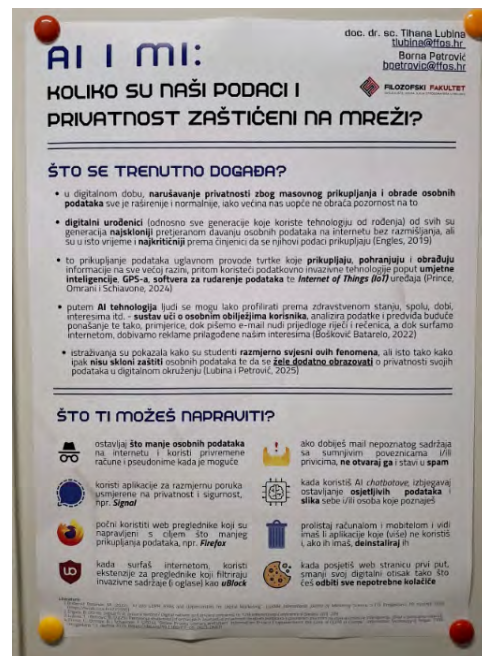

Kolege studenti na izlaganju povodom Noći knjige

Festival znanosti 2025.

Dana 5. svibnja 2025. godine, doc. dr. sc. Tihana Lubina i Borna Petrović u sklopu Festivala znanosti održali su postersko izlaganje **AI i mi: koliko su naši podaci i privatnost zaštićeni na mreži?**. Na posteru je predstavljen pregled rezultata dosadašnjih istraživanja o mrežnoj privatnosti, pregled rezultata istraživanja o percepciji privatnosti osobnih podataka studenata Filozofskog fakulteta u Osijeku te praktični savjeti kako zaštititi svoje osobne podatke na mreži.

Borna Petrović / Preuzeto s Novosti Odsjeka

Plakat profesorice Lubine i kolege Petrovića

7. stručni skup „Ostvarimo potencijale knjižnica“

Dana 15. svibnja 2025., izv. prof. dr. sc. Kristina Feldvari i Borna Petrović, student 2. godine diplomskog studija Informatologije, sudjelovali su ispred Centra za istraživanje kulturnog identiteta i regio-

nalne baštine na 7. stručnom skupu „Ostvarimo potencijale knjižnica“ s izlaganjem Pristup značenju kroz jezičnu slojevitost: *Portal hrvatskih poslovia kao digitalni alat za inkluzivno otkrivanje hr-*

vatskih narodnih poslovia. Skup je održan online, u organizaciji Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac s krovnom temom „Kako do uspješnijeg obrazovanja osoba s teškoćama čitanja“.

Borna Petrović

Dfest 2025.

Dana 8. i 9. svibnja 2025. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici održan je 14. festival hrvatskih digitalizacijskih projekata Dfest, skup posvećen digitalizaciji kulturne i znanstvene baštine, sustavima za upravljanje digitalnom građom, digitalnim proizvodima i uslugama te promociji digitalizacijskih projekata. Na skupu su studenti diplomskog studija Informatologije Kristina Gagulić, Monika Brandić i Borna Petrović s mentoricom izv. prof. dr. sc. Kristinom Feldvari, pri Centru za istraživanje kulturnog identiteta i regionalne baštine, održali izlaganje „Umjetna inteligencija kao pomoć u predmetnoj obradi poslovia na Portalu hrvatskih poslovia“, kojim su predstavili postupak predmetne obrade i klasifikacije hrvatskih poslovia od 12. do 19. stoljeća uz osvrt na pomoć umjetne inteligencije.

Borna Petrović

Izlaganje kolegica Brandić i Gagulić

Medical information conference Croatia

MICC 2025: Suočavanje s informacijskim preopterećenjem u medicini

Konferencija je istaknula izazove prikupljanja i interpretacije podataka u medicini te naglasila važnost jačanja zdravstvene pismenosti u eri umjetne inteligencije.

Konferencija MICC Medical Information Conference Croatia koja okuplja stručnjake iz područja medicine, informacijskih znanosti i zdravstva ove je godine održana 3. lipnja 2025. na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Ovogodišnja tema konferencije bila je Informacijsko preopterećenje u medicini.

Na konferenciji su se razmatrali izazovi s kojima su se suočavali liječnici znanstvenici prilikom prikupljanja i interpretacije velikih količina podataka u medicinskim istraživanjima. Kliničari su podijelili svoja iskustva o utjecaju informacijskog preopterećenja na donošenje odluka u svakodnevnoj praksi, a posebna se pažnja posvetila analizi posljedica prekomjernog protoka informacija na upravljanje zdravstvenim sustavom.

Jedan od aspekata konferencije bio je i utjecaj informacijskog preopterećenja na korisnike zdravstvenih

Izlaganje profesorice Stanarević-Katavić

usluga. Razmatralo se kako prekomjerna dostupnost informacija oblikuje percepciju pacijenata o zdravstvenim temama te kako to utječe na njihovu sposobnost donošenja informiranih odluka.

Izv. prof. dr. sc. Snježana Stanarević Katavić sudjelovala je s pozvanim izlaganjem naslovljenim „Zdravstvena pismenost u eri umjetne inteligencije – nove prilike i novi izazovi“. U izlaganju je pred-

stavila potencijale umjetne inteligencije u jačanju zdravstvene pismenosti pacijenata, naglašavajući potrebu za sustavnim razvojem informacijske i znanstvene pismenosti kao jednog od preduvjeta za postizanje zadovoljavajuće razine zdravstvene pismenosti pacijenata.

preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

Nagrađeni studenti i studentice Odsjeka za informacijske znanosti

Fakultetsko je vijeće na 3. sjednici u akademskoj 2023./2024. godini, održanoj dana 13. prosinca 2023. godine pod točkom 19.3. dnevnog reda donijelo odluku o nagrađivanju i pohvaljivanju studenata Filozofskog fakulteta Osijek.

Izdajamo nagrade dodijeljene studentima informacijskih znanosti u znak priznanja za njihov akademski uspjeh, predanost i izvrsnost u studiju:

Pohvala (cum laude) dodjeljuje se studentici Kristini Gagulić, smjer Informatologija, s prosjekom ocjena 4,778. Velika pohvala (magna cum laude) dodjeljuje se studentici Bernardi Bošnjak, smjer Nakladništvo – Informatologija, s prosjekom ocjena 4,938

Pohvala studentima za izvannastavne aktivnosti dodjeljuje se u akademskoj 2024./2025. godini kako slijedi:

Roman Šimunović, 1. godina sveučilišnog diplomskog studija Informacijske tehnologije – Sociologija, nastavnički smjer

Borna Petrović, 2. godina diplomskog studija Engleski jezik i književnost, nastavnički smjer – Informacijske tehnologije

preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

Seminar “Izrada kurikuluma s naglaskom na rodnu perspektivu”

U vremenu od 4. do 6. lipnja 2025. u Zadru se održao seminar pod naslovom “Izrada nastavnih programa s naglaskom na rodnu perspektivu” koji je organiziran u sklopu Erasmus+ projekta GEDIS (Gender Diversity in Information Science: Challenges in Higher Education), čiji je nositelj Sveučilište u Barceloni. Seminar je okupio članove projekta iz svih partnerskih ustanova (Sveučilišta u Barceloni, Hildesheimu, Opavi, Koruškoj, Osijeku, Zadru i Sarajevu). S Odsjeka za infor-

macijske znanosti u Osijeku na seminaru su sudjelovali Boris Badurina i Kornelija Petr Balog.

Seminar je bio podijeljen u tri tematske skupine: 1) Konceptualizacija i terminologija, 2) Kriitička analiza, alati i praktični primjeri te 3) Izrada materijala i nastavnih planova, a uvod u temu seminara dala je sociologinja Anita Dremel, izvanredna profesorica s Odsjeka za sociologiju Filozofskog fakulteta u Osijeku zanimljivim i inspirativnim

izlaganjem na temu “Rod i obrazovanje: od nultog kurikuluma do epistemološke pravde”.

Preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

RED 2025

14. međunarodna konferencija RED (Region, Entrepreneurship, Development) održana je 5. lipnja 2025. godine na Ekonomskom fakultetu u Osijeku. Tema ovogodišnje RED konferencije bila je izgradnja održivog i otpornog poduzetničkog ekosustava. Ovogodišnja tema naglasila je važnost poticanja ekosustava koji potiču inovacije, prilagođavaju se globalnim izazovima te promiču odgovorno poslovanje. U današnjem dinamičnom okruženju, otporni ekosustavi ključni su za dugoročni rast i uspjeh, dok održivost osigurava da podu-

zetničke aktivnosti doprinose gospodarskom, društvenom i okolišnom prosperitetu. Na ovogodišnjoj konferenciji, sudjelovali su i zaposlenici Odsjeka za informacijske znanosti. Na online sesiji, izlaganje su imali izv. prof. dr. sc. Snježana Stanarević Katavić, Borna Petrović i izv. prof. dr. sc. Darko Lacović, pod nazivom Sustainable consumption among university students: knowledge, attitudes and barriers. Izlaganje uživo imala je dr. sc. Ines Hocenski, viša asistentica. Prvo izlaganje pod nazivom Technical innovation and sustainability in publis-

hing production: responding to trends (rad pisan u koautorstvu s izv. prof. dr. sc. M. Barišićem) te drugo izlaganje rada, pisanog u koautorstvu s doc. dr. sc. Darijom Kuharić, pod nazivom Historical roots of sustainable entrepreneurship: an analysis of advertising strategies in german – language newspapers printed in Osijek at the end of the 19th and the beginning of the 20th century.

Preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

Profesorica Petr Balog i profesor Badurina s ostalim polaznicima seminara

Costi konferencije RED

Monografija “Zaštita pisane baštine – teorijski koncepti i praktični aspekti upravljanja zaštitom u kontekstu arhiva”

U Rijeci, 10. lipnja 2025. godine, povodom Međunarodnog tjedna arhiva u riječkom Državnom arhivu, predstavljena je znanstveno – stručna monografija “Zaštita pisane baštine”, autora Ive Gobić Vitolović i prof. dr. sc. Damira Hasenaya. Knjiga je nastala kao produkt izložbe Projekt Bunker – sustavna zaštita najvrjednijih arhivalija Državnog arhiva u Rijeci, kojom su tijekom ljeta 2022. godine u Državnom arhivu predstavljeni rezultati projekta Odjela za za-

štitu, konzervaciju, restauraciju i reprografiju arhivskoga gradiva na zaštiti najvrjednijeg trezorskog gradiva ustanove.

Više o samoj knjizi kao i predstavljanju ove znanstveno – stručne monografije, možete pročitati na: <https://www.novilist.hr/ostalo/kultura/ostalo-kultura/monografija-zastita-pisane-bastine-predstavljena-u-drzavnom-arhivu-rijeka/>

Preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

Naslovnica monografije

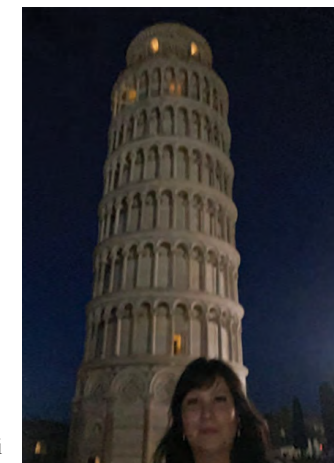
Profesor Hasenay i suautorica monografije Gobić Vitolović

Izv. prof. dr. sc. Anita Papić na Erasmus mobilnosti nastavnika na Sveučilištu u Pisi

Od 14. srpnja 2025. do 20. srpnja 2025. godine izv. prof. dr. sc. Anita Papić boravila je na Odjelu za informatiku Sveučilišta u Pisi (Dipartimento di Informatica, Università di Pisa) u Italiji sa svrhom struč-

nog usavršavanja u sklopu Erasmus+ programa mobilnosti nastavnog osoblja.

Preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

Profesorica Papić ispred Kosog tornja u Pisi

By the Book 10: Divergence and convergence in publishing today

Josipa Selthofer sudjelovala je s izlaganjem 25. i 25. lipnja 2026. godine na Međunarodnoj konferenciji o nakladništvu (By the Book 10: Divergence and convergence in publishing today) u Grčkoj, na otoku Krku. Konferenciju je organiziralo Jonsko sveučilište iz Krfa, u suradnji s Oxford Brookes Sveučilištem i Europskim udruženjem studija izdavaštva (EuroPub) koje je posvećeno promicanju dijaloga između dionika u procesu stvaranja knjiga. Konferencija By the Book, spaja stručnjake iz industrije, obrazovnog

processa i znanstvenike kako bi istražili ključne aspekte izdavaštva knjiga i unaprijedili studije izdavaštva.

Preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

„Jezik – identitet – pismenost”

Na Međunarodni dan pismenosti, 8. rujna 2025. u Zagrebu je održan stručno-znanstveni skup pod nazivom „Jezik – identitet – pismenost”. U okviru panela pod nazivom „30 godina Hrvatskog čitateljskog društva”, koji je okupio bivše predsjednice HČD-a, sudjelovala je i prof. dr. sc. Sanjica Faletar. Na skupu su proglašeni i pobjednici natječaja „Smijeshak, čitajte!” te je dodijeljeno Priznanje „Đurđa Mesić” za izvanredan doprinos na području čitanja i pismenosti (dr. sc. Ljiljani Sabljak i Znanstvenoj knjižnici Sveučilišta u Zadru).

Preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

Plakat stručno-znanstvenog skupa

Kontinentalna konferencija

Dana 1. i 12. rujna 2025. na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu održana je 3. međunarodna znanstveno-stručna konferencija Kontinentalna Hrvatska: povijesni kontekst, aktualnosti i perspektive u budućnosti. Naš je Odsjek sudjelovao na konferenciji s dva izlaganja – Hrvatski list kao izvor za praćenje kulturne dinamike grada Osijeka 1926. i 1936. godine (doc. dr. sc. Tihana Lubina, Borna Petrović, mag. i dr. sc. Marina Vinaj) i Digitalna kulturna baština – primjer izrade Portala hrvatskih poslovice (izv. prof. dr. sc. Kristina Feldvari, Borna Petrović, mag. i prof. dr. sc. Boris Badurina).

Preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

Izlaganje kolege Petrovića

6. okrugli stol Zavičajni fondovi i zbirke u knjižnicama panonskog prostora

Dana 12. rujna 2025. u Gradskoj knjižnici Požega održan je 6. okrugli stol s međunarodnim sudjelovanjem Zavičajni fondovi i zbirke u knjižnicama panonskog prostora. Na Okruglom stolu s posterskim izlaganjem Novinski oglasi kao odraz društvenih vrijed-

nosti i identiteta grada Osijeka s našeg Odsjeka sudjelovali su doc. dr. sc. Tihana Lubina i Borna Petrović, mag. te doc. dr. sc. Ivana Perkušić s Odsjeka za sociologiju.

Preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

3. Festival održivosti

Dana 18. rujna 2025. u sklopu 3. Festivala održivosti prof. dr. sc. Maslina Ljubičić s Filozofskog fakulteta u Zagrebu te izv. prof. dr. sc. Melita Aleksa Varga i Borna Petrović, mag. s Filozofskog fakulteta u Osijeku održali su radionicu Hrvatske poslovice kao dio svjetske baštine. U radionici su sudjelovali učenici 4. razreda II. gimnazije u Osijeku. U okviru radionice učenicima su predstavljene hrvatske poslovice koje imaju podrijetlo u latinskom jeziku te ekvivalente u talijanskom i engleskom jeziku. Nakon prezentacije učenici su odigrali niz interaktivnih online igrica u kojima

su interpretirali značenja poslovice. Cilj je radionice bio promišljanje o hrvatskoj baštini kao dijelu svjetske narodne baštine, a ona je provedena u okviru projekta Portal hrvatskih poslovice: nadogradnja baze suvremenim poslovicama (voditeljica: izv. prof. dr. sc.

Kristina Feldvari) pri Centru za istraživanje kulturnog identiteta i regionalne baštine Filozofskog fakulteta u Osijeku.

Preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

Obrazovanje za interkulturalizam

U Osijeku se, 18. i 19.-og rujna 2025. godine, održala 5. međunarodna znanstvena i stručna konferencija Obrazovanje za interkulturalizam. Konferencija je održana u spomen na prof. dr. sc. Vesnicu Mlinarević. Konferencija se održala na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti, a

programske teme obuhvatile su perspektive obrazovanja u višekulturnim sredinama, različitost u kontekstu suvremenih kurikuluma, inkluzivne kulture odgojno – obrazovnih ustanova, interkulturalne kompetencije, interkulturalno obrazovanje i demokratske vrijednosti te mnoge druge.

Na konferenciji, sudjelovala je i dr. sc. Ines Hocenski, viša asistentica, s izlaganjem Percepcije studenata društvenih znanosti o važnosti i primjeni interkulturalnih kompetencija u obrazovanju i profesionalnom životu.

Preuzeto s Novosti Odsjeka za informacijske znanosti

Izlaganje profesorice Hocenski

USPJEŠNI STUDENTSKI RADOVI

U nastavku se nalazi sažetak znanstvenoga rada kolege Svena Kroflina, studenta diplomskog studija Informacijskih tehnologija i Nakladništva, u suradnji s izv. prof. Tomislavom Jakopecom o analizi i optimizaciji performansi početnih stranica hrvatskih web sjedišta pomoću alata Google Lighthouse. Rad je predstavljen na Festivalu znanosti na našem fakultetu i na Mipro konferenciji u Opatiji. Čestitke profesoru i kolegi na kvalitetnome radu i uspješno provedenom istraživanju

Analiza performansi početnih stranica .hr domene pomoću alata Google Lighthouse

Sažetak

Rad analizira performanse početnih stranica unutar .hr domene pomoću alata Google Lighthouse. Analiza uključuje 111.117 početnih stranica s podacima prikupljenim o ključnim metrikama performansi: Prvo iscertavanje sadržaja (FCP), Najveće iscertavanje sadržaja (LCP), Indeks brzine, Ukupno vrijeme blokiranja (TBT) i Kumulativni pomak izgleda (CLS). Uz ove metrike, analizirani su i podaci vezani uz pogreške konzole, broj mrežnih zahtjeva (HTTPS), veličine stranica i korištenje HTTP(S) protokola. Podaci su prikupljeni pomoću prilagođenog softverskog rješenja i pohranjeni u relacijsku bazu podataka MariaDB. Analiza je provedena pomoću SQL upita. Rezultati upita ukazuju na česte probleme poput pogrešaka konzole, neoptimiziranog sadržaja slika i prekomjerne upotrebe resur-

sa koji produžuju vrijeme učitanja web stranice. Rezultati se uspoređuju s prethodnim studijama, tj. njihovim rezultatima i podacima, kako bi se bolje razumjelo performanse početnih stranica .hr u usporedbi s drugim stranicama. Rasprava i zaključak nude prijedloge za optimizaciju web stranice u odnosu na spomenute metrike i pružaju korisne uvide za buduća istraživanja performansi početnih stranica unutar .hr domene.

KLJUČNE RIJEČI: Analiza, Izvedba, Domena, Početna stranica, Google Lighthouse

Studentica Lea Mihaljević pod mentorstvom doc. dr. sc. Milijane Mićunović također je stekla naziv prvostupnice s temom Masovni mediji kao instrument društvene kontrole: kritička analiza.

Sažetak

Masovni mediji predstavljaju sredstva komunikacije koja postaju dio ljudske svakodnevice i društvene stvarnosti,

ponajprije kroz njihov utjecaj na oblikovanje društvene moći i kontrole. Cilj je ovoga rada pružiti kritički pregled razvoja masovnih medija te analizirati njihove mehanizme stvaranja i održavanja društvene kontrole i moći u suvremenom, postmodernističkom društvu. Konkretni ciljevi uključuju definiranje pojma masovnih medija i društvene kontrole, kratki pregled povijesnog razvoja medija do digitalnog doba te analizu teorijskih pretpostavki, okvira i modela koji tumače različite društvene pristupe oblikovanju mišljenja i stavova

Kroz odabrane primjere pojašnjeni su načini na koje mehanizmi društvene kontrole putem masovnih medija oblikuju političku moć, utječući istodobno na digitalnu i tradicionalnu kulturu. Svrha rada je ponuditi dublji uvid u ulogu i utjecaj koju masovni mediji imaju u suvremenom postmodernističkom društvu, posebno po pitanju društvene kontrole. Masovni mediji svojim oblikovanjem društvene

strukture i stvarnosti kreiraju pozitivne i negativne psihološke i etičke učinke, što, u konačnici, utječe i na novinarsku etiku, njezinu potencijalnu krizu, ali i na promjene koje se događaju u mentalnom stanju pojedinaca.

Unatoč snažnom utjecaju masovnih medija, u suvremenom društvu razvijaju se i različiti oblici otpora medijskoj kontroli. Oni se očituju kroz simboličku kreativnost, obranu demokratskih vrijednosti te borbu protiv algoritamske moći i digitalnog nadzora.

Time se otvara prostor za razumijevanje potencijala otpora društvenoj kontroli, osobito s obzirom na često nevidljiv i centraliziran utjecaj medijske retorike koja definira jezik, stil, ton i simbole koje mediji koriste kako bi utjecali na javno mišljenje. Medijska retorika, pritom, nerijetko počiva na emocionalnim i ideološkim, a ne na racionalnim argumentima. U radu se također nastoji ukazati na višestruku ulogu i značaj informacijske i medijske pismenosti te važnost osvještavanja i osnaživanja korisnika medija kroz kritički pristup medijskim sadržajima. Takav pristup doprinosi stvaranju šireg i jačeg otpora njihovom utjecaju.

Student Borna Petrović pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Kristine Feldvari uspješno je obranio diplomski rad

na temu Predmetna obrada i izrada tezaurusa za Portal hrvatskih poslovice

Sažetak

Cilj je ovoga diplomskog rada bio predmetno obraditi korpus suvremenih hrvatskih poslovice terminima u denotativnom (doslovnom) i konotativnom (prenesenom) značenju te na temelju korištenih termina izraditi dvostruki tezaurus suvremenih hrvatskih poslovice koji će biti korišten za pretraživanje na Portalu hrvatskih poslovice (<https://poslovice.ffos.hr>). Uzorak istraživanja činio je korpus od 108 suvremenih hrvatskih poslovice preuzet iz upitnika nastalog u sklopu projekta određivanja hrvatskog paremiološkog minimuma i optimuma.

Metodologija obrade poslovice podrazumijevala je dva dijela: predmetnu obradu poslovice i izradu dvostrukog tezaurusa. Predmetna se obrada temeljila na Lancasterovoj metodologiji, a odvijala se u sedam faza: denotativna analiza poslovice, traženje sinonima, kvazisinonima i srodnih termina denotativnim terminima te njihovo popisivanje, konotativna analiza poslovice određivanjem očemnosti korpusnom analizom, dodavanje termina za predmetno označavanje u konotativnom značenju, traženje sinonima, kvazisinonima i srodnih termina u rječnicima i jezičnim

portalima te završna provjera konotativnog značenja korištenjem umjetne inteligencije uz ručnu provjeru dobivenih izvora. Izrada oba tezaurusa provedena je prema Sheare-rovoj metodologiji. Rezultati su pokazali da je poslovice dodijeljeno ukupno 1074 termina, od kojih su 586 denotativni i 488 konotativni. Denotativni tezaurus sadrži 29 glavnih faseta i 380 podfaseta, a konotativni 23 fasete i 244 podfaseta. Originalnost ovog istraživanja leži u činjenici da je ovo prvi hrvatski paremiološki tezaurus i ujedno prvi tezaurus koji zasebno obrađuje građu prema denotativnom i konotativnom značenju. Praktična primjena ovih rezultata ogledat će se u implementaciji tezaurusa na Portal hrvatskih poslovice, čime će se, uz omogućavanje jednostavnijeg, preciznijeg i sveobuhvatnijeg pretraživanja, doprinijeti digitalizaciji te popularizaciji hrvatske paremiološke baštine u pedagoškom i znanstvenom smislu.

Studentica Martina Slobodanac svoj je diplomski studij uspješno završila obranom teme Percepcija i primjena alata umjetne inteligencije među studentima pod mentorstvom doc. dr. sc. Milijana Mićunovića.

Sažetak

Primjena umjetne intelligen-

cije u visokom obrazovanju u posljednje je vrijeme vrlo aktualna tema, kako zbog brojnih prednosti koje nudi nastavnicima i studentima kada su u pitanju poučavanje, učenje i administrativni poslovi, tako i zbog brojnih izazova i rizika koji su nastali njezinom prilično brzom i često stihijskom implementacijom u obrazovni sustav. Ovaj diplomski rad bavi se ispitivanjem percepcije i primjene alata umjetne inteligencije među studentima Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku, s posebnim naglaskom na generativnoj umjetnoj inteligenciji poput ChatGPT-a. Cilj je istraživanja utvrditi koliko su studenti upoznati s tehnologijom umjetne inteligencije, kako ju percipiraju u kontekstu studiranja, koje su njihove navike korištenja umjetne inteligencije u svrhu studiranja te kakav utjecaj alati umjetne inteligencije imaju na njihovo studiranje i akademski uspjeh. Svrha je rada dobiti šire razumijevanje uloge koju umjetna inteligencija ima u studiranju, u kojoj se mjeri koristi među studentima te kakav je njezin utjecaj na sam proces studiranja. U radu je korištena kvantitativna metoda prikupljanja podataka putem online anketnog upitnika tijekom svibnja i lipnja 2025. godine. Rezultati su pokazali visoku razinu informiranosti o samoj

tehnologiji i alatima umjetne inteligencije među studentima te općenito otvorenost prema korištenju umjetne inteligencije u svrhu studiranja. Studenti prepoznaju koristi i prednosti umjetne inteligencije, ali su svjesni i njezinih izazova i rizika primjene u visokom obrazovanju. Rezultati također upućuju na potrebu za edukacijom o etičkoj i odgovornoj uporabi umjetne inteligencije, kao i za jasnim institucionalnim smjernicama za njezino korištenje. Zaključno, umjetna inteligencija svakako ima svoje mjesto u visokom obrazovanju zbog čega je važno prepoznati prednosti i rizike njezine primjene, odnosno odgovorno ju i strateški integrirati u poučavanje i učenje imajući uvijek u vidu da je njezina primarna uloga biti podrška nastavnicima i studentima njihovu radu, a ne zamjena za njihove sposobnosti, vještine i znanje.

Studentica Maja Vučković svojim je završnim radom na temu Knjižnični programi za poticanje rane pismenosti temeljeni na igri uspješno stekla naziv prvostupnice pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Snježane Stanarević Katavić

Sažetak

U radu se opisuje važnost rane pismenosti u dječjem razvoju i mogućnosti njezina poticanja kroz igru. Rana

pismenost obuhvaća predvjetu za ovladavanje čitanjem i pisanjem koji se razvijaju prije formalnog obrazovanja, a obuhvaća fonološku svijest, vokabular, razumijevanje koncepta tiska, poznavanje slova i osnovno znanje. Igra se u kontekstu rane pismenosti može iskoristiti kao alat za razvoj i unaprjeđenje spomenutih vještina. S obzirom na to da je igra univerzalna i općepriputna aktivnost u ranoj dobi te je praktična i prilagodljiva, s lakoćom se može implementirati u knjižnične programe. Cilj ovoga rada jest predstaviti igru kao pristup u razvoju rane pismenosti te kao alat koji je primjenjiv u radu knjižnice s najmlađim korisnicima. U radu su opisane razvojne prekretnice u dječjoj igri (istraživačka, funkcionalna, simbolička, igra pretvaranja) i njihova primjena u razvijanju pismenosti, te su prikazani primjeri dobre prakse iz knjižnica u SAD-u, Kanadi i Kini, gdje je integracija igara u knjižnične programe pozitivno utjecala na dječju motivaciju za učenje, vokabular i spremnost za školu. U radi se također opisuju rezultati istraživanja na temu odnosa igre i rane pismenosti. Zaključuje se da rana pismenost značajno utječe na buduće učenje i djetetov razvoj, dok igra predstavlja prirodan, fleksibilan i zabavan alat njezina razvoja.

Dječja knjižnica mira – gdje se ljubav množi, a brige nestaju

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci je dom mira

Najstariji dječji odjel narodne knjižnice smjestio se u Vinkovcima. Preživio je dva rata i kao što poslije kiše dolazi sunce, tako i poslije ratnih godina dolazi novo ime odjela – Dječja knjižnica mira. Svojim aktivnostima fokusira se na najnježnije članove zajednice i pruža prostor za izgradnju mira i ljubavi.

Svaki roditelj svojem djetetu želi pružiti najbolje. Upravo tu potrebu prepoznala je Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci, točnije prvi dječji knjižničar u Hrvatskoj, Dušan Benko, koji je 1937. godine vodio prvu dječju knjižnicu. Nažalost, tijekom Drugog svjetskog rata odjel je pauzirao svoje djelovanje. No nije mu dugo trebalo da se aktivira i već 1960. godine obnavlja se i nastavlja s radom sve do Domovinskog rata 1991. godine kada je cijela Knjižnica najteže stradala – spaljen je sav fond i prostor tadašnje Narodne knjižnice i čitaonice Vinkovci. Godine 1994. dječji se odjel po treći put aktivira i preimenovan je u Dječju knjižnicu mira kao savršen lijek za ratom pogođene Vinkovce i Slavoniju.

Kroz godine rada u privremenom prostoru, DKM organizira raznovrsne aktivnosti za

bebe i djecu školske uzrasti u zatvorenom i na otvorenom prostoru, sudjeluje u mnogim kampanjama Hrvatskog čitateljskog društva i uveseljava brojne male Vinkovčane.

Godine 2023. Knjižnica se seli u novi, veći i adekvatniji prostor koji je omogućio DKM da zasja punim sjajem. Trenutno je DKM smještena na prvom katu Knjižnice te je jedan od najmodernijih i najljepše opremljenih dječjih odjela. Raspolaze s oko 30 000 jedinica građe što uključuje dječju književnost, lektirne naslove, časopise, stručnu dječju literaturu. Osim djece, na svoja pitanja u DKM odgovore mogu pronaći i roditelji zahvaljujući stručnoj literaturi za odgoj, obitelj i rad s djecom. Kako je u svemu ključna ravnoteža, tako je i u DKM, pa mališani osim s knjigama svoje vrijeme mogu provoditi i u

igraonici za vrijeme vođenih radionica za djecu predškolskog uzrasta koje održava stručno osoblje, ali i izvan navedenih termina. Tinejdžeri svoje vrijeme mogu provoditi u prostoru za mlade koji je više prilagođen njima. Osim knjižnične građe na raspolaganju su im računala i društvene igre. Nije nepoznanica da se u DKM uči, pišu zadatke i seminarski radovi upravo zahvaljujući prostoru za tihi rad. Iako DKM obiluje aktivnostima za bebe, djecu i mlade, često tu zaluta i koji užurbani student, djed ili baka. Ali nije to čudno jer je baš DKM svojim ugodnim okruženjem te brižnim i toplim knjižničarima, srce vinkovačke Knjižnice, u srcu grada, otvoreno svima, u svakom trenutku i poziva na predah i izgradnju mira!

Lucija Iličić

DING

Predstavljamo Vam DING aplikaciju, inovativno rješenje za potragu za poslom

Kroz ovu aplikaciju, proces traženja posla i prakse postaje manje stresan i mnogo učinkovitiji. Ako si student u potrazi za prvim koracima u svojoj karijeri, DING je vaša prilika za transformaciju načina na koji pristupate tržištu rada

Studentima je često poznat izazov pronalaženja prvog posla ili studentske prakse u svom području studiranja. S obzirom na te poteškoće, predstavljamo vam DING aplikaciju, inovativno rješenje koje olakšava ovu potragu. DING je posebno dizajnirana da studentima pruži organizirani i učinkovitiji način za pronalaženje poslodavaca, prakse, entry-level pozicija te studentskih natjecanja i volontiranja. Što DING čini jedinstvenim? Ova aplikacija imiti-

ra funkcionalnost društvenih mreža, omogućujući studentima da se prijavljuju na oglase putem jednostavnih poruka poslodavcima. Ovaj pristup ne samo da pojednostavljuje proces prijave već osigurava i brže odgovore na prijave. Svaki korisnik može stvoriti profil koji služi kao digitalni životopis, gdje se mogu objavljivati osobna postignuća i vještine. DING također nudi personalizirani feed, prilagođen specifičnim interesima i iskustvima korisnika. Ovaj prilagođeni

prikaz pomaže studentima da lakše pronađu relevantne poslove i prilike koje odgovaraju njihovim profesionalnim ciljevima. Kroz ovu aplikaciju, proces traženja posla i prakse postaje manje stresan i mnogo učinkovitiji. Ako si student u potrazi za prvim koracima u svojoj karijeri, DING je vaša prilika za transformaciju načina na koji pristupate tržištu rada. Vrijeme je da krenete DING-ati i otvorite vrata svoje profesionalne budućnosti.

Leonarda Livticić

Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara iliti obrazovna meka (budućih) informacijskih stručnjaka

Prvo utočište svih stručnjaka za informacije u trenucima želje za više znanja i usavršavanja

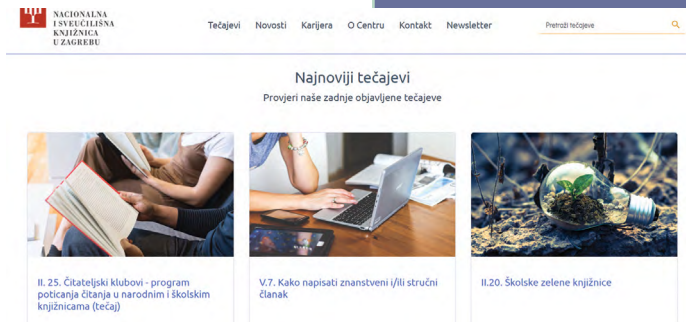
Na pravom mjestu u pravo vrijeme rečenica je koja opisuje sve one koji barem jednom istraže sve blagodati znanja i iskustva koje nude domaći i strani predavači CSSU-a, a još je slađe znati kako taj uloženi trud može biti benefit pri napredovanju i zapošljavanju

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Filozofski fakultet u Zagrebu, Knjižnice grada Zagreba i Hrvatsko knjižničarsko društvo pokretači su programa cjeloživotnog učenja i stalnog stručnog

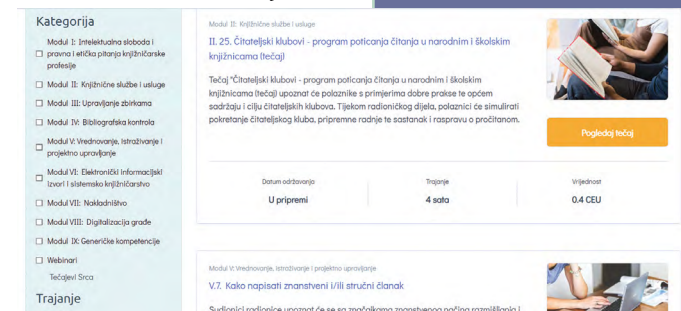
usavršavanja knjižničara i informacijskih stručnjaka koji se sufinancira sredstvima Ministarstva kulture i medija RH, a provodi u suradnji s Filozofskim fakultetom u Osijeku i Sveučilištem u Za-

dru. Neki od ciljeva Centra (CSSU) potpora su informatičkom opismenjavanju knjižničara, razvoj interdisciplinarnog usavršavanja te razvoj organiziranog stalnog stručnog usavršavanja u RH.

Ove ciljeve CSSU ostvaruje putem tečajeva i webinarima koje organizira tijekom cijele godine, bilo online ili uživo u prostorima narodnih knjižnica diljem Republike Hrvatske i Sveučilišnog računarskog centra. Predavanja CSSU namijenjena su knjižničarima i informacijskim stručnjacima, kao i knjižničnom pomoćnom osoblju svih vrsta knjižnica, ali i studentima knjižnične i informacijske znanosti, što je posebno korisno na samom početku karijere i svladavanju gradiva te široj akademskoj zajednici. CSSU nastoji svojim polaznicima osigurati pohađanje predavanja preko 80 najznačajnijih domaćih i stranih predavača iz područja knjižničarstva i informacijskih znanosti, a koji se ističu svojim predavačkim kompetencijama i pedagoškim metodama. Među njima naći ćete i imena profesora našeg Odsjeka! Osim dostupnih tečajeva, na web stranici CSSU svi zainteresirani mogu se informirati o i pristupiti najvažnijim dionicima u području ostvarivanja karijere u informacijskoj i knjižničnoj znanosti poput HKD i suradničkih Odsjeka, kao i dokumentima na pravnoj razini koji su nužni za rad svakog stručnjaka. Osim tečajeva na hrvatskom jeziku, CSSU redovito objavljuje pozive inozemnih organizacija koje provode slične edukacije na stranim jezicima usmjerene na AKM zajednicu što je iznimno korisno za jačanje jezičnih, ali i stručnih kompetencija. Te-

Naslovna stranica CSSU tečajeva

Aktivni tečajevi

čajevi koji se mogu pohađati raspoređeni su u devet modula, od knjižničnih službi i usluga do digitalizacije građe. Također su dostupni i webinarri kao zasebna kategorija, ali i tečajevi Srca koji se baziraju na informatičku i medijsku pismenost. Prosječno trajanje jednog tečaja, odnosno jedne teme unutar modula jest četiri sata koji se dijele na predavanje i radionički dio. Nakon završetka tečaja ili modula u potpunosti, moguće je dobiti i potvrdu o sudjelovanju i stečenim CEU (Continuing Education Unit) bodovima koji predstavljaju međunarodni sustav za izražavanje vremenskog opterećenja u programu cjeloživotnog učenja gdje jedan CEU bod iznosi deset sati provnih u nastavi ili radionici.

Potvrda ujedno služi u svrhu stjecanja stručnog zvanja i sl., a u bilo kojem trenutku se može besplatno zatražiti osobnim zahtjevom. Samo web mjesto CSSU iznimno je pregledno i lako za korištenje, a, kako je jedna od polaznica komentirala, daje „korisne informacije u pravo vrijeme“. Svaka sekunda uložena u obrazovanje i usavršavanje je uložena u tvoju budućnost – odluči da je to baš ova sekunda i posjeti stranice CSSU.

Autorica teksta:

Lucija Ilić

Slika 1. CSSU_naslovna,

opis: Naslovna stranica

CSSU, izvor: cssu.nsk.hr

Slika 2. CSSU_tecajevi,

opis: Popis dostupnih

tečajeva, izvor: cssu.nsk.

hr/tečajevi

Erasmus+ program i studiranje – moje iskustvo kao studenta

Proputovao svijetom i uspješno studirao, jer DA - to se može!

Za mene, Erasmus program predstavlja niz prilika koje su mi omogućile da promijenim svoju perspektivu i da se educiram o raznim društvenim i političkim temama koje su me zanimale.

Na svoj prvi Erasmus projekt odlučio sam se prijaviti prvi put u siječnju 2023. godine, na Level Up Your Youth Work koji se održao tijekom veljače 2024. godine, u predivnoj Caldirolu u Italiji. Nisam znao što očekivati, novi ljudi, teme koje su me zanimale, ali sve u neformalnom kontekstu, za razliku od onoga na što sam navikao do tada (fakultet, formalno). Nisam bio siguran hoću li se snaći i uklopiti, no sve je prošlo u redu te sam se osjećao uključenim u sve aktivnosti.

Dodatno bih želio naglasiti kako Erasmus+ programi nisu samo „besplatno putovanje u drugu državu“ kako se to uobičajeno čini onima koji nisu u svijetu Erasmusa. Za mene, Erasmus program predstavlja niz prilika koje su mi omogućile da promijenim svoju perspektivu i da se educiram o raznim društvenim i političkim temama koje su me zanimale. Kao osoba koja dolazi iz lošije socio-ekonomske pozadine, nisam si mogao priuštiti putovanja i iskustva te pristup

svemu što europske metropole i edukativni centri za mlade nude. Upravo zato, Erasmus+ projekti za osobe s manje mogućnosti znače daleko više od nekakvih edukacija i putovanja. Ti projekti predstavljaju jednak pristup, stvarne šanse te prostor za rast u mnogim područjima.

Kao student sociologije i filozofije, sudjelovao sam na brojnim razmjenama gdje se interkulturalni dijalog nije samo spominjao, već živio svakim danom, kroz zajedničke radionice te interkulturalne večeri na kojima su predstavnici svake

države mogli predstaviti svoju zemlju na način na koji su oni smatrali da najbolje reprezentira njihovu zemlju.

S prelaskom na diplomski studij Informacijskih tehnologija, proširio sam interes i na teme digitalne pismenosti. U svibnju 2025. godine, uključio sam se na trening u Manerbi del Garda (Italija), Participation Power, gdje smo kroz konkretne radionice učili o borbi protiv obrazovne isključenosti

Kolega Roman Šimunović i ostali sudionici Erasmus programa u Bragi 2024.

mladih te kako koristiti digitalne alate (Canva, Google alati, izrada infografika i sl.) za osnaživanje mladih. Kao netko tko se zanima za obrazovne politike i IT, bio je to savršen spoj društvenog angažmana i praktičnih vještina.

Jedan projekt koji mi je ostao urezan u pamćenje jest Power of Volunteering u Italiji (veljača 2025.), na kojem smo raspravljali o važnosti volontiranja u lokalnim zajednicama diljem Europe. Imali smo priliku posjetiti inovativne organizacije poput Legambiente i Protezione della Giovane u Veroni, i vidjeti kako stvarno izgleda podrška ženama u kriznim situacijama. Razgovarali smo o tome kako se volonterski rad ne vrednuje uvijek dovoljno, a ipak je jedan od najvažnijih oblika socijalne kohezije.

Jedan od meni najdražih projekata bio je u studenom, 2024. godine, u Bragi (Portugal) pod nazivom Under the

Heat, gdje smo kroz neformalne metode učili o klimatskim promjenama. Ne samo da sam stekao znanja o održivosti već sam prvi put osjetio što znači graditi zajednicu s ljudima s kojima se susrećem prvi put. Također, napisao sam i članak koji bi trebao biti objavljen nakon lektoriranja i odobrenja koordinatorice projekta u lokalnim novinama u Bragi. Većina projekata ujedno su i mjesto za rast, rad na komunikacijskim vještinama, sudjelovanje na raznim radionicama gdje si okružen ljudima iz drugih država s različitim pozadinama i ostale izrazito pozitivne stvari poput razvijanja kritičkog mišljenja i obrazovanja na neformalan način. Nadalje, u studenom 2024. godine, jedna od najdražih uspomena bila mi je studijski posjet Bruxellesu, koji je bio u organizaciji DKolektiva, neprofitnoj organizaciji iz Osijeka u kojoj sam aktivni volonter od veljače 2024. godine. Imao

sam priliku sudjelovati u studijskom posjetu institucijama EU i volonterskim centrima. Imali smo priliku čuti relevantne informacije o vrijednostima na kojima je izgrađena Europska unija te smo dobili potpuno novu perspektivu o „europskoj solidarnosti“ kao jedne od vrijednosti.

Sve ove razmijene zaista treba promatrati kao nešto što me naučilo pravom interkulturalnom dijalogu (a ne samo multikulturalizmu koji često ostaje pasivan), kako razvijati vještine timskog rada i kreativnog razmišljanja, kako prepoznati dezinformacije, ali i kako, kantovski gledano, biti čovjek. Erasmus+ mi je pomogao da se usavršim i kao student, ali i kako biti aktivniji građanin.

Upravo zbog svega navedenoga, ukoliko se još uvijek pitaš trebaš li se prijaviti na Erasmus+ projekt i ostale programe koje Europska unija nudi u sklopu Erasmus, odgovor je apsolutno da. Ako si osoba koja dolazi iz sredine gdje ti „put u Europu“ nije serviran, ovo je zaista jedna od odličnih prilika za razvitak određenih vještina i putovanje. U tom smislu, ističem da Erasmus+ nije privilegija, to je prilika, a ovakve prilike se doista ne propuštaju.

Roman Šimunović

PRONI Centar u Osijeku - Mjesto osobnog rasta i profesionalnih mogućnosti

Od komunikacijskih vještina do međunarodne mreže: Moja godina u PRONI-u

PRONI Centar za socijalno podučavanje u Osijeku predstavlja jednu od najcejenjenijih nevladinih organizacija u području rada s mladima u Osječko-baranjskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji. Osnovana 1998. godine, ova ustanova kontinuirano djeluje kao mjesto susreta različitih kultura, jezika i perspektiva, omogućavajući mladim ljudima da ostvare svoj puni potencijal kroz neformalnu edukaciju i volonterski rad.

Kako se ponekad najvrjednije prilike otkrivaju potpuno slučajno, i moj susret s PRONI Centrom dogodio se upravo takvim neočekivanim putem. Došavši u PRONI na Ljetnu školu komunikacijskih vještina, nisam ni slutila da će se ta kratka edukacijska epizoda pretvoriti u godinu dana obogaćujućeg volonterskog iskustva koje će značajno oblikovati moj osobni i profesionalni razvoj.

Slučajan dolazak koji je promijenio putanju

Kada sam se 2024. godine prijavila na Ljetnu školu komunikacijskih vještina u PRONI Centru, moja prva motivacija bila je jednostavna - usavršiti komunikacijske vještine potrebne za studij Hr-

vatskog jezika i književnosti te Informacijskih tehnologija. Program me odmah impresionirao svojom praktičnošću i stručnošću pristupa. Radionice su vodili iskusni profesionalci koji su znanje prenosili interaktivnim metodama neformalnog učenja.

Tijekom programa upoznala sam međunarodnu zajednicu PRONI Centra, posebno strane volontere iz različitih europskih zemalja koji su dolazili kroz program Europske snage solidarnosti. Njihova priča o dugotrajnom volonterskom angažmanu bila je toliko inspirativna da sam se spontano odlučila raspitati o mogućnostima uključivanja.

Upravo tada saznala sam da PRONI Centar intenzivno traži volontere za predavanje hrvatskog jezika stranim volonterima koji dolaze u Osijek različitim međunarodnim programima. Ta se prilika podudarala s mojim interesima i kompetencijama pa sam se bez oklijevanja prijavila.

Predavanje hrvatskog jezika kao most između kultura

Već nekoliko dana nakon završetka Ljetne škole počela sam s radom na poziciji volonterke za predavanje hrvatskog jezika stranim volonterima.

Ta je pozicija postala daleko više od poučavanja osnovnih gramatičkih pravila. Ubrzo se predavanje pretvorilo u fascinantan proces kulturne razmjene i međusobnog učenja. Kroz proteklu godinu imala sam priliku raditi s Erasmus studentima iz Španjolske, Italije, Francuske, Portugala i Turske, kao i s mladim entuzijastima koji su u Osijek dolazili kroz različite projekte poput Moja kreativna i brižna zajednica ili ABC volonterizam. Svaki novi volonter donosio je svoju priču, svoje kulturno naslijeđe i svoje jedinstvene perspektive na život u Hrvatskoj. Predavanja hrvatskog jezika organizirala sam dva puta tjedno u prostorima PRONI Centra u ulici kralja Zvonimira 15. Program je bio prilagođen potrebama svakog pojedinca - od osnovnih razgovora za svakodnevno snalaženje do složenijih tema vezanih uz hrvatski kulturni kontekst i tradicije. Koristila sam interaktivne metode poučavanja, uključujući simulacije svakodnevnih situacija, kulturne kvizove te zajedničko čitanje novinskih članaka i slikovnica.

Međunarodna dimenzija i kulturna razmjena

Jedna od najvrjednijih kom-

Sudionici Erasmus programa u Bragi 2024.

ponenti mog iskustva u PRONI Centru bila je izloženost međunarodnoj atmosferi koja kontinuirano vlada u organizaciji. PRONI Centar aktivno sudjeluje u brojnim Erasmus+ projektima i razmjenama mladih s partnerskim organizacijama iz Italije, Latvije, Portugala, Srbije, Makedonije i Rumunjske.

Iako sam tijekom godine imala priliku sudjelovati u nekoliko međunarodnih radionica i treninga, ostale obveze spriječile su me da i sama putujem i istražujem mogućnosti mobilnosti koje Centar nudi. Bez obzira što sam godinu dana bila samo u uredu, ta su iskustva također proširila moje razumijevanje europskih vrijednosti, međukulturalne komunikacije i globalne povezanosti mladih. Sudjelovanje u međunarodnim projektima omogućilo mi je vježbanje engleskog jezika u praktičnim situacijama i razvitak kompetencija potrebnih za rad u multikulturalnom okruženju.

Stecena prijateljstva i profesionalne veze

Volonterski rad u PRONI Centru stvorio je priliku za

uspostavljanje vrijednih prijateljstava i profesionalnih kontakata koji će utjecati na moju buduću karijeru. Kroz svakodnevni rad upoznala sam inspirirajuće pojedince - od stranih volontera koji su postali moji bliski prijatelji do stručnih djelatnika PRONI Centra koji su mi postali mentori i uzori.

Mnogi od stranih volontera s kojima sam radila ostali su u kontaktu i nakon završetka svojih programa. Ta mreža međunarodnih kontakata već sada otvara mogućnosti za buduće suradnje, razmjene iskustava i profesionalne prilike u različitim europskim zemljama.

Razvoj ključnih kompetencija
Godina dana volonterskog rada u PRONI Centru značajno je doprinijela razvoju mojih ključnih kompetencija potrebnih za buduću karijeru. Predavanje hrvatskog jezika stranim volonterima razvilo je moje komunikacijske vještine, strpljenje i sposobnost prilagođavanja različitim učenicima.

Sudjelovanje u projektnom radu omogućilo mi je stjecanje

nje praktičnih znanja o planiranju, implementaciji i evaluaciji aktivnosti usmjerenih na mlade. Naučila sam pripremati radionice, voditi prezentacije, organizirati događanja i koordinirati rad volonterskih timova.

Posebno važan segment mog razvoja bio je rad s mladima s manje mogućnosti kroz različite inkluzivne projekte PRONI Centra. Ta iskustva osvijestila su me za potrebe marginaliziranih skupina i razvila moje kapacitete za rad u osjetljivim socijalnim kontekstima.

Prilika za budućnost kroz PRONI mrežu

PRONI Centar, sa svojim uredima u Osijeku, Vukovaru, Sisku i Pirovcu, predstavlja značajnu regionalnu mrežu koja kontinuirano stvara prilike za mlade profesionalce. Tijekom mog volonterskog rada imala sam priliku surađivati s djelatnicima iz različitih ureda i uvjeriti se u kvalitetu stručne podrške koju organizacija pruža svojim članovima.

Rad u PRONI Centru otvorio mi je mogućnosti za buduće uključivanje u europske projekte, aplikacije za stipendije i razmjene te potencijalno zapošljavanje u području rada s mladima ili međunarodne suradnje. Stečeno iskustvo i preporuke mentora iz PRONI Centra bit će mi neprocjenjiva prednost pri budućim profesionalnim izazovima.

Klara Krnjić

Klara Krnjić i Nurhan Yatginn na poduci hrvatskog jezika za strance

PREPORUČUJEMO

TV serija Star Wars: Andor i pobuna u dalekoj galaksiji...

Andor: Nova dimenzija Star Wars univerzum kroz mračnu političku dramu

Serija koja kroz likove, vizualni stil i priču prikazuje borbu protiv tiranije, ljudsku patnju i neugasivi duh pobune u Galaktičkom Carstvu

Andor je televizijska serija koju je stvorio Anthony Joseph Gilroy, poznati američki scenarist, redatelj i producent. Serija spada pod znanstvenofantastični žanr dok se uz to poigrava s političkim, špijunskim i triler elementima. Glavne teme koje obilježavaju seriju su pobuna protiv tiranije, borba za ljubav i surovo preživljavanje u razdoblju kada Galaktičko Carstvo pomno motri svaku kretnju običnih građana.

Radnja se odvija nakon raspada Republike kada su Jedi vitezovi i njihovi saveznici ubijeni ili protjerani. Na vladajuće mjesto došao je bivši kancelar Republike i samoproglašeni car Palpatine. Novo je Carstvo promijenilo političku, ekonomsku i vojnu sliku tadašnjeg društva. Počinju se izrabljivati mineralne sirovine različitih planeta i sustava dok građani prosvjeduju protiv nasilne vlasti. Usred novog galaktičkog poretka upoznajemo glavnog lika i budućeg vođu pobunjenika Diega Lunu u ulozi Cassiana Andora čije krijumčarenje dolazi pod povećalo ISB-a, ili Zavoda za carsku si-

gurnost. Senatorica Mon Mothma (Genevieve O'Reilly) i trgovac starinama Luthen Rael (Stellan Skarsgård) čine drugi par glavnih protagonista serije, a njihova je uloga povezana s političkim intrigama i organiziranjem pobunjeničkih napada na Galaktičko Carstvo. Kada je riječ o izvedbi, tada se može pričati o odabiru jedne vrlo kvalitetne glumačke postave. Protagonisti znanstvenofantastične serije Andor predstavili su borbu između dobra i zla koja je praćena vrlo učinkovitim dijalozima i napetim akcijskim scenama. Gilroy je kao redatelj serije iskori-

stio neutralne boje u scenama koje su snimane na planetima Ferrix, Ghorman i Coruscant kako bi gledateljima približio hladnoću i anksiozno stanje koju donose vojnici i pristaše tiranske vlasti. Suprotnost akromatskim bojama nalazimo u scenama druge sezone Andora na planeti Chandrila gdje se na svadbi senatoričine kćeri redateljeva ekipa poigravala s kromatskim bojama kako bi razbila monotoniju negativne političke slike i ratnih sukoba. Sukobi u seriji prikazani su brzim i skoro neuhvatljivim pokretima, a ljudska patnja i stradanje snimljeni su iz bliske

udaljenosti, kako bi se stvorila slika osobne tragedije koju prolaze određeni likovi. To je najbolje prikazano kada senatorica Mon Mothma brzim i energičnim plesnim pokretima u drugoj sezoni pokušava potisnuti odluku maloljetne kćeri na udaju i borba prosvjednika na planetima Ferrix i Ghorman u kojima dolazi do velikih ljudskih žrtava. Atmosfera je mračna pošto svaki protagonist Andora nosi sa sobom davno zakopanu traumu iz koje se pokušava izvući. Sporedni lik Bix Caleen koju glumi Adria Arjona primjer je snažnog karaktera koji prolazi kroz mučeništvo i kalvariju,

ali usprkos preprekama ostaje prizemljena i nesalomljivog duha. Vizualni stil filma donosi predivne scene različitih urbanih i prirodnih okruženja koja nakratko gledatelje odvrćaju od akcijskih i dramatičnih događaja. Primjer jednog pastoralnog i smirujućeg krajolika vidimo u drugoj sezoni serije kada se skupina izbjeglih građana Ferrixa nalazi na planeti Mina-Rau koju okružuju nepregledna žitna polja i šumovita brdašca. Andor je televizijska serija koja je vrijedna pažnje. Radnja prve i druge sezone započinje sporijim tempom koji s odlukama političkih vođa

donosi napetije scene i borbe pune adrenalina. Gilroy nam je predstavio svijet smrtnika i običnih građana čija stradanja bude bunt protiv nepravde i kršenja osnovnih prava na slobodu i život. Radnja se može usporediti i s današnjim političkim događajima u kojima se nalazi Zemlja. Ratovi, prosvjedi, glad i siromaštvo snažno povezuju naš i redateljev svijet te budi empatiju u ljudima čiji su preci možda izgubili živote ratujući za mir kao što to rade Cassian Andor i pobunjenici.

Stjepan Vuksanović

Mračna atmosfera i miris neizvjesnosti preplavili su kazališne daske Hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku ove sezone. Čim su se svjetla ugasila, ni oni najhrabriji nisu ostali ravnodušni na novu interpretaciju poznatoga djela Williama Goldinga *Gospodar muha*, koje podsjeća koliko je tanka granica između civilizacije i kaosa. Ta tvrdnja postavlja vrlo važno pitanje – može li jedan takav klasik doista šokirati današnju publiku?

Na samome početku publika je smještena na pozornici što je glumcima omogućilo bolju komunikaciju s publikom i lakši prijenos emocija. Predstava je krenula vrlo

ritmičnim pjevanjem koje je podizalo napetost i budilo povremeni strah, a ponekad i jezivu nelagodu cijelim kazališnim komadom. Toj strašnoj atmosferi u prilog je išla i mračna pozornica i tek povremeno zapaljeno svjetlo, koje je nemirno imitiralo plamen, i scenografija koja predstavlja pustoš i divljinu. Suho granje kroz koje se iz mraka probijala crvena svjetlost pružalo je osjećaj nesigurnosti. Scenografija je prema tome u potpunosti pogodila srž ljudske emocije i probudila točno ono u publici što bi se moglo povući kao paralela osjećaju kojega su cijelo vrijeme imali izgu-

bljeni dječaci – strah, strepnja i nesigurnost. Cijelome dojmu uvelike je u prilog išla i sjajna glumačka postava. Duško Modrinić kao Eric, Ivan Ćaćić kao Jack, Aljoša Čepl u ulozi Rogera, Matko Duvnjak Jović u ulozi Simona, Dominik Karaula kao Maurice i Mirko Ilibašić kao Bill vrlo su vjerno i odlučno prikazali dječju naivnost te emotivno sazrijevanje i transformaciju likova. Među njima se kao najpoznatiji hrvatski glumci ističu Miroslav Čabreja koji je u predstavi utjelovio Sama, Ericovog brata blizanca, Vedran Dakić u glavnoj ulozi dječaka Ralpa i Antonio Jakupčević u

Šok i strah u HNK Osijek: Gospodar muha razotkriva najmračnije kutke ljudske prirode!

„Možda ćeš biti kralj, ali još uvijek si samo dječak.“

ulozi dječaka Pajceka, koji su svojom karizmom i iskustvom podigli ukupnu kvalitetu ansambla.

Cijela priča prožeta je glavnim pitanjem što nas zaista čini ljudima? Odgovor nikako nije jednoznačan, što je ova predstava itekako pokazala. Dok su razum i kolektivna pravila na jednoj strani, osobni porivi moći i nasilja kontriraju im nasuprot. To još jednom dokazuju i česti simboli koji prožimaju cijelu priču. Muha iz naslova predstavlja raspadanje i širenje zla u izoliranim uvjetima u kojima su se dječaci pronašli, a usko povezana s njom je i trula svinjska glava na kolcu koja je postala totem straha i zla. *Gospodar muha* je personifikacija unutarnjih mračnih poriva dječaka, ali i svakog čovjeka. Danas simbo-

lizira opasnost kad se agresija, neznanje i nagon podignu na neizrecive razmjere i time prijetite razoru društva i kulture. Još jedna usko povezana simbolika u predstavi jesu i tragične smrti dvojice dječaka koje označavaju konačni pad pravila, gubitak nevinosti i dolazak potpune anarhije, što danas podsjeća na posljedice isključivanja i nasilja nad ranjivima u društvu. Na samome početku priče postojala je školjka – simbol pravila, dijaloga i demokracije. Uništenje školjke označilo je gubitak reda i početak kaosa koji je zavladao zajedno s mračnim prizorima. Moj je konačan odgovor na inicijalno pitanje da je osjećaj kaosa izvedba *Gospodara muha* itekako uspjela šokirati i današnju publiku upravo zato što vješto izbjegava površno

prepričavanje klasika te ga iznova aktualizira kroz mračne simbole, snažne glumačke interpretacije i atmosferu stalne prijetnje kaosa. Iako nam se ponekad čini da nas više ništa ne može iznenaditi, ova predstava dokazala je da potisnuti strah i pitanja o granici između civilizacije i divljaštva nisu izgubili na snazi. U vremenima kada društvo balansira između reda i sukoba, ova adaptacija Goldingova romana poziva na promišljanje koliko su zapravo krhke granice ljudskih vrijednosti. Upravo zato *Gospodar muha* iz HNK Osijek nije samo uzbudljivo kazališno iskustvo već i važan podsjetnik koliko nam je svakog dana potreban trud da bi prevagnuli razum, dijalog i humanost.

Klara Krnjić,
23. srpnja 2025.

“I, ROBOT” vizija budućnosti ili bliska realnost?

I, Robot je znanstvenofantastični akcijski film iz 2004. godine, u režiji Alexa Proyasa. Glavnu ulogu tumači Will Smith, uz Bridget Moynahan, Brucea Greenwooda i Alana Tudyka. Film je inspiriran zbirkom kratkih priča poznatog pisca Isaaca Asimova, posebice njegovim zakonima robotike, a radnja je smještena u tada daleku 2035. godinu, u Chicagu (SAD), gdje su roboti svakodnevni dio društva i služe kao pomoć ljudima.

Radnja filma prati Dela Spoonera, detektiva koji ne vjeruje robotima ni modernoj tehnologiji te izbjegava njihovo korištenje. Nakon oporavka od prometne nesreće i teške ozljede, Spooner se vraća na posao i prima dojavu o smrti doktora Lanninga, jednog od glavnih znanstvenika tvrtke U.S. Robotics – vodeće tehnološke tvrtke specijalizirane za proizvodnju humanoidnih robota. Iako dokazi upućuju na samoubojstvo, detektiv Spooner sumnja da je dr. Lanninga ubio robot, što bi bilo u suprotnosti sa svim zakonima po kojima su roboti programirani – posebice s prvim zakonom koji nalaže da robot ni na koji način ne smije povrijediti čovjeka.

Spooner započinje vlastitu istragu i nailazi na robota koji tvrdi da se zove Sonny te da ima osjećaje i snove, a doktora Lanninga doživljava kao svog oca. Uvjeran da robot ne može posjedovati ljudske osjećaje, Spooner vjeruje da je Sonny namjerno ubio doktora, sve dok ne shvati da je Sonny zapravo trag koji vodi do puno većeg otkrića.

I, Robot je film s izvrsnom režijom i vizualnim efektima koji uvjerljivo dočaravaju futurističku atmosferu, s realističnim prikazom robota i tehnologije koji filmu daju autentičnost. Likovi detektiva Spoonera i Sonnyja nisu prikazani samo kao tipični likovi znanstvene fantastike, već kroz njihove unutarnje konflikte i osobne traume film dobiva dubinu.

Ovaj film ostavlja gledatelja s pitanjem: je li ovo doista naša budućnost i ukazuje li nam da se ne radi samo o fikciji, već o mogućem kraju svijeta kakav poznamo?

Tamara Mikić

Bliža povijest IT-ja kroz audio-vizualni sadržaj

Filmovi:

BlackBerry (2023)

The Social Dilemma (2020)

Steve Jobs (2015)

Društvena mreža (2010)

The Triumph of the Nerds: The
Rise of Accidental Empires (1996)
Pirates of Silicon Valley (1999)

Serije:

The Billion Dollar Code (2010)

Inside Bill's Brain: Decoding Bill
Gates (2019)

WeCrashed (2022)

Popis sastavo

izv. prof. Tomislav Jakopc

Žica (The Wire) - fantastičan spoj novinarskog, književnog i policijskog iskustva

Kriminalistička serija s početka 21. stoljeća Žica (The Wire) odgovarajući je primjer preporuke za studente koji su ljubitelji kriminalističkog žanra, a dodatnu pozornost u ovom kontekstu daje činjenica povezanosti serije s informacijskim znanostima. Grubo rečeno, kompleksna radnja koja se odvija u jednom od najproblematičnijih gradova u SAD-u Baltimoreu se odviše ne razlikuje od ostalih kriminalističkih serija gdje s jedne strane imamo ljude od zakona, a s druge strane ljude izvan tog zakona, no postoji ključna razlika koja je na samom početku prepoznatljiva, a to je da ta podjela ne uključuje i samu podjelu na „dobro“ i „loše“ liko-

ve, što je inače karakteristično za serije takvog žanra. S velikom dozom realnosti likovi su prikazani u svom najgorem i najboljem svjetlu te se pitanje morala likova niti s jedne strane zakona ne ističe previše. Glumci koji utjelovljuju likove serije (Felicia Pearson, Melvin Williams, Chris Clanton...) i sami dolaze iz Baltimorea te su u svom životu bili „s druge strane zakona“ što također daje zbiljski doživljaj serije.

Ono što seriji daje posebnu pozornost jest to da su na osmišljavanju scenarija sudjelovala dvojica muškaraca koji su i više nego upoznati s načinom života u brzim i velikim gradovima te radnjama koje se događaju u siromašnijim područjima grada. Prva osoba jest novinar David Simon koji je pisao dugi niz godina za novine The Sun u kriminalističkoj rubrici/odjeljenju

te kao takav i sam posjeduje informacije o uobičajenom načinu života u siromašnijim četvrtima te zločinima koji se događaju na dnevnoj razini, a njegova iskustva zapravo čine temelj priče. Druga osoba je Ed Burns, policajac iz Baltimorea koji je kroz svoju dužnost upoznat s radnjama i žargonom koji se koristi na područjima grada Baltimorea. Kao pomoć u oblikovanju dijaloga ponudili su trojica pisaca kriminalističkih romana (George Pelecanos, Richard Price i Dennis Lehane) kako

bi svojim vještinama profinjenog pisanja dijaloge političke, službene, ali i ulične naravi podignuli na višu razinu. U svom punom svjetlu prepoznaje se suradnja različitih industrija kreativnih sadržaja

– nakladništva i medija. Svaka od sezona odnosi se na jednu vrstu institucije te scenirano iznosi njezine stvarne probleme pred male ekrane, a u petoj sezoni ta se institucija odnosila na novinarstvo.

Osim načina na koji je serija dobila svoj potpuni oblik, nakladništvo se ističe u posljednjoj petoj sezoni gdje o popraćenoj radnji izvještavaju novine The Sun. Kao paralelne radnje, pratimo događaje s ulice te događaje iz uredništva novina. Mnoge situacije koje se događaju iz epizode u epizodu ukazuju na stvarnu problematiku novinarstva i određene zahtjeve kojih se svi trebaju pridržavati (poput potrebe za održavanjem standarda viđenoj u situaciji kada je novinar citirao određenu osobu kojoj se nije znalo ime, stoga je i sama istinitost citata postala upitna). U epizodama također možemo vidjeti način na koji glavni urednik raspoređuje obveze svakom novinaru zasebno za taj dan kako bi se određena tema, što su tada bila povezana ubojstva, obradila iz više različitih kutova (odnosno da jedan novinar piše sa

sociološke strane o problemu, drugi da ode na lice mjesta i izvidi situaciju, treći da obavi intervju s nadležnim osobama, netko da piše s moralne strane o problemu i sl.). Novinari koji izvještavaju o događajima u gradu žude za Pulitzerovom nagradom, a neki od njih su spremni i na preuveličavanje i neistinitost podataka svojih tekstova, što glavni urednik istražuje kroz epizode. Na zanimljiv način, glavni urednik kolegama objašnjava kako novinar koji se uhvati u laži uvijek započne od nečeg istinitog, za početak samo malo promijeni citat, zatim promijeni anegdotu, a nakon toga se nađe u nekoj „jako važnoj“ izmišljenoj situaciji te o njoj izvještava. Iz velikog broja dijaloga, ali i same radnje možemo prepoznati problematiku fake news-a. Serija, osim što je odlično osmišljena, iznosi potrebu da periodične publikacije služe prvenstveno za prenošenje istinitih i relevantnih informacija koje su neophodne za razvijanje društva.

Bernarda Kasić
1. godina diplomskog studija
Povijest umjetnosti i
Nakladništvo

Rječnik za brucoše

Studentski život nekada zna biti izazovan, a pogotovo ako ste studenti prvih godina prijediplomskih studija. Riječ je o brucošima, mladim ljudima koji su nakon uspješno položene državne mature odlučili upustiti se u akademski svijet kako bi nadogradili svoje znanje i upoznali jedan potpuno novi svijet. Međutim, brucoši se na fakultetima i kantinama svakodnevno susreću s neobičnim riječima koje ih zbunjuju. Ovo je članak u kojem ću mladim kolegama pomoći da razumiju i nauče studentski žargon kako bi lakše međusobno komunicirali.

brucoš: osoba koja je upisala prvu godinu prijediplomskog ili diplomskog studija

etimologija: 1. brucoš potječe od riječi bruce koji je u početku bio pogrdan naziv za studente koji su tek upisali fakultete, ali kasnije su ga prisvojili svi studenti 2. brucoš potječe od glagola bruce što označava „dobivati stidne dlake“ primjer u rečenici: „Ovi brucoši još uvijek ne znaju gdje se knjižnica nalazi“.

brucošijada: zabava kojom se otvara nova akademska godina i tradicionalno okupljanje studenata brucoša, ali unatoč pravilima, svaka godina je dobrodošla zabaviti se i opustiti uz glazbu i piće
etimologija: brucoš

primjer u rečenici: „Sinoć smo bili na brucošijadi Filozofskog u Tvrdi, glazba je bila odlična, a piće jeftino“.

dekan: profesor koji je izabran za upravitelja fakulteta poput ravnatelja u osnovnim i srednjim školama

etimologija: lat. Decanus
primjer u rečenici: „Danas je dekan održao govor pred studentima prve godine prijediplomskog studija“.

demonstrator: stariji studenti koji profesoru pomažu pri izvođenju nastave, njegov zadatak može biti i zamjena profesora na seminarskim predavanjima, ali nema dopuštenje ocjenjivati studentske ispite ili radove

etimologija: lat. demonstrare: pokazati, ukazati
primjer rečenice: „Demonstrator je na današnjem seminaru mijenjao profesoricu koja je bila na službenom putovanju“.

diploma: potvrdu koju student dobiva nakon tri ili pet godina završenog studija, poput školske svjedodžbe
etimologija: lat.: pismo s preporukom, službeni dokument • grč. diplōma: dvostruko (savijeno) pismo
primjer rečenice: „U srijedu će se održati svečana dodjela

diploma studentima koji su završili petogodišnje akademsko obrazovanje“.

ECTS: kratica koja označava Europski sustav za prijenos i prikupljanje bodova, a također studentima olakšava studiranje u drugim zemljama jer im se priznaju visokoškolske kvalifikacije i razdoblja studiranja u inozemstvu

etimologija: European Credit Transfer System
primjer u rečenici: „Moram riješiti još jedan ispit, fali mi pet ECTS bodova za upis na višu godinu.“

Filozofijada: vrsta sportskog i zabavnog programa koji okuplja studente humanističkih studija širom regije na zajedničku lokaciju gdje se natječu, druže i razmjenjuju međusobna iskustva

etimologija: filozof + ijada
primjer rečenice: „Ove godine smo bili na Filozofijadi u Budvi gdje smo se natjecali s kolegama Filozofima“.

menza: studentski restoran ili mjesto gdje se okupljaju studenti kada žele objedovati, postoje dvije vrste menza: Gaudemus u kojoj platite hranu i čekate da vam ju donese osoblje i one s pokretnom trakom gdje se sami poslužujete

etimologija: potječe od latinske riječi mensa što označava stol
primjer u rečenici: „Hej, hoćemo do menze kada završi predavanje, gladan sam kao vuk“.

kolegij: predavanja određenog predmeta koji studenti slušaju u višim školama, dijeli se na obavezne kolegije i izborne kolegije koje su studenti obavezni preko Studomata odabrati

etimologija: lat. collega • collegium = ko + legere: okupiti
primjer u rečenici: „Ovaj kolegij je bio zanimljiv jer smo cijeli sat mogli raspravljati o aktualnim temama.“

Referada: to je studentska služba zadužena za administrativne poslove vezane za studije

etimologija: njem. referieren • lat. referre: ponovno donijeti
primjer u rečenici: „Moram otići do referade potpisati neke papire.“

Studomat: pomoću njega studenti prijavljuju i odjavljuju ispite upisuju se u više godine, ispisuju razne potvrde za referadu, itd.

etimologija: student + automat, Riječ „student“ potječe iz latinskog jezika (od studens, genitiv studentis) i znači „onaj koji uči, učenik“. Riječ „automat“ također dolazi iz grčkog jezika (od automatos), što znači „onaj koji djeluje samostalno“ ili „automatski“.

Primjer u rečenici: „Potvrdu o studentskom boravku možete podnijeti preko Studomata.“

X-ica: čipirana kartica kojom se služe studenti kako bi ostvarili svoja studentska prava, a to može biti traženje posla preko studentskog servisa ili subvencija na hranu u menzi

etimologija: kolokvijalan naziv za studentsku ispravu
primjer u rečenici: „Ne moraš platiti punu cijenu ručka ako sa sobom носиš iksicu.“

KAKO UČITI?

Feynmanova tehnika učenja

Feynmanova tehnika: Umijeće jednostavnog i dubokog učenja

Metoda slavnog fizičara koja pomaže razumjeti i zapamtiti kompleksne pojmove kroz jasno i jednostavno objašnjavanje

Što je Feynmanova tehnika? Nazvana po briljantnom fizičaru Richardu Feynmanu, čija je strast za razumijevanjem zamršenog funkcioniranja svemira dovela do otkrića koja su rasvijetlila samu strukturu stvarnosti, Feynmanova tehnika moćan je alat koji pretvara proces učenja u oblik umjetnosti. To je tehnika koja spaja jednostavnost s dubinskim razumijevanjem, omogućujući studentima da dubinski shvate različite koncepte.

Prednosti

Ona promiče aktivno bavljenje temom. Ovaj proces pomaže u formiranju jakih neuronskih veza, olakšavajući bolje pamćenje i prisjećanje informacija tijekom ispita i zadaća.

Koraci u tehnici učenja

Odaberi temu i počni učiti - tema može biti događaj ili neki predmet koji smatraš izazovnim.

Objasni ga djetetu - zamisli da učiš malo djeteta o odabranoj temi koje nema nekog znanja o njoj, ovaj korak zahtijeva da se tema raščlani na najjednostavnije komponente i koristiš jednostavan jezik za prenošenje informacija.

Prepoznaj nedostatke - dok objašnjavaš temu, možeš naići na nedostatke u svom razumijevanju. Za lakše prepoznavanje postavi si pitanja poput je li moje objašnjenje te teme bilo lako razumljivo djetetu, jesam li koristio/la složene pojmove ili teško razumljive riječi...

Pojednostavi i ponovi - dodatno pročisti svoje objašnjenje, ovaj korak pomaže u učvršćivanju informacija u vašem pamćenju.

I za kraj citat koji je izrekao Richard Feynman: „Ako to ne možete jednostavno objasniti, ne razumijete to dovoljno dobro.“

Stjepan Vuksanović

Helena Fajdetić

KAKO UČITI?

Kako colour coding neonskim markerima čini tvoju umnu mapu savršenim saveznikom uspješnog učenja?

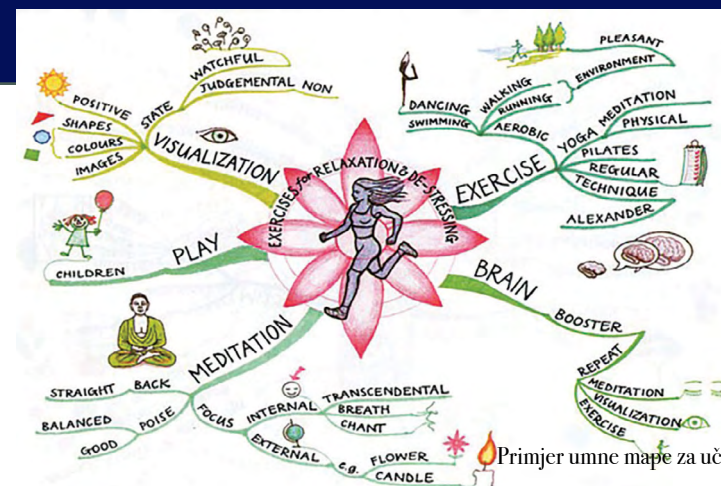
Umne mape i markeri apsolutni su pobjednici među metodama učenja

Brojna znanstvena istraživanja i studije slučaja pokazala su kako su umne mape jedan od daleko najučinkovitijih načina učenja gotovo svake vrste gradiva, od jednostavnih grananja do kompleksnih koncepata koji zahtijevaju razumijevanje na više razina. Iako su se umne mape koristile stoljećima, tek krajem 60-ih god. 20. st. Tony Buzan patentirao je ovaj koncept i u nekoliko koraka objasnio proces nastanka mape. One ne samo da olakšavaju učenje u određenom trenutku već zaista informacije pohranjuju u dugoročno pamćenje. Ne zahtijevaju posebne softvere ili specifične dimenzije papira već običnu olovku i obični papir. Kada se u kombinaciju ubaci i kreativnost, mogu postati i malo umjetničko djelo. Zato bih te htjela provesti kroz jednostavan proces izrade kvalitetne i sadržajne umne mape prema uputama Tonyja Buzana koja će promijeniti tvoj način učenja i omogućiti da rasturiš sve kolokvije koji su pred tobom. Prvo je važno započeti s glavnom temom iz koje će se granati svi ostali pojmovi. Nju smještamo u sredinu papira i idealno je da uz naziv pridružimo i nekakav

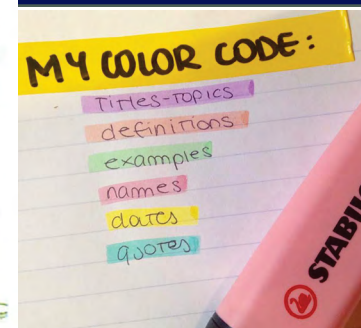
Umne mape možemo uz najljepše, đaćko doba – osnovnu i srednju školu, ali one apsolutno ne smiju pasti u zaborav, posebno ako ih se kombinira sa šarenim markerima. Ovo je, znanstveno dokazano, najefektivnija metoda učenja i dugoročnog pamćenja.

crtež ili karikaturu kako bismo kreirali poveznicu. Središte mape trebalo bi biti veće i sastojati se od 3 do 5 boja. Npr. moj središnji pojam je „dom“. Zatim dodajemo grane, tj. sve ostale pojmove koje možemo uz glavnu temu, a koji se dodatno mogu sastojati od užih pojmova, iz kojih se još možemo granati. U ovom koraku važno je na svaku granu koju smo izvukli napisati naziv tj. pojam o kojem mislimo. Na mom primjeru to će biti grane „obitelj“, „kuća“, „ljubav“. Ovdje također dodajemo sve ostale, uže pojmove koje možemo uz neki od širih pojmova, pa ću ja tako „obitelj“ granati na „mama“, „tata“, „sin“, „kćer“, a „kuća“ na „krov“, „sobe“, „podrum“, „dvorište“ itd. Svaki od ovih pojmova granamo dokle postoji potreba za zapamtiti određene informacije, no treba imati mjeru pa tako ne smijemo pretjerivati jer će umna mapa

tada imati kontraefekt – bit će prenatrpana i neće omogućiti učinkovito pamćenje. Posljednji korak jest bojanje i crtanje. Iako zvuči djetinjasto, jako je važno svim našim pojmovima pridružiti odgovarajuće simbole ili ikone, ali ih i obojiti – to je ono što pokreće obje polutke našeg mozga i stvara sinapse koje će nam pomoći prisjetiti se informacija. Tony Buzan rekao je svijetu kako su boje važne za pravilno funkcioniranje i pamćenje, pa je tako nastala i metoda označavanja bojama – colour coding. Iako ova metoda glasi za jednu od najboljih, želim ti pokazati kako ju iskoristiti da ona bude jedna od najkorisnijih. Najprije je važno odrediti boje koje ćemo koristiti, idealno od 3 do 4. Zatim odredimo što će svaka od boja predstavljati, odnosno uz što je vezana, npr. žuta za definicije, zelena za važna imena/osobe, roza za nepoznate pojmove itd. Sada je

Primjer umne mape za učenje

Prikaz učenja u bojama

vrijeme da tekst pročitamo, jednom lećmićno pregledamo, a zatim se dublje i dulje zadržavamo na svakom odlomku. Kada smo tekst pročitali s razumijevanjem, već otprilike prepoznavamo koje su informacije najvažnije za izdvojiti pa uzimamo markere u ruke i krećemo u akciju, odlomak po odlomak. Nakon što smo označili sve informacije koje su nam važne, moramo ih sustavno organizirati. Najbolje je prepisujući izdvojene pojmove na kartice podudarnih boja, ukoliko je potrebno s dodatnim objašnjenjima. Ovdje možemo napraviti krug i vratiti se na umnu mapu koja će također dobro poslužiti za sustavno slaganje svih izdvojenih pojmova i omogućiti dugoročno pamćenje. Ove tehnike nisu savršene i možda ti neće potpuno odgovarati, no važno je negdje započeti, isprobati razne mogućnosti, pa možda ih čak i kombinirati. Važno je zadati si cilj i krenuti ga aktivno ostvarivati, na najučinkovitiji mogući način. Sretno s učenjem!

Autorica teksta: Lucija Ilić

Slika 1. kakouciti_umne mape, opis: Vježbe za opuštanje kako ih vidi Tony Buzan, izvor: mindmapart.com

Slika 2. kakouciti_markeri, opis: Metoda colour codinga, izvor: aminoapps.com

Uz Zotero više ne postoji izlika za netočna citiranja ili navode literature

Vodič korak-po-korak korištenja alata Zotero

Glavne prednosti alata Zotera uključuju besplatnu distribuciju, višeplatformsku kompatibilnost i mogućnost timskog rada putem grupnih biblioteka

Zotero je besplatan alat za upravljanje referencama i literaturom tijekom pisanja seminarskih i znanstvenih radova. On omogućuje prikupljanje, organizaciju i generiranje citata kako bi sve bilo prema normama i pravilima citiranja u svakoj pojedinoj znanstvenoj grani i disciplini. Ovaj vodič obuhvaća sve faze korištenja od preuzimanja, instalacije, registracije računa, sinkronizacije podataka, unosa literature, podešavanja postavki te popisa prednosti i nedostataka alata. Naglasak je ovoga vodiča na praktičnim koracima koji uključuju rješavanje čestih problema i korištenje naprednih funkcija poput grupnih biblioteka. U sljedećih nekoliko koraka nalaze se upute za korištenje.

KORAK 1: Preuzimanje Zotero Standalone alata pojednostavljeno je na njihovoj mrežnoj stranici (dostupno na poveznici <https://www.zotero.org/download/>). Jednom kada se uđe na mrežnu stranicu, sustav automatski prepoznaje operacijski sustav (OS) i sukladno tomu nudi opciju preuzimanja za

Windows Os, MacOS ili Linux. U ovome slučaju, radi se o 64-bitnom Windows operativnom sustavu. Za nastavak preuzimanja odaberite gumb Download.

KORAK 2: Kada se preuzimanje završi potrebno je pokrenuti standardnu .exe datoteku i pratiti upute za standardnu instalaciju. Wizard će sve samostalno riješiti i pronaći stoga će se proces instalacije završiti vrlo brzo. Ako se koristi ipak macOS tada su upute vrlo slične. Potrebno je preuzeti .dmg datoteku, otvoriti ju i povući Zotero ikonu u mapu Applications. Nakon instalacije, obavezno treba izbrisati .dmg datoteku i dalje slijediti upute na ekranu. Linux sustav nešto je složeniji. Ako se koristi Linux OS potrebno je preuzeti tarball ili koristiti community-maintained pakete poput zotero-deb, zatim smjestiti izdvojeni direktorij u `/opt/zotero` i pokrenuti `./set_launcher_icon` za integraciju u launchere.

KORAK 3: Jednom kada je instalacija završena preporuča se povezivanje ekstenzije Chroma s alatom. Da bi se to napravilo, potrebno je instalirati Chrome Connector. Zotero Connector preglednički je dodatak koji omogućuje spremanje referenci izravno s mrežnih stranica. Za preglednike Chrome, Firefox i Edge dodatak će se odmah nakon instalacije pojaviti u gornjem desnom kutu, a korisnici

Safari preglednika moraju u postavkama svoga preglednika odabrati karticu Dodaci i ondje omogućiti korištenje željene ekstenzije.

KORAK 4: Jednom kada je instalacija završena, potrebno je registrirati se ili prijaviti, ovisno o tome postoji li već korisnički račun ili se tek kreira. Za prijavu ili registraciju potrebno je odabrati poveznicu Set up syncing nakon čega se otvara skočni prozor s podacima za prijavu kao na Slikama 3. i 4. Kada se nakon registracije upiše mail i lozinka, potrebno je potvrditi račun primljenom poveznicom.

KORAK 5: Na Slici 4. u poglavlju File Syncing poželjno je u padajućem izborniku odabrati Zotero Storage, koji omogućuje besplatnu pohranu do 300 MB jedinica. Sinkronizacija se nakon toga pokreće automatski ili ručno klikom na ikonu na dnu skočnog prozora.

KORAK 6: Klikom na ikonu Zotera u alatnoj traci preglednika, softver automatski preuzima ključne metapodatke poput autora, naslova i izvora. Ta značajka posebno je korisna prilikom rada s bazama podataka poput PubMeda ili JSTORa, gdje Connector prepoznaje identifikatore poput DOI ili ISBN te dohvaća cjelovite bibliografske podatke, što uvelike ubrzava proces prikupljanja izvora. Za slučajeve kada automatsko preuzimanje nije moguće,

Zotero nudi opciju ručnog unosa. Korisnik može dodati novi zapis klikom na plus (+) u sučelju, odabrati vrstu publikacije (npr. znanstveni članak, knjiga) te ručno popuniti potrebne podatke u desnom panelu kao na Slici 7. Posebno je zanimljiva mogućnost povlačenja PDF datoteka izravno u sučelje, nakon čega Zotero pokušava automatski izvući metapodatke iz sadržaja dokumenta. Osim toga, alat podržava uvoz referenci iz vanjskih formata poput BibTeX i RIS putem opcije dostupne na kartici File i potom Import, što olakšava prijelaz s drugih alata za upravljanje literaturom.

KORAK 7: Organizacija prikupljenih podataka jedan je od najjačih aspekata Zotera alata. Slika 6 prikazuje način na koji se datoteke spremaju. Na alatnoj traci s lijeve strane moguće je odabrati mjesta i kategorije spremljene literature. U My Library kartici omogućeno je grupiranje referenci prema projektima ili temama, pri čemu jedan dokument može pripadati više kolekcija istovremeno. Oznake (engl. tagovi) dodatno poboljšavaju preglednost jer se ključnim riječima poput „prioritetno“ ili „recenzirano“ može filtrirati sadržaj. Za korisnike koji rade na dužim tekstovima, integrirana podrška za Microsoft Word i LibreOffice predstavlja ključnu prednost. Zotero, prema tome, automatski ge-

nerira bibliografiju i citate u odabranom stilu (npr. APA, Chicago, MLA), a u slučaju tehničkih poteškoća, postoji mogućnost ponovne instalacije dodatka iz postavki alata.

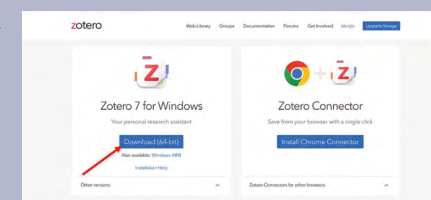
KORAK 8: Prilagodba stilova citiranja još je jedna napredna značajka vidljiva na Slici 8. Korisnici mogu preuzeti dodatne stilove iz Zotero repozitorija ili modificirati postojeće pomoću CSL editora, što omogućuje potpunu prilagodbu prema zahtjevima časopisa ili institucije. Iako je sučelje intuitivno, početnici mogu naići na izazove poput nestanka alatne trake u Wordu, što se rješava ručnim kopiranjem datoteke u određeni direktorij, ili problema sa sinkronizacijom uzrokovanih netočnim korisničkim podacima.

Glavne prednosti alata Zotera uključuju besplatnu distribuciju, višepatformsku kompatibilnost i mogućnost timskog rada putem grupnih biblioteki. S druge strane, ograničen prostor za pohranu u besplatnoj verziji, koji je nemalih 300 MB, nameće potrebu za pažljivim upravlja-

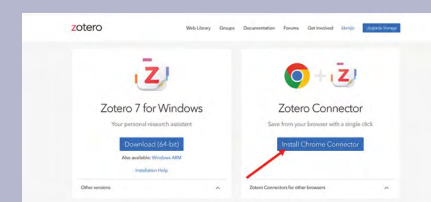
njem PDF datotekama, dok zahtjevnost organizacije oznaka i kolekcija zahtijeva početno ulaganje vremena. Unatoč manjim nedostacima, alat ostaje nezaobilazan za akademsko pisanje, posebno zahvaljujući sinkronizaciji koja omogućuje rad s istim podacima na više uređaja.

Klara Krnjić, studentica prve godine Informacijskih tehnologija i Hrvatskog jezika i književnosti (nastavnički smjer)

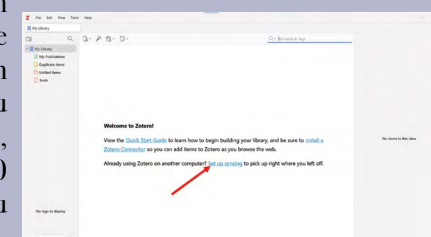
Sve su fotografije iz osobnog arhiva studentice Klare Krnjić.

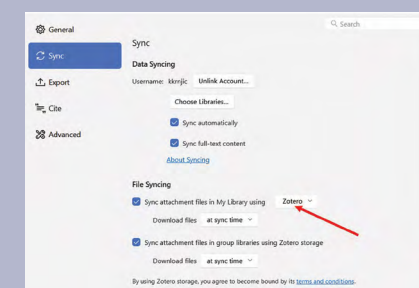
Preuzimanje i instalacija programa

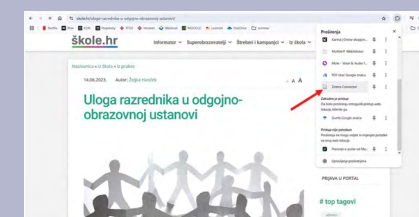
Preuzimanje proširenja za Chrome

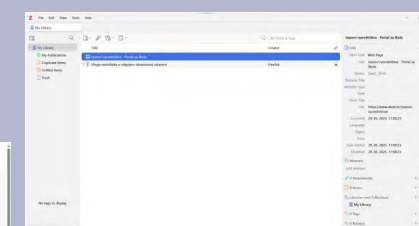
Početak sinkronizacije

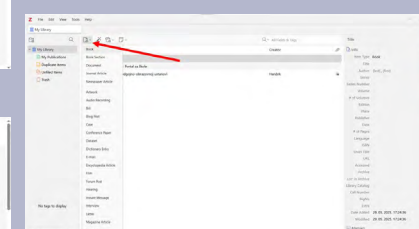
Sinkronizacija

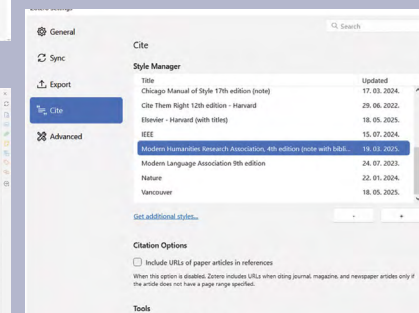
Korištenje Zotero Connectora

Popis spremljenih literaturnih jedinica

Dodavanje nove jedinice

Odabir citatnog stila

Kako napisati životopis i motivacijsko pismo?

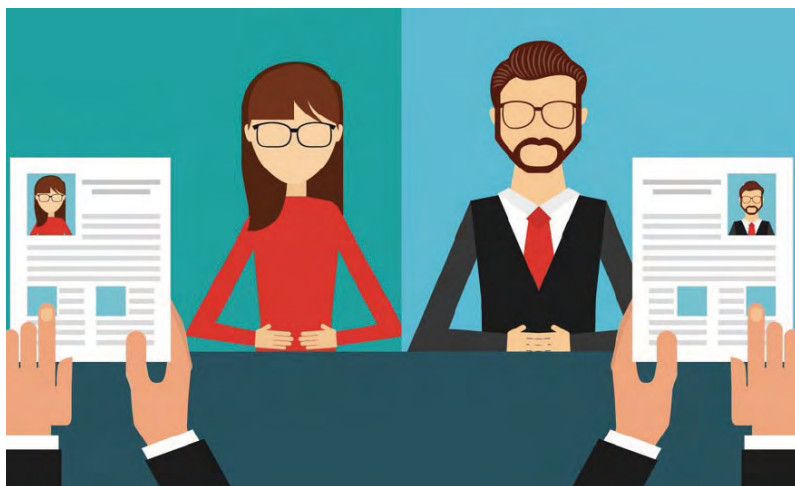
Što je životopis? To je kratak i jasno napisani tekst u kojem se opisuju osobna postignuća, iskustva u obrazovanju, poslovi kojima se subjekt bavio u prošlosti, znanje i vještine koje posjeduje dok se prijavljuje za određeni posao.

U ovoj rubrici donosim jedan vrlo zanimljiv i lagan način kojim se može napraviti životopis na strogo profesionalnoj razini. Riječ je o online alatu Europass koji se vodi kao jedan od najpoznatijih formata životopisa u Europi. Europass online alat se proslavio na međunarodnoj sceni i vrlo je često korišten među poslodavcima i obrazovnim ustanovama. Kako biste svoj životopis mogli napisati što kvalitetnije i preglednije, navest ću nekoliko savjeta koji bi vam mogli pomoći u svladavanju pisanja svojeg prvog životopisa. Za početak potrebno je vrlo precizno prikazati poslovno iskustvo koje ste stekli tijekom svojeg obrazovanja. Poglavlje "O meni" pokušajte iskoristiti u najboljem mogućem svijetlu kako biste budućim poslodavcima pokazali zbog čega ste vi poželjna osoba za određeni posao. Životopis ne bi trebao biti predugačak već napisan u navodnicima kako

bi poslodavcima tekst bio čitljiv. Jezik i stil obraćanja neka bude jasan i jednostavan bez kompliciranja i nagomilavanja informacija. Pomno birajte glagole koje upotrebljavate u opisu radnog iskustva, a neki od njih kao što su: kreirao, povećao, upravljao, razvio mogu dodatno poboljšati strukturu vašega životopisa. Iskoristite svoje uspjehe koje ste postigli tijekom svojeg srednjoškolskog i akademskog obrazovanja jer time stavljate naglasak na svoju kompetitivnu prirodu. Na kraju, prije nego što vaš životopis bude spreman za slanje budućem poslodavcu, pažljivo provjerite točnost osobnih podataka, pravopisne i gramatičke pogreške.

Pošto je životopis vrlo kratak dokument koji daje ograničen uvid vaših znanja i vještina, svakako je poželjno dodatno napisati i motivacijsko pismo kako biste poslodavcu na kreativniji i osobniji način predstavili svoje vrline. Unutar motivacijskog pisma upotrebljavajte ključne riječi (vremenska organiziranost, timski duh, otvorenost) kako biste privukli pažnju poslodavca. Pišite sažeto i odvojeno u odjeljcima dok se koristite formalnim tonom. Na kraju pregledajte tekst kako ne bi iza sebe ostavili pravopisne i gramatičke pogreške.

Stjepan Vuksanović

Pitanja za intervju

USPJEŠNI STUDENTI

Intervju s Josipom Galić

Možeš li nam opisati svoj trenutni posao i kako si došla do njega?

Moj trenutni posao su rad s bazama podataka, održavanje servera te pružanje tehničke podrške korisnicima zdravstvenih ustanova. Do posla sam došla putem LinkedIn-a.

Prisjeti se svog prvog zaposlenja nakon završetka studija – kakav je bio proces zapošljavanja, što te najviše iznenadilo ili dojmilo?

Još uvijek studiram, ali tijekom studiranja radila sam privremene poslove jer kao i svaki student, želiš uštedjeti kako bi si priuštio određene stvari. Moj prvi posao tijekom studiranja bio je agent u call centru (telemarketing). Čvrstog sam stava da bi svaki student trebao proći taj posao, mislim da to pruža dobre temelje za bilo koji posao dalje glede kvalitete komunikacije. Najviše me iznenadilo koliko je zapravo kvalitetna komunikacija bitna.

Kako je izgledao intervju za tvoj prvi posao? Jesu li postojale posebne vrste zadataka ili testova na koje si morala odgovarati?

Intervju za moj trenutni posao izgledao je kao i svaki drugi rekla bih – reci nešto o sebi, dosadašnje iskustvo, kako provodim slobodno vrijeme te tehnička SQL pitanja.

Koje su ti vještine i znanja stečena na FFOS-u najviše pomogle prilikom ulaska na tržište rada?

Dobar dio vještina i znanja stekla sam na FFOSU, primjerice SQL koji mi je jako pomogao kod rješavanja zadatka pri selekcijskom postupku zapo-

šljavanja. Osim SQL-a tu su i temeljna znanja o procesu nastajanja softvera te kako funkcioniraju pozadine aplikacija. Osim toga, tu su i volontiranja na IT konferencijama, ali i rad a ljudima različitih profila.

Je li te fakultet dovoljno pripremio za stvarne uvjete rada ili si imala osjećaj da nešto važno nedostaje? Što bi voljela da je bilo drukčije tijekom studija? Rekla bih da samo fakultet nije dovoljan kako bi netko izašao spreman za rad. Koji god posao da započneš, boarding zaposlenika je ključan. Fakultet je, rekla bih, ulaznica na tržište rada, ali ne garantira ti sigurno zaposlenje i ostanak. Tek kad kreneš raditi shvatiš koliko znaš, odnosno ne znaš. Uvijek ima mjesta za napredak. Voljela bih da je fakultet osiguravao studentima više stručne prakse. Ja sam uvijek sama tražila stručnu studentsku praksu, slala životopise i motivacijska pisma, a iz svog iskustva mogu reći da je jako teško naći praksu i uopće biti primijećen.

S kojim izazovima si se susrela u prvim mjesecima rada? Kako si ih rješavala i koga si mogla pitati za pomoć?

Najveći izazov bio je shvatiti kako funkcioniraju sustavi i analizatori za koje pružam podršku. Nema drugog rješenja nego da pitaš, tako sam se snalazili, a za pomoć sam imala mentora.

Kako si balansirala privatne interese, hobije i akademske obveze tijekom studija, a kako to

danas činiš uz poslovne obveze? Uvijek mi je prioritet bio proći kolokvij/ispit. Sjećam se da sam često morala birati između ostati učiti i pripremati se za kolokvij/ispit i ići van s društvom. Balansirala sam svakako. Mislim da je najbitnije postaviti prioritete.

Postoji li netko s fakulteta – profesor, asistent ili kolega – tko je imao poseban utjecaj na tvoj osobni i profesionalni razvoj?

Jako puno je osoba s fakulteta koje su imale utjecaj na moj osobni razvoj, od profesora do kolega. Kada bih morala izdvojiti predavanja koja sam s užitom slušala bila bi to predavanja profesorice Milijane Mićunović. Osim njezinih predavanja koja su uvijek bila zanimljiva, nju kao osobu bih pohvalila, kao i njezinu pozitivnu energiju i mirnoću. Uz nju izdvojila bih i profesora Tomislava Jakopeca kojemu sam zahvalna na prenesenom znanju, ali i na mom prvom part-time softver tester poslu.

Koji bi savjet dala studentima koji se pripremaju za ulazak na tržište rada – što bi ti voljela tada znati, a sada znaš?

Ne znati je sasvim u redu. Prvi posao ne mora biti idealan, ali je važan korak. Uči kroz praksu i gradi radne navike. Radi na "mekim" vještinama. Bitna su karika u lancu uspjeha. Bitno je znati postaviti granice – do kud i što tolerirati. I još nešto, u redu je probati, pogriješiti i time saznati da nešto nije za tebe, a ono što nije prihvatljivo je ni ne probati.

Intervju s Bernardom Bošnjak, knjižničarkom u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica

Pitalo smo našu bivšu kolegicu s fakulteta, a sada kolegicu i iz struke o iskustvima s fakulteta i radnog mjesta.

Ponekad je bilo vrlo izazovno, ali ključ svega je dobra organizacija. Imala sam plan za svaki tjedan, za svaki dan sam točno znala što moram obaviti, npr. koje zadaće trebam napisati taj dan te kada trebam krenuti učiti za ispite. Uvijek sam si ostavljala barem tjedan dana za učenje za ispite. Naravno, bilo je razdoblja i kada se učilo u zadnji trenutak, pogotovo na diplomskom studiju kada su obaveze udvostručene

1. Za početak, hvala ti na izdvojenom vremenu za intervju. Možeš li nam se ukratko predstaviti, za one kolege koji te možda ne poznaju?

Na početku ovog intervjua zahvalila bih Vam se na mogućnosti da se predstavim kolegama i da im iznesem svoje iskustvo studiranja i rada u struci. Zovem se Bernarda Bošnjak i od rujna 2024. godine sam magistrica Nakladništva i Informatologije. Diplomirala sam pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Snježane Stanarević Katavić i prof. dr. sc. Borisa Badurine, a tema mog diplomskog rada bila je „Stavovi, znanje i informacijske potrebe roditelja o dječjem korištenju medija i digitalnih uređaja“. Naše istraživanje pokazalo je vrlo zanimljive podatke pa sve koje zanima ova tema rad mogu pronaći u repozitoriju Dabar. Trenutno sam zaposlena u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica i radim u Službi nabave.

2. Sada kada si gotova sa studijem, kakvo ti je bilo cjelokupno iskustvo fakulteta prethodnih

pet godina?

Bilo je vrlo izazovno i mogu reći da nije bilo lako. Uložila sam puno truda i vremena, ali sve se na kraju isplati. Tijekom cijelog školovanja bila sam odlična pa sam tako nastavila i na fakultetu, no mogu reći da ocjene na fakultetu nisu najvažnije. Ocjene jesu važne i mogu vam pomoći prilikom zaposlenja, ali smatram da je bitnije da tijekom studija pronađete područje interesa i da steknete što više vještina, a na našem se smjeru definitivno može steći puno vještina. Iskreno, ja sam uživala studirajući i učeći o našoj struci, bili su to lijepi dani. Najizazovnije razdoblje studiranja definitivno je bilo u vrijeme pandemije COVID-19 kada smo se prebacili u virtualni svijet i tamo se borili s brojnim preprekama i izazovima. Prijediplomski studij mi je bio puno lakši jer sam studirala jednopredmetni studij Informatologije, bilo je manje kolegija i obaveza pa sam se mogla posvetiti izvannastavnim aktivnostima. Tijekom prijediplomskog studija pokušavala sam naći područje interesa,

oduvijek sam znala da je jedno od njih knjižničarstvo, ali sam se dvoumila između studija IT-a i Nakladništva. Kada smo dobili prvi kolegij iz područja nakladništva znala sam da se želim time baviti, iako su mi i kolegiji iz područja IT-a bili vrlo zanimljivi i korisni. Diplomski studij mi je bio zahtjevniji zbog obima kolegija i obaveza koje smo imali, no sve se može stići uz dobru organizaciju koja je zapravo ključ svega. Tijekom diplomskog studija više sam se uključila u izvannastavne aktivnosti tijekom kojih sam stekla mnoga iskustva i vještine. Preporučam vam da se što više uključite u izvannastavne aktivnosti kako biste stekli što više vještina i kako biste upoznali ljude iz struke što vam u budućnosti može biti vrlo korisno.

3. Osim što si bila izvrstan student, tijekom studija si bila vrlo aktivna i u izvannastavnim aktivnostima, između ostalog, i urednica ovog časopisa prije dvije godine. Kako si uspjela izbalansirati nastavne i izvannastavne obaveze s privatnim živo-

tom?

Ponekad je bilo vrlo izazovno, ali ključ svega je dobra organizacija. Imala sam plan za svaki tjedan, za svaki dan sam točno znala što moram obaviti, npr. koje zadaće trebam napisati taj dan te kada trebam krenuti učiti za ispite. Uvijek sam si ostavljala barem tjedan dana za učenje za ispite. Naravno, bilo je razdoblja i kada se učilo u zadnji trenutak, pogotovo na diplomskom studiju kada su obaveze udvostručene. Bitno je donijeti odluku i odrediti si koje kolegije ćeš položiti preko kolokvija, a koje preko ispita. Ja sam uvijek zahtjevnije kolegije kolokvirala, a manje zahtjevne sam rješavala preko ispita. Ako učiš jako puno kolegija istovremeno, velika je vjerojatnost da nećeš položiti sve ispite koje si naumio. Zato vam predlažem da si odvažete stvari i da si postavite prioritete. Rijetko sam obavljala obaveze u zadnjem trenutku jer bi mi to bilo vrlo stresno. Uvijek sam si ostavljala dovoljno vremena za pisanje zadaća, izradu seminarskog rada i učenje za ispite. Što se tiče privatnog života, njega sam znala dosta zapustiti kada je primjerice bilo razdoblje ispita, ali uvijek treba naći vremena za druženje i opuštanje.

4. Dobitnica si velike pohvale (magna cum laude) za završen diplomski studij s prosjekom 4,938, na čemu ti ovim putem i čestitam. S obzirom na to da je takva nagrada rezultat puno potrošenog vremena i energije na učenje, možeš li nam reći kako si ti to radila? Jesi imala nekakvu svoju rutinu učenja?

Zahvaljujem! Kao što sam u prijašnjem pitanju napomenula ključ svega je dobra motivacija i organizacija. Kada vam pone-

stane motivacije, odite na svjež zrak, prošetajte se uz nasip Drave i bit će te svježiji, odmorniji za učenje i bolje ćete pamti. Bitno je da imate balans između društvenog života i učenja. Potrebno vam je i jedno i drugo jer ako se preopterete s učenjem teže ćete pamti gradivo, stoga vam preporučam da imate ravnotežu između jednoga i drugoga. Ja sam tijekom cijelog svog školovanja bila odlična pa tako i tijekom studiranja, uvijek sam imala motivaciju za učenje i napredovanje. Što se tiče rutina učenja, prvo sam uvijek rješavala zadatke kojima je ubrzo dolazio rok, nakon što bi ih izvršila pripremala sam se za kolokvije i ispite. Cilj mi je bio barem tjedan dana prije ispita/kolokvija krenuti učiti kako bih što bolje zapamtila gradivo. Ključna stvar koja mi je olakšala učenje je vođenje bilješki na predavanjima. Zbog bilješki mi je gradivo s predavanja bilo jasnije i lakše sam ga usvajala.

5. Kako sada izgleda tvoj put nakon fakulteta? Jesi li našla posao u struci? Ako jesi, opiši nam, molim te, čime se točno baviš i kako izgleda tvoj radni dan.

Pronašla sam posao u struci, od prosinca 2024. godine radim u Službi nabave u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ u Koprivnici. Trenutno se bavim nabavom građe, ali i još mnogim drugim poslovima. Opis mog radnog mjesta je da koordiniram nabavu nove građe za knjižnicu, pratim domaću i stranu nakladničku djelatnost, pratim društvene mreže i suvremene čitateljske potrebe korisnika, prikupljam deziderate knjižnične građe, kontaktiram dobavljače i nakladnike, naru-

čujem i zaprimam građu, obrađujem račune, kreiram narudžbe i narudžbenice, surađujem s računovodstvom, zaprimam obvezne primjerke i darove, sudjelujem u organizaciji knjižničnih programa. Trenutno sam uključena u organiziranje TEDX-a pa sve koje zanimaju TED konferencije pozvani su da sudjeluju u ovogodišnjoj TEDX konferenciji koja će se održati u rujnu. Također, uključena sam i u ostale poslove u Službi nabave i obrade, zajedno s kolegama iz službe sudjelujem u redovnom otpisu građe koja je zastarjela, dotrajala ili uništena te prikupljam i obrađujem statističke podatke o knjižničnom poslovanju te kreiram mjesečne vodiče za korisnike. I naravno pored svih redovnih poslova radim na stručnom usavršavanju.

6. Jedno si vrijeme prije diplomiranja radila i u našoj knjižnici na Fakultetu. Pamtiš li neke anegdote ili posebno zanimljive događaje iz knjižnice, s fakulteta, izvannastavnih aktivnosti? Tako je, radila sam četiri mjeseca u našoj Knjižnici i to mi je bilo vrlo korisno iskustvo. Jako puno sam naučila od djelatnica koje su uvijek bile ljubazne i spremne pomoći. Ovim putem se još jednom zahvaljujem voditeljici Kristini Kiš koja mi je dala priliku da teoriju s fakulteta primijenim u praksi. Iskustvo studentskog rada u Knjižnici mi je značajno doprinijelo prilikom zapošljavanja. Tako da svim studentima savjetujem da probaju pronaći studentski posao u struci jer će vam puno značiti prilikom zapošljavanja. Trenutno se ne mogu sjetiti niti jedne anegdote, ali vjerujem da ih je bilo.

7. I za kraj, s obzirom na to da si (uspješno) prošla cijeli životni ciklus jednog studenta Informatologije na FFOS-u, imaš li neki savjet za sve studente koji studiraju (ili to planiraju) na našem Odsjeku i koji se vide u našoj struci?

Htjela bih im poručiti da tijekom studija pronađu područje interesa i da steknu što je više moguće vještina. Naravno, dobro je imati i dobre ocjene jer će poslodavac iz toga prepoznati vaš trud i rad, ali smatram da su ipak važnije vještine koje posjedujete. Uključite se u izvannastavne aktivnosti jer ćete tako

Kolegica Bernarda Bošnjak

steći vještine koje će vam biti od velike koristi prilikom zapošljavanja i tijekom zaposlenja. Nemojte se puno živcirati oko ocjena i ispita, riješit ćete i taj jedan ispit koji vam je ostao. Smijete se ponekad i opustiti,

družite se s kolegama i uživajte u studentskom životu. Uz dobru organizaciju i ravnotežu sve ćete stići.

Borna Petrović

Slika: Bernarda Bošnjak.

Izvor: privatna arhiva

Profesorica Ines Horvat i studentica Stella Edl dobitnice su nagrade za najbolje izlaganje na konferenciji BOBCATSSS 2025. godine. Sudjelovale su u Istanbulu od 21. do 23. siječnja 2025. na međunarodnoj konferenciji čija je krovna tema bila „Artificial Intelligence in Library and Information Science: Exploring the Intersection“. Osvojile su nagradu pod nazivom „Artificial Intelligence Application in Written Heritage Preservation and Access“

1. Za početak Vam želim zahvaliti što ste pristali sudjelovati na ovom intervjuu i započela bih pitanjem što Vas je potaknulo na baš ovakvu temu?

Prije nego što odgovorim na prvo pitanje, želim zahvaliti na svim pohvalama i sudjelovanju u ovom intervjuu.

Ono što me potaknulo na ovu temu jest moja zanimacija i ljubav prema očuvanju hrvatske pisane baštine, odnosno inkunabula, koju sam stekla na jednoj terenskoj nastavi kada smo posjećivali NSK, gdje smo imali priliku uži-

vo vidjeti izložbu raznih inkunabula i ostalih knjiga koje tvore naš kulturni identitet i kulturnu baštinu. Tada sam razvila svoju zanimaciju, a i znatiželju prema očuvanju pisane baštine. Odbir teme zapravo je usmjerenje moje znatiželje na različite načine očuvanja, i jedan od smjerova bila je umjetna inteligencija koja se konstantno unapređuje i primjenjuje u mnogim aspektima znatnosti i života.

2. Kakvi su Vaši dojmovi putovanja?

Dojmovi putovanja definitivno su mnogi i moram reći da je putovanje ostavilo jako lijep osjećaj u meni, i ponekad se uhvatim u misli gdje imam osjećaj da je to bio samo san i ne mogu vjerovati da se stvarno dogodilo. Jako je lijepo osjetiti i vidjeti toliko opširnu kulturu, iako vjerujem da ima toliko toga što nismo vidjeli tijekom kongresa. No, nikada neću zaboraviti kako sam se vedro osjećala na njihovom sveučilištu, imaju stvarno jako lijepo okruženje i doživljaj. Najinteresantnije mi je bilo to što sam se ponekad osjećala kao da sam na Filozofskom fakultetu, što je pomalo smiješan osjećaj, ali jednostavno je u meni pobudilo vedrinu.

3. Koliko smatrate da je važno govoriti o tako važnoj temi i zašto?

Definitivno je važno govoriti o očuvanju pisane baštine zbog toga što je ona ta koja tvori naš kulturni identitet. Naravno, ne samo i zbog toga već i zbog mogućnosti osvješćivanja nužnosti

za pokretanjem inicijativa za poboljšanjem očuvanja pisane baštine i omogućavanje njezinom pristupu. Najučinkovitiji način omogućavanja njezinom pristupu jest putem digitalizacije koja postaje sve više uobičajena praksa, ali naravno da bude što učinkovitija kako bi bila korisna širem profilu korisnika, poput znanstvenika iz različitih područja znanosti.

4. Kakvi su Vaši dojmovi prezentiranja, jeste li zadovoljni?

Ajmo reći da sam zadovoljna jer mi je ovo bio prvi put da sam održavala prezentaciju na ovakvoj konferenciji. Međutim, smatram da ima mjesta za napretkom, pogotovo po pitanju svladavanja treme, kako bih mogla na što kvalitetniji način prezentirati sljedeću temu prezentacije.

5. Koliko je bio težak put od nastanka do realizacije ideje?

Kako mi je tema bila od velikog interesa i zaista je jako zanimljiva, nije mi se uopće činilo teško raditi na ovoj temi. Na moju sreću, moja mentorica, Ines Horvat, jako mi je puno pomogla jer podosta znam zalutati i komplicirati tamo gdje to nije potrebno. Ono što mi je zapravo otežavalo proces realizacije ideje bile su fakultetske obaveze i svi silni ispitni rokovi.

6. Kakvi su Vaši dojmovi tog puta?

Ima ih vrlo mnogo jer ovo mi je prvi put da sam bila na ovakvoj konferenciji, na kojoj sam pred toliko mnogo ljudi, što studenata, što drugih profesora, predstavljala svoju temu interesa. Međutim, bilo je lijepo i bilo je dosta tema koje su bile interesantne te mi je bio užitak biti na toj konferenciji. Dok dojmovi samog grada Istanbula su bili šaroliki. Grad je zaista velik i dosta puta bih se za-

tekla u stanju da mi je svega previše i da mi treba malo odmora. Međutim, stvarno mi je bilo jako lijepo s kolegama i profesoricama vidjeti ljepote Istanbula.

7. Jesu li se ispunila Vaša očekivanja?

Jesu, i više nego što sam se nadala. Stvarno nisam puno očekivala od svog prvog puta na konferenciji. Iako, moram priznati, bilo mi je stvarno jako lijepo, i sjećam se koliko me razveselilo kada sam dobila pitanja na svoju temu. Zaista mnogo znači kada sa svojim prezentiranjem uspijem prikazati svoj interes na način da i druge zainteresira. Moram istaknuti da je jako je lijep osjećaj kada je tema vašeg interesa nekome nešto posve novo.

8. Tijekom tri dana konferencije bile su održane i neke radionice. Jeste li sudjelovali na njima i što ste naučili iz njih?

Nažalost, ne. Nisam sudjelovala na radionicama zbog toga što sam većinom bila na prezentacijama drugih studenata, profesora i ostalih sudionika konferencije. Dosta radionica se poklopilo u vremenu prezentacija i nisam uspjela sudjelovati na radionicama.

9. Kako ste koristili slobodno vrijeme?

Slobodno sam vrijeme provodila istražujući zanimljiva mjesta s kolegama i profesoricama, jer je grad stvarno ogroman i pun različitih kultura. Ponekad mi je sve to znalo biti pomalo i previše, ali grad je lijep i doista zanimljivo mjesto.

Mislim da mi najdraži dio bio povratak do hotela nakon dugog dana istraživanja grada. Glavni razlog tomu jesu različiti putevi kojima smo se vraćali do hotela te smo na taj način samostalno istraživali grad.

10. Jeste li se upoznali s kulturom Istanbula i vidite li neke razlike?

Teško je pričati o „kulturi“ Istanbula zbog toga što je to grad pun različitih ljudi i s time različitih kultura. Možda bi se to moglo nazvati kulturom Istanbula, toliko različitih kultura koje tvore sami grad. Zanimljivo je i pomalo neobično vidjeti toliko različitih kultura na jednom mjestu, a ono što nas se posebno dojmilo jesu trenuci kada smo se u različitim situacijama uspjeli sporazumjeti i na hrvatskom jeziku. Mjesto koje najbolje opisuje ljepotu kulture Istanbula definitivno je njihov bazar.

11. Što je po Vama ključ za ovakav uspjeh?

Rado bih odgovorila na ovo pitanje da znam. Bilo je mnogo zanimljivih i interesantnih ideja na konferenciji, i mnogo odličnih prezentatora da stvarno ne znam kako bih mogla odgovoriti. Ono što mogu reći jest da se tema prezentacije stvarno isticala među ostalima, što je možda pridobilo tome da se moja tema odabrala za nagradu.

12. I za kraj, što smatrate najvažnijim u ovakvim konferencijama? Ono što smatram najvažnijim je da na ovakvim konferencijama ne budete poput mene te da ne dozvolite da nervoza i trema prevlada. Ja sam bila stvarno, stvarno nervozna prije svoje prezentacije, do te granice da sam te osjećaje prenijela na mentoricu i kolege te su oni postali nervozni zajedno sa mnom. Ovakve se konferencije trebaju shvatiti kao prilika da se čuju tuđe ideje i vide njihovi načini razmišljanja jer su konferencije mjesta za razmjenu takvih ideja i razmišljanja. Jako se veselim idućem BOBCATSSS i pripremi nove ideje koju ću predstaviti na konferenciji!

Intervju s nagrađenim studentima Kristinom Gagulić i Romanom Šimunovićem

Naši kolege nisu samo studenti već stasiti, odgovorni i uspješni akademski građani i članovi društva u kojemu žive što pokazuju i pohvale za ak.god. 2024./2025.

Studentica Kristina Gagulić i student Roman Šimunović tijekom svog studiranja nisu posvećeni isključivo nastavi i popratnim aktivnostima već svoja znanja i iskustva iskazuju kroz izvannastavne aktivnosti i volonterska iskustva. Uz dodatnu motivaciju za učenje i rad, to je prepoznalo i Fakultetsko vijeće te tako studentici Kristini dodijelilo Pohvalu (cum laude) na temelju njezinog odličnog uspjeha, a studentu Romanu Pohvalu za izvannastavne aktivnosti na diplomskom studiju. Ova priznanja dokazuju kako se trud i marljivost uvijek isplate.

KRISTINA GAGULIĆ

Isprva Vam se želim zahvaliti na vremenu odvojenom za ovaj intervju! Htjela bih započeti pitanjem svih pitanja: zašto ste odlučili upisati baš Filozofski fakultet u Osijeku, točnije studij Informatologije? Je li to oduvijek bila Vaša želja ili je došla spontano?

Filozofski fakultet u Osijeku svakako je bio moj prvi izbor na upisima, no to je zapravo bio studij Psihologije, a ne Informatologije. Tijekom upisa naredak za studij Psihologije varirao je iz sata u sat, a ja sam bila na samoj granici kvote te sam shvatila da moram pronaći alternativu za slučaj da ne upadnem na studij Psihologije i tada sam zapravo krenula daljnje istraživati ostale studije na FFOS-u i saznala da postoji studij Informatologije. Kao što to često biva kada nekome kažemo što studiramo, prvo sam se i sama pitala što je zapravo informatologija? Krenula sam čitati sve dostupne informacije o studiju i iskustva studenata na forumima

te sam vrlo brzo shvatila da ovaj studij nudi širok spektar znanja iz različitih područja – od knjižničarstva do informacijskih tehnologija. Posebno mi se svidjelo što kombinira teorijsko znanje s praktičnim vještinama što smatram izuzetno vrijednim u današnjem vremenu. Nakon dosta razmišljanja ipak sam odlučila upisati ovaj studij i sada mi je jako drago što sam donijela takvu odluku.

Vjerujem da se svatko od nas rado prisjeti srednjoškolskih dana. Koju ste srednju školu pohađali? Smatrate li da Vas je srednja škola dovoljno pripremila za sve fakultetske obveze? Je li ona na neki način bila vjesnik izabranog studija? Pohađala sam I. Gimnaziju u Osijeku. Budući da je ova škola poznata i po nazivu „Opća gimnazija“ ona nije bila vjesnik izabranog studija jer zapravo nisam znala čime se želim baviti kada sam završila osnovnu školu iz razloga što me zanimalo puno različitih područja poput engleskog jezika i informatike te

sam odluku o izboru zanimanja odlučila odložiti do završetka srednje škole. Kada je u pitanju priprema za fakultetske obveze, smatram da mi je srednja škola pružila solidnu osnovu. Naučila sam kako organizirati vrijeme kako bih uspješno ispunjavala sve obveze, a istovremeno imala vremena za prijatelje, putovanja i hobije koji me usrećuju. Upravo ta sposobnost organizacije omogućila mi je da na fakultetu balansiram fakultetske obveze i život izvan njega jer vjerujem da je jednako važno posvetiti se usvajanju novih znanja i vještina i odvojiti vrijeme za stvari koje nas čine sretnima izvan toga.

Obrazovati se u tako širokom području informacijskih znanosti ponekad zna biti izazovno, posebno zbog sve većeg napretka tehnologije, ali i karijernih mogućnosti koje se pružaju stjecanjem diplome. Jeste li već razmišljali o svojoj karijeri, budućim poslovima? Smatrate li da ovaj studij pruža dovoljno znanja, vještina i iskustava koje

Kolegica Kristina Gagulić

Kolega Roman Šimunović

će Vam koristiti u budućnosti? Da, informacijske znanosti dosta pokrivaju široko područje, što može biti i prednost i izazov. S jedne strane, to je izuzetno korisno jer omogućuje stjecanje znanja u različitim područjima, čime se otvaraju mnogobrojne karijerne mogućnosti. S druge strane, zbog toliko različitih područja može biti teško usmjeriti se i odlučiti koji je pravi smjer za nas. Kada je riječ o budućim poslovima, mislim da ovaj studij nudi dovoljno vještina i znanja, ali i prilika za stjecanje iskustava kroz projekte i praksu. Iako tehnologija brzo napreduje zbog čega sada postoje poslovi koji nisu postojali prije četiri godine kada sam upisala ovaj studij, profesori se zaista trude prenijeti nam potrebna znanja kako bismo se snašli na takvom tržištu rada.

Mnogi studenti često kažu kako je teško i vremenski previše iscrpno biti uspješan. Biste li se Vi složili s njima? Što je to što čini studenta uspješnim? Po Vašem mišljenju, koje su to ka-

rakteristike uspješnog studenta? Mora li uspješan student biti rastrkan na sve strane i na svim poljima ili je dovoljna jedna grana na koju će se student smjestiti i briljirati?

Da, ta je rečenica popularna među studentima i mogu ju razumjeti, no ne slažem se s njom. Smatram da studenta uspješnim ne čine izvrsne ocjene za koje je onda većinom potrebno izdvojiti puno vremena, nego smatram da je student uspješan onda kada prepozna što ga točno zanima, čime se želi baviti te kada se usmjeri na to. Naravno i tada je potrebno izdvojiti puno vremena, ali tada je moguće više vremena posvetiti onome što nas uistinu zanima, a to onda nije toliko teško i iscrpno. Budući da ovaj studij pokriva široko područje, naravno da će postojati kolegiji koji će biti manje zanimljivi i da će za prolaz takvih kolegija biti potrebno uložiti više vremena, no važno je imati na umu da je i to sastavni dio puta, jer sve te komponente pa i one manje zanimljive, pomažu nam da

steknemo temelje za ono čime se želimo baviti u budućnosti. Mislim da uspješan student ne mora nužno biti rastrkan na sve strane, niti se mora baviti svim poljima, ali to ne znači da je loše imati širi pristup. Truditi se biti uspješan u više područja može biti izuzetno vrijedno jer nas to potiče na razvijanje različitih vještina i sposobnosti koje mogu unaprijediti našu karijeru i osobni razvoj. Ipak, smatram da je važno naći balans, usmjeriti se na jedno područje u kojemu želimo postati stručnjaci, ali i zadržati otvorenost prema drugim područjima jer nas takva širina interesa može obogatiti novim idejama, a istovremeno nam otvoriti vrata za mogućnosti koje možda nismo ni razmatrali.

Iako uskladiti sve privatne i fakultetske obveze može biti vremenski zahtjevno, vjerujem kako nije nemoguće. Kako ste i još uvijek uspijevate uskladiti sve studentske obveze od učenja do izvannastavnih i volonterskih aktivnosti s privatnim obvezama i raznim hobijima? Imate li striktno posložene prioritete i dnevne rutine ili ste više opušteni i spontani po pitanju dnevnog rasporeda? Koji je vaš najdraži hobi ili aktivnost kojom se bavite u slobodno vrijeme?

Da, ponekad može biti izazovno uskladiti sve obveze, ali vjerujem da je ključno pronaći ravnotežu. Osobno se trudim okvirno isplanirati što ću raditi koji dan u tjednu, kako bih rasporedila vrijeme i za fakultetske i za privatne obveze, ali to nije strogo i detaljno planiranje. U

većini slučajeva trudim se prvo završiti obveze za fakultet kako bih ostatak vremena mogla provesti opušteno, bez razmišljanja o tome kako još nešto moram napraviti do određenog roka, no ponekad se dogodi da ne ide sve po planu pa se tada trudim prilagoditi i uskladiti obveze na način koji mi omogućuje da stignem odraditi sve što moram. Moj najdraži hobi u slobodno vrijeme svakako bi bio čitanje knjiga kao jedan od načina da se malo „isključim“ iz stvarnosti i zaboravim na sve, no osim toga opušta me i fotografiranje motiva iz prirode. Naravno, druženje s obitelji i prijateljima također zauzima posebno mjesto u mom životu jer je to ono što me najviše ispunjava i motivira da nastavim dalje.

Biti pohvaljen cum laude za akademski uspjeh zasigurno je slatka nagrada za uloženi trud. Koliko zapravo truda i žrtve u svoj studij ulaže student s odličnim uspjehom? U tom procesu je ključna i motivacija. Što je Vama bila motivacija tijekom studiranja, je li ju ponekad bilo teško pronaći? Što Vas je tada guralo naprijed?

Ono što ljude iznenadi i što mi često ne vjeruju je da ja zapravo zaista ne učim puno. Uvijek govorim da je važnije dolaziti na predavanja, aktivno slušati i voditi bilješke i da se onda sve jednostavno pamti s razumijevanjem i da onda zapravo nije potrebno ulagati sate truda na pokušaje učenja iz tuđih bilješki koje ne razumijem. Ono što me motivira tijekom studiranja, odnosno tijekom cijelog procesa obrazovanja vjerojatno će

zvučati pomalo staromodno, ali je istinito. To je rečenica koju mi je majka govorila od djetinjstva, a to je: „Moraš se boriti za svoj kruh.“ Tu rečenicu shvatila sam ozbiljno i uvijek kad mislim da nešto ne mogu ili kad mi se ne da učiti ili rješavati neke zadatke samo se nje sjetim. Osim toga, razgovor uvijek pomaže. Moja obitelj i prijatelji često vjeruju u mene puno više nego ja sama i uvijek uspiju reći prave riječi koje me onda guraju dalje čak i onda kada bih ja odustala.

Kada student primi Pohvalu, vrijeme ne stoji u tom trenutku pa tako Vaš život i dalje teče i još uvijek ste studentica, vjerujem i budući stručnjak. Što za Vas u ovom trenutku znači ova Pohvala? Imate li ideju kako bi ona mogla utjecati na ostatak Vašeg studija, karijere ali i privatnog života? Je li ona sama po sebi motivacija za daljnje napredovanje i usavršavanje, kontinuirano učenje?

Svakako je bio poseban osjećaj dobiti tu Pohvalu, čuti profesore kako mi čestitaju i čuti aplauz na promociji kada mi je Pohvala uručena. Ta Pohvala za mene predstavlja potvrdu da su moj trud i upornost prepoznati, što mi daje dodatnu motivaciju da nastavim ulagati u svoj rad i osobni razvoj, iako to nikada nije bio motiv za moj trud na fakultetu. Nisam sigurna hoće li ona utjecati na ostatak mog studiranja ili na zapošljavanje, no kada je u pitanju privatni život, to što sam dobila ovu Pohvalu učinilo je ponosnima ne samo mene, nego i moju obitelj i prijatelje.

Studenti Informatologije svake godine obvezni su pohađati i položiti stručnu praksu u jednoj od informacijskih ustanova. Jeste li imali problema uklopiti praksu u raspored nastave i drugih obveza? Je li Vam praksa pomogla zaokružiti teorijska znanja stečena na nastavi, ali i obrnuto? Mislite li da će Vam iskustvo prakse olakšati pronalazak i prilagodbu budućem poslu?

Osobno nikad nisam imala problema uklopiti praksu u raspored i ostatak obveza budući da sam sama sastavljala raspored za odradivanje prakse u terminima koji meni odgovaraju. Smatram da je iznimno korisno što imamo praksu i da se praktična znanja stečena na praksi i teorijska znanja stečena na fakultetu međusobno nadopunjuju i čine cjelinu znanja koja će nam biti potrebna za posao u budućnosti. Što se tiče pronalaska posla, uvjerena sam da će ta praktična iskustva biti velika prednost, budući da su takve vještine često ključne u oglasima za posao.

Iako studiranje većinu vremena zahtijeva fokus, strpljenje, odgovornost i posvećenost, sigurno ste tijekom studija doživjeli nekakvu zanimljivu situaciju koju ćete pamti do kraja života. Možete li se prisjetiti nečega što je Vama ostalo u sjećanju tijekom dosadašnjeg studija, bilo na fakultetu, na praksi ili negdje drugdje?

Da, bilo je tu jako puno zanimljivih situacija, ali za ovu priliku izdvojit ću samo jednu koja pokazuje zajedništvo među različitim generacijama studenata studija Informatologije. U

travnju 2023. godine profesor Jakopec je u IT@FFOS grupi iznio ideju da se organizira IT večera, odnosno da bivši studenti plate večeru za nas, trenutne studente i da se svi dođemo družiti. Ta je ideja pobudila interes i nedugo nakon objave ta se večera i održala. Nas desetak studenata sa svih godina i isto toliko bivših studenata našli smo se s profesorom u restoranu. Kako bismo izbjegli javne govore o sebi i upoznavanje na taj način, profesor se dosjetio da svaki student sjedne pored bivšeg studenta te smo zatim svi krenuli razgovarati uz hranu. Nakon toga, otišli smo do kafića u blizini te smo u još opuštenijoj atmosferi nastavili razgovore. Svrha cijele večere je bila da mi studenti iz prve ruke vidimo i saznamo čime se bave naši bivši kolege, odnosno što mi sve možemo raditi u budućnosti. Osim toga, pričali su nam gdje sve možemo na praksu, neki su ponudili da odradimo praksu u tvrtkama u kojima oni rade i slično, a kako to mi studenti uvijek volimo slušati – neki su podijelili i nekoliko „tips and tricks“ za prolaz pojedinih kolegija :). Sve u svemu, bilo je to predivno i motivirajućem iskustvo jer čuti da netko tko je donedavno bio u „tvojim cipelama“ sada radi ono što je i želio i da je uspješan u tome daje dodatan vjetar u leđa da će se to ispuniti i tebi!

Upisati, pohađati i završiti fakultet nije laka odluka, a proces je (kao i sve drugo) prepun uspona i padova. No sigurna sam da niste požalili što ste upisali baš ovaj studij na ovom fakultetu. Voljela bih kada biste sadašnjim, ali i budućim studentima

i kolegama ostavili koje zrnice mudrosti za kraj – savjet, preporuku, poruku ohrabrenja i motivacije... Nešto što je i Vama samima davalo vjetar u leđa kada je bilo najteže!

Studirati nije uvijek lako (ili većinom nije lako) – bit će dana kad ćete biti puni entuzijazma, ali i onih kad ćete se osjećati izgubljeno, bez motivacije i kada ćete biti prepuni sumnje u sebe. I to je u redu. Važno je da znate da niste sami u tim trenucima i da je potpuno normalno potražiti pomoć, bilo od kolega, profesora ili psihologa. Ponekad je dovoljan i samo razgovor da se stvari počnu mijenjati na bolje. Dolazite na predavanja, osim ako nemate valjani razlog da izostanete (ili kako bi profesor Hasenay rekao: „izostanci nisu pravo, nego mogućnost ako ne možete doći.“ :)). Slušajte predavanja, ali još važnije, slušajte sebe. Učite od profesora, ali nemojte zanemariti vlastiti glas i interese. Istražujte, pitajte, sudjelujte na konferencijama, volontirajte, pišite radove ako to volite, putujte kad god imate priliku jer su sve to iskustva koja jednako oblikuju vaš put kao i ispitni rokovi. Ne morate i ne trebate biti savršeni. Ne morate sve znati. Važno je da ne zaboravite tko ste i što vas pokreće. Dajte si prostora da rastete i mijenjate se, ali se nemojte izgubiti u težini obveza. I najvažnije, vjerujte u sebe, čak i kad vam se čini da ne znate kako dalje jer sve to prolazi, i ono teško, i ono lijepo, a vi kroz sve to postajete jači, sposobniji i sigurniji u sebe.

ROMAN ŠIMUNOVIĆ

Isprva Vam se želim zahvaliti na vremenu odvojenom za ovaj intervju! Htjela bih započeti pitanjem svih pitanja: zašto ste odlučili upisati baš Filozofski fakultet u Osijeku? Svoj akademski put započeli ste na studiju Filozofije i Sociologije, a zatim se prebacili na Informatologiju i Sociologiju – nastavnički smjer. Što Vas je potaknulo na tu relativno drastičnu promjenu?

Na promjenu me potaknula potreba da se odmaknem od puko teorijskog i metafizičkog tumačenja zbilje što se na filozofiji uvelike čini te da se orijentiram ka nečemu što je praktično. Sklonost IT-u sam pokazivao od već 7. godine kada sam i dobio svoje prvo računalo od svojih roditelja. Nakon tog trenutka, podosta sam se zainteresirao za sve što je moguće napraviti u samim programima te istražiti Internet. Dodatno, pomislio sam si kako mi je potreban praktični studij koji će imati teorijski aspekt, ali i praktični, što mi je studij IT-a upravo i pružio. Također, uvidio sam da ću moći puno lakše upotrijebiti svoje kompetencije koje ću steći na studiju IT-a, s obzirom na to da ipak dolazim iz nešto lošije socio-ekonomske pozadine. Iako sam morao polagati puno razlikovnih predmeta te „zagrijati“ stolicu, doista nisam požalio svoju odluku.

Vjerujem da se svatko od nas rado prisjeti srednjoškolskih dana. Koju ste srednju školu pohađali? Smatrate li da Vas je srednja škola dovoljno pripre-

mila za sve fakultetske obveze? Je li ona na neki način bila vjesnik trenutnog studija?

Pohađao sam Ekonomsko-birotehničku školu Slavonski brod, smjer ekonomist. Što se tiče srednje škole kao pripreme za fakultet, mogu reći da sam stekao vrijedne navike te kompetencije koje su nas profesori poučili koji su mi bile korisne tijekom fakulteta. Ekonomska škola svakako jest bila „vjesnik“ trenutnog studija jer sam uvidio da me zanimaju društvene znanosti, a na fakultetu sam se samo malo bolje „opredijelio“ za određene grane koje su me posebno zanimale. Također, od dosta sam profesora uvidio kakav ne bih trebao biti kao profesor, posebno s obzirom da pohađam nastavnički smjer na diplomskom studiju Sociologije te sam morao odslušati pedagošku skupinu predmeta. Naučio sam puno stvari kako i što odraditi kako treba, ali od nekih sam doista naučio kakav ne treba biti pristup učenicima, što mi je pomoglo kad sam slušao pedagoške predmete te napravio refleksiju o vlastitom iskustvu kao učenika, iz perspektive nastavnika.

Obrazovati se u tako širokom području informacijskih znanosti ponekad zna biti izazovno, posebno zbog sve većeg napretka tehnologije, ali i karijernih mogućnosti koje se pružaju stjecanjem diplome. Jeste li već razmišljali o svojoj karijeri, budućim poslovima? Smatrate li da ovaj studij pruža dovoljno znanja, vještina i iskustava koje će Vam koristiti u budućnosti? Napretkom tehnologije, pojav-

ljuju se brojna nova područja te zanimanja koja dok smo upisivali fakultet nisu ni bile opcija. U tom smislu, vidim da je upravo IT bio pravi izbor, posebno radi toga što se učimo vrlo korisnim stvarima, kao i etičnom te profesionalnom korištenju umjetne inteligencije na vježbama na nekim kolegijima koje smo imali. Umjetna inteligencija nije tu da „utjera“ strah u kosti, već upravo da nas potakne da dodatno promislimo kako ju i u koje svrhe te kada koristimo, je li to opravdano, itd. Ovaj studij, prema svemu rečenom, smatram vrlo vrijednim te da ću koristiti praktična znanja koja sam stekao tijekom studiranja.

Mnogi studenti često kažu kako je teško i vremenski previše iscrpno biti uspješan. Biste li se Vi složili s njima? Što je to što čini studenta uspješnim? Po Vašem mišljenju, koje su to karakteristike uspješnog studenta? Mora li uspješan student biti raštrkan na sve strane i na svim poljima ili je dovoljna jedna grana na koju će se student smjestiti i briljirati?

Da, mnogi to studenti kažu jer to jest istinito donekle, no ne treba uvijek gledati na druge te poistovjećivati to sa svima. Ne slažem se s time jer to sve zapravo uistinu ovisi o tome na koliko se vi konferencija prijavite, koliko ćete radova napisati, na koliko Erasmus+ projekata ćete otići, a da nemate osjećaj „burnouta“ i da radite previše stvari odjednom. Dobro je voljeti volontirati i baviti se stvarima i izvan formalne nastave i fakulteta, no, zaista, treba biti

pažljiv prema sebi te ne zadatai si previše stvari odjednom, posebno ne uz sve ispite i kolokvije koje se mora položiti. Uspješan student, u tom smislu, jest onaj koji je uporan, koji zna raspolagati svojim vremenom na pravilan način te se zna usmjeriti prema stvarima koje voli, ali zna i odabrati nekoliko njih, a ne sve. Uspjeh je kada se uspoređuješ sa samim sobom, a ne kada gledaš koliku ocjenu je netko drugi dobio iz kolokvija te koliko su oni ispita predali do kraja lipnja i koliko su oni projekata ili izvannastavnih aktivnosti odradili. Kako sam i ranije istaknuo, uspješan student jest onaj koji briljira u onome što voli, a ne onaj tko radi tisuću stvari odjednom i ima 5.0 prosjek na kraju.

Iako uskladiti sve privatne i fakultetske obveze može biti vremenski zahtjevno, vjerujem kako nije nemoguće. Kako ste i još uvijek uspijevate uskladiti sve studentske obveze od učenja do izvannastavnih i volonterskih aktivnosti s privatnim obvezama i raznim hobijima? Imate li striktno posložene prioritete i dnevne rutine ili ste više opušteni i spontani po pitanju dnevnog rasporeda? Koji je vaš najdraži hobi ili aktivnost kojom se bavite u slobodno vrijeme?

Doista nije vremenski zahtjevno upravo iz ranije navedenih razloga, iako, ja sam više slobodnog duha te nemam pretjeranu strukturu svaki dan, ipak znam kada što i zašto radim. Učenje mi nikada nije trebalo „uskладiti“ niti „uklopiti“ u obveze jer zaista volim ono što studiram

pa sam tako i većinu stvari koje bi bilo potrebne sjesti i naučiti zapravo naučio slušajući predavanja na kojima sam možda i pretjerano aktivan :) Nemam striktno posložene prioritete, no, fakultet uvijek biva nekako nešto što mi je prioritet uz obitelj, prijatelje i društvene događaje koji su nužni kako bih uopće opstao. Najdraži hobi mogu definitivno postaviti trčanje ili vožnju biciklom te boravak u prirodi. Također, volim videoigre te ponekad volim napraviti blagi odmak od ovosjetovnog uz League of Legends, Dead by Daylight, i slične videoigre, a vrlo bliski meni (a sada i ostali :)) znaju koliko uživam u slušanju pjesama Caroline Polachek i Björk.

Pohvala za izvannastavne aktivnosti veliko je priznanje za suvremenog studenta uzevši u obzir kako velika većina uz redovan studij i radi povremene poslove. Što biste izdvojili kao ključni motivator u procesu odvajanja vremena za izvannastavne, često i volonterske, aktivnosti? Jeste li ponekad razmišljali o napuštanju istih? Tko ili što Vam je bilo najveća podrška? Zaista ne volim redukcionizam pa bih ovdje istaknuo da je moja motivacija više intrinzična. Što se tiče „motivatora“ u uobičajenom smislu, tu mogu istaknuti stjecanje praktičnog iskustva koje ipak kroz fakultet nisam dovoljno imao prilike steći te umrežavanje sa ljudima iz vlastite discipline te iz drugih neprofitnih organizacija. Posvetio sam se volontiranju i projektima van fakulteta jer formalno obrazovanje nije samodostatno in-

dividui da dobije sveobuhvatan pogled na svijet te kako sve zapravo funkcionira van akademije. Tijekom neformalne edukacije na seminarima, a i tijekom Erasmus+ projekata, volontiranja, dobio sam priliku pomoći organizirati događaje, govoriti na simpozijima, vježbati svoj javni nastup, pisati znanstvene radove, i još druge brojne stvari. Nikada nisam pomišljao na napuštanje istih jer su mi doista utjecale na kvalitetu života te na razvijanje mog osjećaja pripadnosti zajednici te upoznavanju samoga sebe. Najveću podršku sam definitivno imao od svojih roditelja te od svih svojih prijatelja koji su bili vrlo razumljivi ako nisam mogao sudjelovati na nekom njihovom događaju ili biti dostupan 24/7, što se danas iz dosta problematičnih razloga postavlja kao imperativ u prijateljstvima.

Kada student primi Pohvalu, vrijeme ne stoji u tom trenutku pa tako Vaš život i dalje teče i još uvijek ste student, vjerujem i budući stručnjak. Što za Vas u ovom trenutku znači ova Pohvala? Imate li ideju kako bi ona mogla utjecati na ostatak Vašeg studija, karijere ali i privatnog života? Je li ona sama po sebi motivacija za daljnje napredovanje, istraživanje različitih društvenih i znanstvenih aktivnosti kojima se potencijalno možete baviti?

Pohvala znači prepoznavanje i bivanje viđenim među stotinama studenata koji hodaju fakultetom te znajući da sam ipak ostavio nekakav trag pored samo bivanja na predavanjima i polaganja ispita. U tom smislu,

izuzetno mi je drago da sam nakon svih simpozija, konferencija te brojnih projekata na kojima sam aktivno sudjelovao, uz fakultetske obveze, dobio mogućnost biti nagrađen te priznat radi izvannastavnih aktivnosti, od strane fakulteta. U kontekstu motivacije te daljnjeg napredovanja, mogu istaknuti da bih volio ostati u akademiji te okušati se u znanosti koja mi trenutno odgovara te zaista volim pisati radove, javno nastupati, s obzirom na koliko sam izvannastavnih aktivnosti bio. No, volio bih se također okušati u marketingu ili ljudskim resursima, ukoliko mi se ukaže prilika, a ni nekakva zanimanja vezana uz javni nastup ne bih odbio od sebe.

Kako se student bliži kraju diplomskog studija, tako i otkriva različite nove svjetove koji su mu zanimljivi i služe kao smjernica za budućnost. Jeste li se okušali u području znanosti, pisanju stručnih ili znanstvenih radova? U kojim mjeri su Vam u tome pomogle izvannastavne aktivnosti poput stručnih i znanstvenih konferencija i seminara na kojima ste sudjelovali?

S obzirom na to da sam sudjelovao na brojnim konferencijama i simpozijima, imao sam priliku pisati znanstvene radove jer se nakon istih često dobije poziv da sudionici pošalju i radove, a ponekad je i obavezno napisati rad / imati napisan rad kako bi se uopće moglo sudjelovati na konferenciji. U tom smislu, pisao sam radove i jako mi se sviđa čitav proces istraživanja, čitanja, prekopavanja hrpe in-

formacija kako bih dobio ono što upravo tražim za svoj rad te pronaći relevantna istraživanja, i slično. Sa razvitkom umjetne inteligencije, ovo sve je još dodatno olakšano posebno u procesu istraživanja literature, lekture, i ostalih „zamornih“ aspekata pisanja radova. No, naglasio bih da su mi izvannastavne aktivnosti podosta olakšale sam proces pisanja te govorenja akademskim rječnikom koji je često obilježen neprohodnošću, kompleksnošću te hermetičnošću.

Iako studiranje većinu vremena zahtijeva fokus, strpljenje, odgovornost i posvećenost, sigurno ste tijekom studija doživjeli nekakvu zanimljivu situaciju koju ćete pamtiti do kraja života. Možete li se prisjetiti nečega što je Vama ostalo u sjećanju tijekom dosadašnjeg studija, bilo na fakultetu, na praksi ili negdje drugdje?

Da! Imam podosta lijepih te nešto manje nelijepih te se danas jasno sjećam tog dana. Bio je to drugi tjedan fakulteta, netom nakon što sam upisao studij sociologije i filozofije. Bili smo na kolegiju Filozofija filma kod profesora Krivaka i imali priliku pogledati dokumentarac *Night and Fog* (1956.). Za većinu nas, uključujući i mene, to je bilo prvo iskustvo s tim filmom. Prikazivao je strahote počinjene nad Židovima tijekom Drugog svjetskog rata, a posebno mi se urezala scena u kojoj ljudi dehumaniziraju čovjeka, scena koja prikazuje potpunu bezosjećajnost i nepoštovanje. Bio sam duboko potresen i cijeli dan nisam mogao prestati razmišljati

o viđenome. Tada sam shvatio da studij koji sam odabrao neće biti samo skup teorijskih pojmova, nego put prema razumijevanju društva, politike i posljedica ljudskih odluka. Ipak, studij nije samo „ozbiljan“ i „težak“ – ima i trenutaka koji se pamte po toplini i zajedništvu. Na vježbama iz Programiranja 2 kod profesora Jakopeca, iako nismo imali gotovo nikakvo predznanje, profesor nas je iznenadio. Umjesto redovne pauze oko 18 sati, predložio je da svi izađemo u sjenicu. Nakon što smo svi sjeli u sjenicu i pričekali ga nakon što je rekao da će se vratiti ubrzo, profesor je donio nekoliko pizza te smo pauzu završili smijehom, druženjem i zajedničkim fotografiranjem. Ovaj lijep čin profesora pokazao mi je koliko mala gesta može stvoriti osjećaj zajedništva i pripadnosti, što niti od jednog drugog profesora nisam doživio u ovako konkretnom činu da se ponio prema nama kao studentima.

Upisati, pohađati i završiti fakultet nije laka odluka, a proces je (kao i sve drugo) prepun uspona i padova. No sigurna sam da niste požalili što ste upisali baš ovaj studij na ovom fakultetu. Voljela bih kada biste sadašnjim, ali i budućim studentima i kolegama ostavili koje zrnice mudrosti za kraj – savjet, preporuku, poruku ohrabrenja i motivacije... Nešto što je i Vama samima davalo vjeter u leđa kada je bilo najteže! Ostanite vjerni sebi i onome što želite. Radite stvari na način na koji vi vjerujete da ih treba raditi, pišite radove stilom koji

je vaš. Profesore svakako slušajte, no, molim da ih shvatite kao vodiče, a ne zapovjednike. Budite aktivni i angažirani – raspravljajte, postavljajte pitanja, neka se vaš glas čuje. Nekima će to možda biti naporno, ali to ne znači da trebate stati. Ako se ikada nađete u situaciji da se preispitujete ili želite odustati, obratite se svojoj „mini verziji sebe“ – onoj iskrenoj unutarnjoj verziji koja zna što stvarno želite. Ne uspoređujte se s drugima, jer to je ubojica istinske sreće i zadovoljstva. Nije bitno koliko je netko ispita položio ili na koji je fakultet upao, bitno je da analizirate svoje potrebe i želje i da ne budete povodljivi. Budite razumni, upoznajte sebe bolje kroz studij i zapamtite – studij je formalna potvrda, a ne životno osiguranje. Ne zatrpavajte se obavezama i ne težite savršenstvu, jer takav pritisak nije održiv. Naposljetku, dajte si vremena za odmor, tražite pomoć kada je potrebna i ne zaboravite se zabaviti, putovati i skupljati iskustva, jer sve je to dio vas.

Autorica teksta:
Lucija Iličić

Slika 1.
Gagulic_intervju,
opis: Kristina Gagulić,
izvor: privatna arhiva

Slika 2.
Simunović_intervju,
opis: Roman Šimunović,
izvor: privatna arhiva